

Załącznik Nr 1 do
Uchwały Nr XLII/275/2021
Rady Miasta Łańcuta
z dnia 8 września 2021 r.



Strategia Rozwoju Miasta Łańcuta na lata 2021-2027

Łańcut, 2021

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
2. Wyzwania rozwojowe w otoczeniu miasta wobec światowych megatrendów	9
3. Spójność z innymi dokumentami strategicznymi	11
4. Diagnoza Miasta Łańcuta	23
4.1 Sfera przestrzenna	23
4.1.1. Położenie administracyjne i geograficzne	23
4.1.2. Oddziaływanie Rzeszowa i gmin ościennych na Miasto Łańcut	26
4.1.3. Infrastruktura techniczna i mieszkalna	28
4.1.4. Zagrożenie powodziowe	38
4.2 Sfera społeczna	42
4.2.1 Demografia	42
4.2.2 Edukacja	47
4.2.3 Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	58
4.2.4 Kultura i sport	59
4.3 Sfera gospodarcza	62
4.3.1 Gospodarka i rynek pracy	62
4.3.2 Turystyka	71
5. Udział mieszkańców w powstaniu Strategii Rozwoju Miasta Łańcut na lata 2021 – 2027	78
5.1 Wyniki badania ankietowego	78
6. Miasto Łańcut w roku 2027	84
7. Analiza SWOT	86
8. Priorytety rozwojowe	91
9. Projekty strategiczne	111
10. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej Miasta Łańcuta	113
11. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Miasta Łańcut	125
12. Obszar strategicznej interwencji (OSI) Miasta Łańcut	127
13. Oddziaływanie Strategii Rozwoju Miasta Łańcuta na środowisko	138
14. Konsultacje społeczne	141
15. Monitorowanie Strategii Rozwoju Miasta Łańcuta	143
16. Potencjalne źródła finansowania realizacji Strategii Rozwoju Miasta Łańcuta	149
Spis rysunków	152

Spis map.....	152
Spis schematów	152
Spis tabel.....	152
Spis wykresów	153

Opracowane przez:
www.CentrumFunduszyUE.pl



1. Wprowadzenie

Strategia rozwoju jest dokumentem kierunkowym samorządu terytorialnego, który określa długofalowy plan działania. Jest ona nieodzownym elementem procesu planowania strategicznego, który umożliwia podejmowanie racjonalnych decyzji w zakresie problematyki przestrzennej, ekologicznej, gospodarczej i społecznej.

Samorząd lokalny ma obowiązek posiadać strategię rozwoju, aby przy wykorzystaniu dostępu do funduszy centralnych, środków pomocowych, pozyskać szansę na rozwój i przedstawić jego kierunki na najbliższe lata, wykorzystać potencjał w działaniach prowadzących do rozwiązania ówczesnych problemów czy też sprostania wyzwaniom. Udział w tworzeniu i modyfikacji według aktualnych potrzeb tego dokumentu ma nie tylko władza lokalna, ale także reprezentanci społeczności gminnej, środowisk kulturalnych, opiniotwórczych, gospodarczych i społecznych oraz politycznych. Warto zwrócić uwagę, że strategia jest swoistą wizytówką gminy, która świadczy o zaangażowaniu samorządu w budowanie wizerunku gminy. Dzięki niej oraz świadomości władz można efektywnie wykorzystać lokalne uwarunkowania i zasoby rzeczowe, terytorialne, finansowe i społeczne, a co za tym idzie stanowi ona bezcenne źródło informacji dla społeczeństwa, przedsiębiorców i inwestorów. Ponadto dokument ten może przyczynić się do określenia sposobów działań w razie wystąpienia zagrożeń lub stanowić informację na temat ich profilaktyki.

Ostatnie lata dla Miasta przyniosły poprawę jakości życia oraz wzrost zamożności mieszkańców. Poprzednia strategia została przyjęta uchwałą nr XIV/107/2016 Rady Miasta Łańcuta z dnia 28 stycznia 2016 r. i obejmowała lata 2015-2020. Ewaluacja poprzedniej strategii pokazała, iż miasto podjęło wysiłek, aby zwiększyć dostępność miejsc pracy, poprawić jakość przestrzeni rekreacyjnych czy przeprowadzić modernizację instytucji kultury. Od tego czasu sytuacja rozwojowa w mieście i jego otoczeniu jest coraz bardziej dynamiczna i wielowektorowa.

Praca nad nową strategią prowadzona była w oparciu o globalne trendy oraz znalezienie podobnych zjawisk na poziomie miasta. Nieocenionym dokumentem, który pomógł w opracowaniu niniejszej strategii, w szczególności określenia kierunku działań społecznych, jest „Diagnoza Problemów Społecznych na terenie Miasta Łańcuta”, która jest swoistym raportem z badań zleconych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, a zrealizowanych w 2020 roku. Podczas pracy nad strategią starano się opracować dokument z punktu widzenia mieszkańca. Od strony jego potrzeb, obaw czy pomysłów tak, aby godzić ze sobą często przeciwstawne wizje, a jednocześnie dawać wszystkim zaangażowanym przestrzeń do budowania lokalnej społeczności. W tym celu przygotowano ankietę, zorganizowano spotkanie z mieszkańcami oraz radnymi, a na podstawie uzyskanych informacji opracowano propozycje dla celów wizji i misji miasta. W strategii skupiono się na pięciu

najważniejszych kierunkach, które pomogą rozwiązywać wyzwania związane z życiem w Łąncucie.

Kryteria, jakimi kierowano się podczas opracowywania Strategii Rozwoju Miasta Łąncuta na lata 2021-2027 to:

- zmiana zakresu i reguł wspierania jednostek samorządu terytorialnego, ewolucja kierunków polityki związane z określeniem wielkości budżetu Unii Europejskiej (2021-2027),
- zmiany dotyczące krajowej polityki miejskiej, polityki regionalnej, rozwoju gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego wynikające z obowiązujących dokumentów krajowych i regionalnych,
- zrealizowanie Strategii Rozwoju Miasta Łąncuta na lata 2015-2020,
- sytuacją demograficzną miasta i związaną z nią potrzebę modernizacji w poszczególnych strefach działania miasta,
- potrzeba zintegrowanego stanowiska w dążeniu do wytyczonych celów,
- ewolucja oczekiwań, postaw i ambicjach lokalnej społeczności jako metamorfozy społeczne.

Podstawowymi funkcjami dokumentu, które wynikają z założeń przyjętych podczas tworzenia Strategii Miasta Łąncuta na lata 2021-2027, są:

- tworzenie nowych funkcji przyczyniających się do rozwoju gospodarczego miasta,
- efektywne wykorzystanie środków zewnętrznych dostępnych m.in. z budżetu Unii Europejskiej, z budżetu Państwa,
- rozwój miasta poprzez skuteczne określenie i wykorzystanie możliwości miasta,
- tworzenie nowych stref działania dla lokalnych podmiotów,
- połączenie różnorodnych działalności i funkcji w celu stworzenia spójnego procesu rozwoju miasta,
- zwiększenie atrakcyjności miasta dla inwestorów zewnętrznych, pomaganie w kreowaniu racjonalizacyjnego przemysłu, a co za tym idzie - tworzenie nowych miejsc pracy.

Dzięki badaniom społecznym, pracom diagnostycznym i analitycznym oraz wypracowaniu najważniejszych wniosków udało się określić działania i cele przyczyniające się do rozwoju gospodarczego i społecznego Miasta Łąncuta.

Niniejsza Strategia Rozwoju Miasta Łąncuta na lata 2021-2027:

- wskazuje problemy i wyzwania, mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia za pomocą analizy SWOT,
- interpretuje oczekiwania oraz tworzące się potrzeby społeczeństwa,
- kreuje długofalową wizję rozwoju i określa jego cele,
- ukazuje dokumenty strategiczne i plany techniczne, terytorialne i sektorowe,

- precyzuje procesy wdrażania, w szczególności odnoszące się do współpracy między poszczególnymi sektorami,
- określa obszary problemowe miasta (interwencja strategiczna),
- ustala i centralizuje się na wielowymiarowym wykorzystaniu funduszy.

W obliczu zglobalizowanego świata kiedy przepływ idei, wynalazków, nowych form współpracy jest tak szybki warto zwracać uwagę na kierunek, w którym podąża świat. Na rozwój miasta ma zatem wpływ wiele czynników i nie wszystkie są w gestii samorządu. Z uwagi na okres w jakim strategia będzie obowiązywała, jak i na niestabilność sytuacji związanej z pandemią oraz brak detali związanych z rokowaniami finansowymi Unii Europejskiej dokument ten należy postrzegać w sposób uniwersalny, a działania i sposób dążenia do określonych w nim celów należy modyfikować zgodnie z panującą sytuacją finansową, epidemiologiczną, środowiskową itp. Określa on jedynie cele oraz kierunki działania, które pomogą zrealizować wizję Miasta Łańcuta.

Nierozerwalnie Łańcut jest związany ze swoim umiejscowieniem w przestrzeni. Najbardziej na miasto rzutuje położenie w pobliżu Rzeszowa stolicy województwa oraz w pobliżu ważnych szlaków komunikacyjnych. Jest to jeden z najważniejszych czynników determinujących politykę miasta, jego rozwój i strukturę społeczną.

Do tego, aby w optymalny sposób sprawdzić w jakim stopniu niniejsza strategia została wdrożona zaproponowano zestaw wskaźników, które pozwolą na ocenę realizacji każdego z priorytetów.

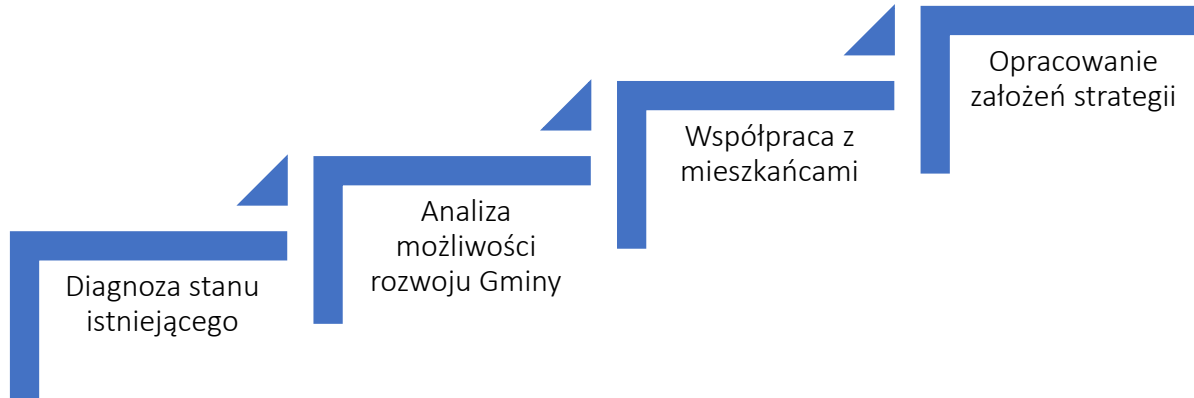
Dokument został opracowany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w ustawie z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2020.1378). W szczególności zostały uwzględnione w nim „Strategia rozwoju województwa - Podkarpackie 2030”¹ oraz Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego.² Ponadto wzięto pod uwagę ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r., o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U.2019.1295 tekst jednolity) w zakresie metodyki pracy; ustawę z dnia 3 października 2008r., o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2020.283 tekst jednolity) w zakresie przeprowadzenia oddziaływania na środowisko oraz stawę z dnia 8 marca 1990 r.,

¹<https://www.podkarpackie.pl/attachments/article/7264/Projekt%20Strategii%20rozwoju%20wojew%C3%B3dztwa%20-%20Podkarpackie%202030.pdf>

² <http://rof.org.pl/wp-content/uploads/2018/01/Strategia-ZIT-ROF-21-06-2016.pdf>

o samorządzie gminnym (Dz.U.2020 poz. 713 z późn. zm. tekst jednolity) w zakresie dotyczącym planowania.

Schemat 1 Etapy opracowania Strategii



Źródło: Opracowanie własne

Podczas opracowywania Strategii Rozwoju Miasta Łańcuta na lata 2021-2027 podzielono proces tworzenia na następujące etapy:

- etap I- rozpoznanie sytuacji, w jakiej obecnie znajduje się miasto oraz określenie szans rozwojowych. Diagnoza powstaje na podstawie analizy danych statystycznych, informacji o Mieście Łańcutie i jego społeczności w kontekście wieloaspektowym, czyli aktualnej sytuacji zaistniałej w zakresie pomocy społecznej, przyrody i środowiska naturalnego, edukacji, gospodarki, bezrobocia, demografii, a także istniejącej infrastruktury rekreacyjnej, drogowej i technicznej;
- etap II- zbadanie potencjału rozwojowego poprzez określenie silnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń. Określenie za ich pomocą priorytetów, misji i wizji wraz z propozycją działań z obszaru gospodarczego, środowiskowego, infrastruktury i społecznego. W dokumencie proponuje się również sposoby wdrażania, finansowania oraz monitorowania i oceny działań;
- etap III- uczestnictwo społeczności Miasta Łańcuta, gmin ościennych i innych podmiotów. Przeprowadzona ankieta, a także udostępnienie formularza uwag w ramach konsultacji społecznych mają za zadanie uzyskanie zdania i poglądu społeczności na temat problemów związanych z barierami rozwojowymi, jakością życia, problemach społecznych i inwestycyjnych do rozwiązania w latach 2021-2027. „Diagnoza Problemów Społecznych na terenie Miasta Łańcuta” zlecona przez lokalny MOPS pomaga określić profilaktykę współczesnych uzależnień oraz barier;
- etap IV- opracowanie założeń strategii.

Strategia Rozwoju Miasta Łańcuta na lata 2021-2027 jest dokumentem składającym się z następujących części:

- Wprowadzenie. Składa się ono z trzech pierwszych rozdziałów dokumentu. Określa się w nich ważność strategii w rozwoju gminy, jej funkcje i kryteria opracowania, zgodność z innymi dokumentami strategicznymi oraz wpływ megatrendów dla Miasta Łańcuta.
- Część diagnostyczna. Zawarto w niej obecną sytuację miasta z wyszczególnieniem trzech stref: przestrzennej, społecznej i gospodarczej. Wyszczególniono 9 podstref, które poddano diagnozie. Analizując powyższe dane opracowano mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia Miasta Łańcuta.
- Część strategiczna. Jest to zasadnicza część strategii, zawarte są w niej propozycje działań strategicznych dla miasta, które mają być realizowane przez następne 6 lat. Za pomocą określenia wizji miasta, jego misji oraz celów strategicznych wyróżniono kierunki działań i priorytety rozwojowe. Część wdrożeniowa i ewaluacyjna. Opisano w niej proces wdrażania i monitorowania Strategii za pomocą wybranych wskaźników. Określono także rolę zaangażowanych podmiotów w proces wdrożeniowy oraz procedury temu towarzyszące. Za pomocą ewaluacji będzie można monitorować proces wdrażania i skuteczność niniejszej strategii.

2. Wyzwania rozwojowe w otoczeniu miasta wobec światowych megatrendów

Dzisiejszy świat stoi w obliczu wielu wyzwań oraz sił nacisku kształtujących naszą rzeczywistość na poziomie globalnym, regionalnym, krajowym, a także na poziomie miast i gmin. Takie siły transformacyjne, które mogą zmienić trajektorię globalnej gospodarki poprzez zmianę priorytetów społeczeństw, stymulowanie innowacji i przedefiniowanie modeli biznesowych to megatrendy. Mogą mieć znaczący wpływ nie tylko na to, jak żyjemy i jak kształtuje się popyt i podaż, ale także na politykę krajową, regionalną oraz lokalną. Dla Łańcuta najważniejszymi megatrendami, które można dostrzec w otaczającym świecie, są te związane z przełomem technologicznym. Wiele aktywności przenosi się w obszar wirtualny. Coraz więcej spraw można załatwić z ekranu swojego telefonu/komputera. Wiąże się to również ze zmianami w sposobie pracy, osiedlania się i przemieszczania.

Megatrendy

- Demografia
- Zmiana centrum ekonomicznego świata
- Gwałtowna urbanizacja
- Zmiany klimatyczne
- Przełom technologiczny

Do najczęściej identyfikowanych wyzwań wynikających z obecnej sytuacji politycznej należy m.in. kryzys procesu integracji europejskiej, spowodowany kryzysem migracyjnym, przedłużającym się kryzysem strefy euro, Brexitem i słabością systemu politycznego w zakresie podejmowania decyzji zgodnych z oczekiwaniami obywateli. Wśród wyzwań gospodarczych na pierwszy plan wysuwają się: zmiany demograficzne, zmiana charakteru procesów globalnej i regionalnej integracji relacje pomiędzy państwami i ich wpływ na politykę, zmieniające się stosunki międzynarodowe wpływające na wolny rynek, zmiany klimatyczne, zwiększająca się konkurencja na rynku zbytu czy też zmiana podejścia do innowacji, rozwój nowoczesnych technologii teleinformatycznych (m.in. chmury obliczeniowe, rozwiązania w obszarze wielkich zbiorów danych – big data, Internet Rzeczy – ang. Internet of Things, samouczące się maszyny i sztuczna inteligencja) i biomedycznych oraz robotyzacja i automatyzacja procesów produkcyjnych³. Wszystkie te wyzwania stają się ważnym wyznacznikiem kształtowania procesów gospodarczych.

³ Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Wyzwania rozwojowe dla Polski

- Wyzwania zewnętrzne o charakterze bezpieczeństwa
- Zmniejszający się udział UE w światowej gospodarce potencjalne trudności z finansowaniem wspólnego europejskiego budżetu
- Niekorzystne trendy demograficzne

Zgodnie z diagnozą zawartą w Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju najważniejsze wyzwania rozwojowe dla Polski wobec powyższych megatrendów będą miały charakter demograficzny, gospodarczy i związany z bezpieczeństwem.

Skutki dla Łańcuta. W dynamicznie zmieniającym się otoczeniu i rosnącej niepewności zwiększać się będzie oczekiwanie na aktywne działanie samorządu w obszarze poprawy jakości życia i zapewnienia bezpieczeństwa. Z drugiej strony poprzez zmiany technologiczne polepszony może być proces podejmowania decyzji. W dłuższej perspektywie jest szansa na ulepszenie sposobu zarządzania miastem z uwagi na możliwość wykorzystania IoT, Big Data dla celów związanych z prowadzeniem polityki miejskiej.

Wyzwania rozwojowe województwa

- Konkurencja ze strony regionów najsukuteczniej wdrażających koncept społeczeństwa informacyjnego
- Zmiany klimatu oraz koszty mitygacji i adaptacji do nich
- Koszty oraz czasochłonność wprowadzenia i modyfikacji systemów w ramach technologii informacyjno- komunikacyjnych
- Brak szczegółowego podziału oraz wielkości budżetu Unii Europejskiej na przyszłe lata (2021-2030) wpływa na niemożność dokładnego określenia wielkości dofinansowań działań

W ślad za „Strategią Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030” planuje się postawić na wspieranie inteligentnych specjalizacji regionu m.in. lotnictwo i kosmonautyka, motoryzacja, jakość życia oraz informacja i telekomunikacja. Ich konsekwentne rozwijanie powinno stanowić podstawę potencjału gospodarczego regionu.

Skutki dla Łańcuta. Zadaniem miasta będzie odnalezienie się w inteligentnych specjalizacjach regionu. Dla miasta ważnym kierunkiem rozwoju inteligentnych specjalizacji będzie jakość życia. Jest ona zdefiniowana jako kompleks obszarów aktywności i rozwiązań, wzajemnie powiązanych, nakierowanych na stworzenie nowego, zrównoważonego modelu funkcjonowania społeczeństwa i ekosystemu. Obejmuje ona mobilność – multimodalny transport, klimat i energię, żywność najwyższej jakości, energooszczędne budownictwo, zrównoważoną turystykę, technologie informacyjne, komunikacyjne ICT.

3. Spójność z innymi dokumentami strategicznymi

Dokumenty planistyczne oraz strategiczne, z którymi Strategia Rozwoju Miasta Łańcuta wykazuje spójność i powiązania wykazano w poniższych tabelach.

Tabela 1 Zgodność z dokumentami na różnych szczeblach

Nazwa dokumentu	Założenia dokumentu
Poziom dokumentu: europejski	
Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<p>Priorytety:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przemysłany rozwój gospodarki poparty wiedzą i innowacjami, • wspieranie rozwoju gospodarki przyjaznej środowisku, czyli niskoemisyjnej, konkurencyjnej i korzystającej z zasobów, • wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia zapewniającej spójność terytorialną, gospodarczą i społeczną w celu stworzenia dogodnych warunków rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu. <p>Cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zatrudnienie, • badania i rozwój, • wspieranie środowiska- zmiany klimatyczne i wykorzystanie energii w sposób zrównoważony, • edukacja, • przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.
Nazwa dokumentu	Założenia dokumentu
Poziom dokumentu: krajowy	
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”	<p>Cel główny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości życia Polaków (świadczą o tym wartość i tempo wzrostu PKB oraz wskaźniki jakościowe), <p>Obszar- cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • innowacyjność i konkurencyjność gospodarki- Polska Cyfrowa, Kapitał Ludzki, innowacyjność gospodarki, środowisko, kreatywność indywidualna, bezpieczeństwo energetyczne,

Nazwa dokumentu	Założenia dokumentu
	<ul style="list-style-type: none"> • równoważenie potencjału rozwojowego regionów-transport, rozwój regionalny, • efektywność i sprawność państwa- Sprawne Państwo, Kapitał Społeczny.
Umowa Partnerstwa dla Realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce	<p>Cele Unii Europejskiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa, • lepiej połączona Europa, • Europa o silniejszym wymiarze społecznym, • Europa bliżej obywateli, <p>Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku transformacji gospodarki neutralnej dla klimatu.</p>
Raport Polska 2030. Wyzwania Rozwojowe	<p>Wyzwania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost kapitału społecznego Polski, • bezpieczeństwo klimatyczne i energetyczne, • rozwój kapitału intelektualnego, • gospodarka poparta wiedzą i badaniami, • spójność i solidarność regionalna, • wzrost i konkurencyjność, • wysoka aktywność zawodowa, • właściwy potencjał infrastruktury, • dostosowanie zasobów pracy.
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<p>Cel główny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie infrastruktury z uwzględnieniem potrzeby rozwoju miasta oraz ochroną przyrody w celu dopasowania do zróżnicowanych potrzeb użytkowników państwa, inwestorów, przedsiębiorców i mieszkańców. <p>Dokument określa najistotniejsze zagadnienia w kwestii zagospodarowania przestrzennego. Wskazuje działania w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • systematycznej budowy, modernizacji oraz utrzymania efektywnego systemu planowania przestrzennego, • docenienia oraz zwiększenia szacunku do zasobów krajowych i kulturowych, a także środowiska przyrodniczego, • możliwości równomiernego rozwoju obszarów pozamiejskich,

Nazwa dokumentu	Założenia dokumentu
	<ul style="list-style-type: none"> • udoskonalenia i modernizacji infrastruktury telekomunikacyjnej i transportowej, • eskalacji konkurencyjności związków pomiędzy największymi miastami, • poprawienie odporności kraju na zagrożenia spowodowane występowaniem ekstremalnych zjawisk naturalnych oraz bezpieczeństwem energetycznym.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<p>Cel główny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osiągnięcie zrównoważonego rozwoju kraju poprzez skuteczne wykorzystanie wewnętrznych możliwości danego terytorium oraz ich specjalizacji. <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzmocnienie regionalnych przewag konkurencyjnych, • eskalacja spójności rozwoju kraju w wymiarze przestrzennym, środowiskowym, gospodarczym i społecznym, • poprawa jakości zarządzania oraz wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie. <p>Zagadnienia (cele poboczne):</p> <ul style="list-style-type: none"> • otoczenie zewnętrzne - dostosowanie się do zmian w nim zachodzących, • zasoby przyrodnicze, instytucjonalne, lokalizacyjne i ludzkie- wykorzystanie ich do rozwoju danego regionu, • realizacja wizji i planów rozwoju - ukierunkowanie regionalnych i krajowych zasobów finansowych, aby umożliwić ich realizację i usprawnić mechanizm współpracy pomiędzy samorządami.
Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030	<p>Cel główny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną, • rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,

Nazwa dokumentu	Założenia dokumentu
	<ul style="list-style-type: none"> • skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.
Polityka Energetyczna Polski do 2040 r.	<p>Podstawowe kierunki polityki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa efektywności energetycznej, • wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii, • dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej, • rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw, • rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii, • ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.
Polityka Ekologiczna Państwa 2030	<p>Cel główny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, • środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, • środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych. <p>Cele horyzontalne: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska</p>
Strategia Produktywności 2030	<p>Cel główny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • progresywny wzrost produktywności w warunkach gospodarki: neutralnej klimatycznie, o obiegu zamkniętym, opartej na danych. <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost wydajności surowcowej gospodarki, • wzrost wykorzystania surowców odnawialnych i biomasy w gospodarce, • szybki rozwój praktycznego uczenia się przez całe życie, • przygotowanie kompetentnych kadr na potrzeby scyfryzowanej gospodarki, • trwałe zwiększenie stopy inwestycji prywatnych.

Nazwa dokumentu	Założenia dokumentu
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030	<p>Cel główny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym kwalifikacji cyfrowych, • poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej, • wzrost i poprawa wykorzystania potencjału ludzkiego na rynku pracy, • redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.
Strategia Rozwoju Zrównoważonego Transportu do 2030	<p>Cel główny: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i karowym.</p> <p>Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej, sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce, • poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym, • zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności, • poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów, • ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko, • poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.
Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030	<p>Cel główny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków <p>Cele szczegółowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne • wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich • zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju

Nazwa dokumentu	Założenia dokumentu
Krajowy Plan Odbudowy (KPO)	<p>Cel główny: Odbudowa potencjału rozwojowego gospodarki utraconego w wyniku pandemii oraz wsparcie budowy trwałej konkurencyjności gospodarki i wzrost poziomu życia społeczeństwa w dłuższym horyzoncie czasowym.</p> <p>Komponent A – Odporność i konkurencyjność gospodarki: Komponent B - Zielona energia i zmniejszenie energochłonności: Komponent C – Transformacja cyfrowa: Komponent E – Zielona, inteligentna mobilność: 1. Zeroemisyjny transport zbiorowy.</p>
Nazwa dokumentu	Założenia dokumentu
Poziom dokumentu: regionalny	
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego - Perspektywa 2030	<p>Cel główny: Określenie polityki przestrzennej i kierunków zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>Ustalenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ochrona środowiska przyrodniczego, • ochrona dóbr kultury, • podstawowe elementy sieci osadniczej, • systemy obszarów chronionych, • rozlokowanie infrastruktury technicznej i społecznej.
Strategia rozwoju województwa - Podkarpackie 2030	<p>Cel główny: Odpowiedzialne i efektywne wykorzystanie zasobów endo- i egzogenicznych regionu, zapewniające trwałe, zrównoważony i terytorialnie równomierny rozwój gospodarczy oraz wysoką jakość życia mieszkańców województwa.</p> <p>Obszary tematyczne strategii województwa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gospodarka i nauka 2. Kapitał ludzki i społeczny 3. Infrastruktura dla zrównoważonego rozwoju i środowiska 4. Dostępność usług 5. Obszar horyzontalny - Terytorialny wymiar Strategii <p>W ww. obszary tematyczne wpisują się cele strategiczne i cele operacyjne wskazane w Strategii</p>

Nazwa dokumentu	Założenia dokumentu
	Rozwoju Miasta Łańcuta na lata 2021-2027 opisane w rozdziale 8 Priorytety rozwojowe.
Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027	Osie priorytetowe programu: I. Konkurencyjna i cyfrowa gospodarka, II. Energia i środowisko, III. Mobilność i łączność, IV. Infrastruktura bliżej ludzi, V. Rozwój zrównoważony terytorialnie, VI. Kapitał ludzki gotowy do zmian.
Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego	Cele rozwojowe: <ul style="list-style-type: none"> • kreowanie warunków rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw w celu zwiększenia konkurencyjności gospodarki, • rewitalizacja przestrzeni publicznej oraz eskalacja dostępu do nowoczesnych usług publicznych w celu podniesienia jakości życia mieszkańców ROF, • wsparcie skuteczności energetycznej regionu i polepszenie stanu środowiska naturalnego.
Nazwa dokumentu	Założenia dokumentu
Poziom dokumentu: lokalnego	
Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łańcuta na lata 2015-2023	Wizja: Łańcut miastem kultury i turystyki, przyjaznym rodzinie, w którym aktywni i przedsiębiorczy mieszkańcy wykorzystują możliwości wynikające z położenia geograficznego, dziedzictwa kulturowego oraz potencjału przyrodniczego regionu. Cele i kierunki działań: Cel 1. Poprawa spójności społecznej obszaru rewitalizacji: <ul style="list-style-type: none"> • poprawa dostępu do usług społecznych, • aktywizacja osób i grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym, • zwiększenie dostępu do oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej oraz edukacyjnej. Cel 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji: <ul style="list-style-type: none"> • kreowanie sprzyjających warunków zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej,

Nazwa dokumentu	Założenia dokumentu
	<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych u osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. <p>Cel 3. Poprawa jakości życia mieszkańców i wysoka atrakcyjność obszaru rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu technicznego budynków i ich otoczenia, • poprawa jakości infrastruktury technicznej obszaru rewitalizacji, • poprawa stanu zagospodarowania przestrzeni publicznych, • modernizacja lokalnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.
<p>Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto Łańcut na lata 2021-2026</p>	<p>Misja :</p> <p>„Uświadomienie aktualnej sytuacji społecznej oraz wytyczenie kierunków zmian do budowania Miasta wspierającego i właściwie wykorzystującego aktywność oraz potencjał społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań lokalnych.”</p> <p>Cele strategiczne i operacyjne:</p> <p>I. Wspieranie rodziny</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie możliwości nabycia i rozwoju kompetencji rodzicielskich oraz umiejętności przewyższania sytuacji kryzysowych rodzinom mającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, a także poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży. <p>II. Wsparcie osób niepełnosprawnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie warunków służących możliwie pełnej integracji osób niepełnosprawnych oraz zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych. <p>III. Zdrowie psychiczne</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz zapewnienie dostępności do pomocy osób z zaburzeniami psychicznymi. <p>IV. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych</p>

Nazwa dokumentu	Założenia dokumentu
	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie dostępności do terapii oraz grup samopomocowych dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin, • budowanie systemu profilaktyki i wczesnej pomocy dla dzieci i młodzieży w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych, • wzrost poziomu wiedzy w zakresie zagrożeń związanych ze spożywaniem alkoholu, promowanie zdrowego stylu życia oraz podniesienie świadomości mieszkańców na temat możliwych form pomocy w przypadku problemu uzależnień. <p>V. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie wrażliwości oraz skali reakcji społecznej i instytucjonalnej na obserwowane przejawy przemocy w rodzinie, a także wzrost świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci, • poprawa dostępu do usług i poszerzenie oferty wsparcia skierowanej do osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie. <p>VI. Aktywność i integracja społeczna seniorów</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów, • zapewnienie warunków możliwie pełnego i adekwatnego wsparcia dla osób starszych umożliwiające funkcjonowanie w środowisku lokalnym. <p>VII. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych, a także zwiększanie szans na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia mieszkańców. <p>VIII. Wsparcie osób z problemem ubóstwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie możliwości społecznego włączenia osób z problemem ubóstwa poprzez podniesienie ich kompetencji aktywnością wspieraną, • zapewnienie dostępu do skutecznej pomocy w formie wsparcia o charakterze materialnym

Nazwa dokumentu	Założenia dokumentu
	<p>ograniczającej zasięg i głębokość ubóstwa przy uwzględnieniu współdziałania beneficjentów pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.</p> <p>IX. Rewitalizacja społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej <p>X. Problem przestępczości</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej oraz w miejscu zamieszkania.
<p>Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Miasto Łańcut na lata 2021-2023</p>	<p>Cel główny: „Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w mieście Łańcut, sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych”.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz dostępu do poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, • wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, • podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny, • zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej, objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną.
<p>Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasto Łańcut na lata 2021-2026</p>	<p>Cel główny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie liczby osób doznających przemocy domowej oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat stosowania kar fizycznych wobec dzieci. <p>Cele szczegółowe:</p> <p>I. Profilaktyka i prewencja</p> <ul style="list-style-type: none"> • podniesienie świadomości społecznej w zakresie problematyki przemocy w rodzinie oraz stosowania kar fizycznych w procesie wychowania,

Nazwa dokumentu	Założenia dokumentu
	<ul style="list-style-type: none"> • poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy wśród dzieci i młodzieży • ograniczenie zjawiska przemocy domowej. <p>II. Terapia i rehabilitacja</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy, • podniesienie kompetencji instytucji i służb zajmujących się problematyką przemocy • zintensyfikowanie działań prowadzonych przez zespół interdyscyplinarny oraz grupy robocze realizujące procedurę „Niebieskie Karty”, • poprawa jakości działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc. <p>III. Monitoring</p> <ul style="list-style-type: none"> • okresowa ocena stanu zagrożenia problemem przemocy domowej na terenie miasta Łańcuta.
<p>Program osłonowy Gminy Miasto Łańcut w zakresie dożywiania „Posiłek dla dzieci i młodzieży” na lata 2019-2023</p>	<p>Cel: Ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży, zabezpieczenie ich podstawowych potrzeb żywieniowych, poprawę stanu zdrowia oraz kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.</p>
<p>Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Łańcut na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024</p>	<p>Cel nadrzędny: „Miasto Łańcuta wspierające zrównoważony rozwój regionu poprzez działania poprawiające stan środowiska miejskiego i promujące ochronę środowiska naturalnego w oparciu o walory przyrodnicze środowiska miejskiego i posiadane zasoby”</p> <p>Cele strategiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości powietrza i klimatu, • ochrona przed hałasem, • poprawa jakości wód, • ograniczenie zużycia zasobów i energii oraz zwiększenie wykorzystania OZE, • poprawa stanu gleb, powierzchni ziemi i przyrody ożywionej, • wzrost świadomości ekologicznej, promocja postaw proekologicznych oraz wsparcie administracyjne.

Nazwa dokumentu	Założenia dokumentu
Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Miasta Łąncuta na lata 2011 – 2032	<p>Cel:</p> <p>sukcesywna eliminacja z obszaru całej gminy oraz bezpieczne składowanie i prawidłowe unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest</p>
<p>Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Łąncuta</p>	<p>Cele i kierunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekształcenie struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta służące podniesieniu rangi miasta w regionie i Polsce, • udostępnienie przestrzeni miasta dla różnorodnych funkcji, w tym w szczególności dla usług turystycznych, • udostępnienie przestrzeni miasta dla inwestorów, • dostosowanie zasad zagospodarowania terenów do lokalnych uwarunkowań w zakresie fizjografii, walorów przyrodniczych i kulturowych, • dostosowanie rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej do potrzeb mieszkańców oraz roli poszczególnych terenów w przyjętym modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta.

Źródło: Opracowanie własne

4. Diagnoza Miasta Łańcuta

Diagnoza jest podstawą dla każdego rodzaju działań operacyjnych i strategicznych. Obejmuje różne strefy rozwoju danego obszaru i ludności go zamieszkującej. Celem diagnozy tego dokumentu jest określenie stref problematycznych Miasta Łańcuta, wskazanie tych, które posiadają najwyższy potencjał rozwojowy oraz wskazanie zjawisk i procesów ważnych dla procesu rozwojowego. W tej części Strategii Rozwoju skoncentrowano się na diagnozie trzech stref: społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

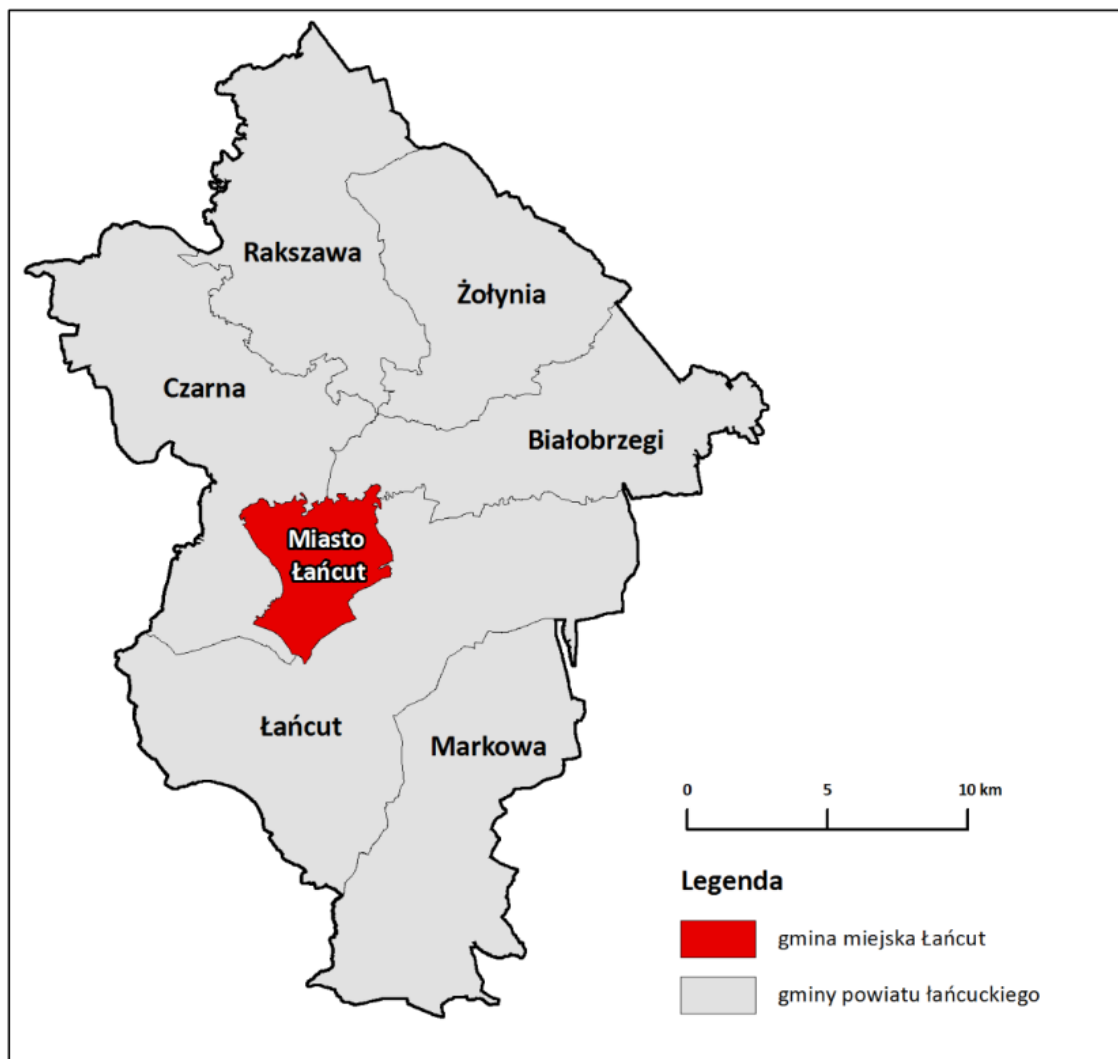
4.1 Sfera przestrzenna

4.1.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Miasto Łańcut położone jest w południowo - wschodniej Polsce, w województwie podkarpackim, powiecie łańcuckim. Zgodnie z danymi z GUS z 2019 r. powierzchnia miasta Łańcuta wynosi 1 942 ha (w przybliżeniu 19,4 km²), czyli ok. 4,3% obszaru powiatu łańcuckiego. Gęstość zaludnienia wynosi 894 osób na 1 km², a ilość osób zamieszkujących w mieście Łańcut wynosi 17 334 (wg danych z Urzędu Stanu Cywilnego). Oddalone jest ono o 28 km od, leżącego na północ, miasta Leżajsk oraz 18 km od Rzeszowa, który leży na zachód od Łańcuta. Od stolicy Polski dzieli je 278 km. 63 km na wschód od miasta znajduje się przejście graniczne polsko - ukraińskie w Medyce oraz 67 km od przejścia w Korczowej. Przejście polsko - słowackie znajduje się w odległości 86 km od Łańcuta.⁴ Miasto graniczy z trzema gminami: Czarna od strony północno-zachodniej, Białobrzegi od strony północno-wschodniej oraz gminą wiejską Łańcut od południowego - wschodu.

⁴ <https://www.odleglosci.pl/mapa,polski,Lancut.html>

Mapa 1 Położenie Miasta Łańcuta na tle podziału administracyjnego powiatu łańcuckiego



Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łańcuta na lata 2015–2023

Łańcut położony jest na terenie Północnego Podkarpacia (dokładniej Karpat Zachodnich) oraz Zewnętrznych Karpat Zachodnich (dokładniej Podgórze Środkowobeskidzkiego) w dwóch mezoregionach- Podgórze Rzeszowskie i Pradolina Podkarpacka - których granica przebiega wzdłuż magistrali kolejowej Łańcuta dzieląc go na dwie części: północną niziną i południową wyżyną.⁵ Oba regiony cechują się inną specyfiką. Pradolina Podkarpacka jest krainą fizyko-geograficzną charakteryzującą się względnie równinnym ukształtowaniem terenu. Jest częścią Kotliny Sandomierskiej, która jest rozległym zapadliskiem tektonicznym poprzedzającym wzniesienia Karpat. Przez Pradolinę biegnie geostrategiczny szlak łączący Odessę, Lwów, Kraków, poprzez Bramę Morawską z Czechami. Podgórze

⁵ Jerzy Kondracki: Geografia regionalna Polski. Warszawa: PWN, 2002. ISBN 83-01-13897-1.

Rzeszowskie charakteryzuje się bardziej urozmaiconym ukształtowaniem terenu. Teren Podgórze jest bardziej pofałdowany. Cechą charakterystyczną Podgórze Rzeszowskiego są wąwozy lessowe tworzące formy o stromych zboczach i płaskich dnach. Przez miasto przepływa potok Mikośka, dopływ rzeki Wisłok. Biegając od południowo zachodniego krańca gminy wcina się głęboko w teren tworząc znaczące obniżenie o amplitudzie powyżej 100 metrów na odcinku kilkudziesięciu metrów. Od strony wschodniej teren opada gwałtownie w kierunku rzeki Sawy biegnącej blisko granicy z miastem. Tworzy to bardzo urozmaiconą rzeźbę terenu.

Najważniejszymi cechami położenia Miasta Łańcuta są:

- Łańcut zlokalizowany jest w Pradolinie Podkarpackiej od wieków służącej jako szlak komunikacyjny. Autostrada A4, trasa kolejowa E30 (Kraków - Medyka). Bliskość lotniska Rzeszów Jasionka oraz bliskość trasy via Carpatia;
- bliskość miasta wojewódzkiego – Rzeszowa daje lepszy dostęp do usług wyższego rzędu (m.in. lepszy dostęp do uczelni wyższych, dostęp do instytucji kultury – kina, teatry, filharmonia, dostęp do leczenia szpitalnego i specjalistycznych poradni medycznych, instytucji z dziedziny prawa i sądownictwa itp.);
- dostęp mieszkańców gminy do szerokiego i zróżnicowanego rynku pracy w stolicy województwa;
- centralne położenie miasta - łatwy dostęp do głównych punktów regionu;
- dostępność miasta dla odwiedzających - możliwość dotarcia koleją, samochodem lub komunikacją autobusową.

Rada Miasta Łańcuta liczy 15 radnych, którzy wybierani są w bezpośrednich i powszechnych wyborach w jednomandatowych okręgach wyborczych. Jest to organ stanowiący i kontrolny Miasta Łańcuta. Natomiast organem wykonawczym Miasta Łańcuta jest Burmistrz Miasta Łańcuta również wybierany przez mieszkańców. Jego obowiązki to reprezentowanie Miasta, kierowanie bieżącymi sprawami oraz wykonywanie uchwał Rady Miasta. Przy pomocy Zastępcy, Sekretarza i Skarbnika kieruje on pracą Urzędu Miasta Łańcuta, który jest jednostką organizacyjną Miasta Łańcuta. Siedziba Urzędu mieści się przy ul. Plac Sobieskiego 18, 37-100 Łańcut. Jego struktura szczegółowo opisana została w Regulaminie Organizacyjnym.

Miasto Łańcut dzieli się na 5 osiedli, które pełnią funkcje pomocniczą. Są nimi osiedla: Śródmieście, Wschód, Południe, Przedmieście – Grabskie, Podzwierzyniec – Kąty. Miasto Łańcut kieruje pięcioma przedszkolami miejskimi, którymi są: Przedszkole Miejskie nr 1, Przedszkole Miejskie nr 2, Przedszkole Miejskie nr 3, Przedszkole Miejskie nr 4, Przedszkole Miejskie nr 5. Przez Miast Łańcut zarządzane są następujące szkoły: Szkoła Podstawowa nr 3 im. 10 Pułku Strzelców Konnych, Szkoła Podstawowa nr 2 im. Ks. J. Twardowskiego, Szkoła Podstawowa nr 4 im. Jana Pawła II, Szkoła Podstawowa nr 1 im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego.

Samorządowi lokalnemu podlega Miejski Zarząd Budynków, Miejski Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Ponadto Miasto Łańcut jest właścicielem dwóch spółek lokalnych jakimi są: Ciepłownia Łańcut sp. z o.o. oraz Łańcucki Zakład Komunalny sp. z o.o.

4.1.2. Oddziaływanie Rzeszowa i gmin ościennych na Miasto Łańcut

Bliskość i silne oddziaływanie Rzeszowa jest jednym z najważniejszych uwarunkowań wpływających na charakter, kierunek i dynamikę procesów rozwoju Łańcuta. Niemniej jednak oddziaływanie to może przyjmować dwojaki charakter. Związany z występowaniem tzw. efektów rozprzestrzeniania (rozlewania) rozwoju – wpływ pozytywny, negatywny (hamujący) związany z występowaniem tzw. efektów wymywania rozwoju. W przypadku Łańcuta będą występowały oba zjawiska jednak będą odnosić się do innych obszarów działania miasta.

Do efektów synergii związanych z efektami rozlewania się rozwoju można zaliczyć następujące zjawiska, które mogą się pojawić w relacjach z Rzeszowem:

- współdziałanie z uwagi na sieciowy charakter zjawisk takich jak transport publiczny,
- pozyskiwanie funduszy przez miasto Rzeszów może wpływać na gminy ościenne i aktywować ich dalszy rozwój,
- wzrastająca skuteczność realizacji polityk (np. promocja turystyczna, inwestycyjna),
- lepsze ramy do kształtowania rynku pracy i aktywnej walki z bezrobociem, zapewnienia bezpieczeństwa publicznego,
- związane z postępowaniem technicznym koordynacja w zakresie rozwoju transportu lub telekomunikacji nowej generacji,
- dostęp do lepszej jakości usług m.in. edukacyjnych, kulturalnych dla mieszkańców bez ponoszenia wysokich nakładów inwestycyjnych,
- lokowanie działalności gospodarczej w strefach ze względu na bliskość rzeszowskiego węzła komunikacyjnego (lotnisko Jasionka, sąsiedztwo dróg itd.),
- bliskość Rzeszowa i dobre skomunikowanie daje możliwość turystom zwiedzenia Łańcuta i napędza gospodarkę oraz turystykę miasta tzw. turystyka jednodniowa.

Do wyzwań zagrożeń związanych z efektem wymywania, które mogą się pojawić w relacjach z Rzeszowem, można zaliczyć poniższe zjawiska:

- lokowanie bardziej rozwojowych inwestycji publicznych i prywatnych bliżej większego miasta,
- zaspokajanie dużej części potrzeb w Rzeszowie przez co spada dochód lokalnych przedsiębiorców,

- pozyskanie funduszy ze środków zewnętrznych
- turyści zamiast zatrzymywać się w Łąncucie na pobyt wielodniowy, i tym samym korzystając z usług wspierać lokalny rynek, wybierają nocleg w Rzeszowie.

Drugim ważnym czynnikiem jest konkurencja z okolicznymi gminami. Obszary tej konkurencji to przyciąganie nowych mieszkańców i nowych inwestycji. Miasto Łącut charakteryzuje się kilkoma przewagami na tle pozostałych gmin. Poniżej zaprezentowano zalety Łącuta oraz ościennych gmin:

Atuty na rzecz Łącuta

- dostępność do szkolnictwa na poziomie średnim, w tym szkoły muzycznej i medycznej (szkoła policealna),
- lepsza dostępność do usług: zdrowotnych, kulturalnych, rekreacyjnych, czy handlowych,
- lepsze skomunikowanie z Rzeszowem poprzez kolej, autostradę oraz drogę krajową nr 94 jednocześnie,
- dostęp do większej ilości usług administracyjnych (np. siedziba powiatu, policji, sądu rejonowego, Urząd Skarbowy),
- dostęp do pracy - wysokie saldo dodatnie przyjazdów do pracy.

Przewagi gmin ościennych

- moda na osiedlanie się poza centrami miast,
- niższe ceny gruntów poza miastem,
- chęć znalezienia spokoju i odpoczynku od zgiełku,
- dużo wolnej przestrzeni.

Reasumując, oddziaływanie miasta Rzeszowa na Łącut jest zjawiskiem w dużej mierze korzystnym, ponieważ zalety jego bliskości przeważają nad negatywnymi wpływami. Należy zwrócić uwagę, iż ceny gruntów w Łąncucie są niższe niż w Rzeszowie, co przekłada się na lokowanie inwestycji, dużych przedsiębiorstw, a dzięki dobrym połączeniom komunikacyjnym między tymi dwoma miejscami potencjalni przedsiębiorcy nie tracą pracowników. Bliskość Rzeszowa daje mieszkańcom Łącuta możliwość zaspokajania swoich potrzeb w mieście wojewódzkim, co przekłada się korzystnie na ich jakość życia, a jednocześnie powoduje spadek dochodu lokalnych przedsiębiorców. Mając na uwadze zasady „dobrej konkurencji” wymusza to rozwój lokalnych inwestorów, a co za tym idzie polepszenie jakości usług oraz ofert. W zakresie możliwości wymywania funduszy i zasobów przez Rzeszów, a także pozyskiwania funduszy zewnętrznych, należy pamiętać, że szansą dla miasta Łącuta są projekty partnerskie oraz możliwość współpracy przy pozyskiwaniu środków na realizację zadań.

Podsumowując, Łańcut jest miastem o dogodnym położeniu, które zapewnia miejscu walory środowiskowe oraz predyspozycje do dalszego rozwoju. Analizując podstawowe dane z GUS-BDL Łańcut jest miastem dobrze wyposażonym z zakresu gastronomii oraz handlu, kultury i sztuki, ochrony zdrowia, opieki społecznej, świadczeń na rzecz rodzin, szkolnictwa, wychowania przedszkolnego oraz turystyki. Jednak ciągły rozwój miasta generuje zwiększenie potrzeb oraz niedosyt w wymienionych kategoriach, co w przyszłości musi zaowocować zwiększeniem dóbr w tym zakresie.

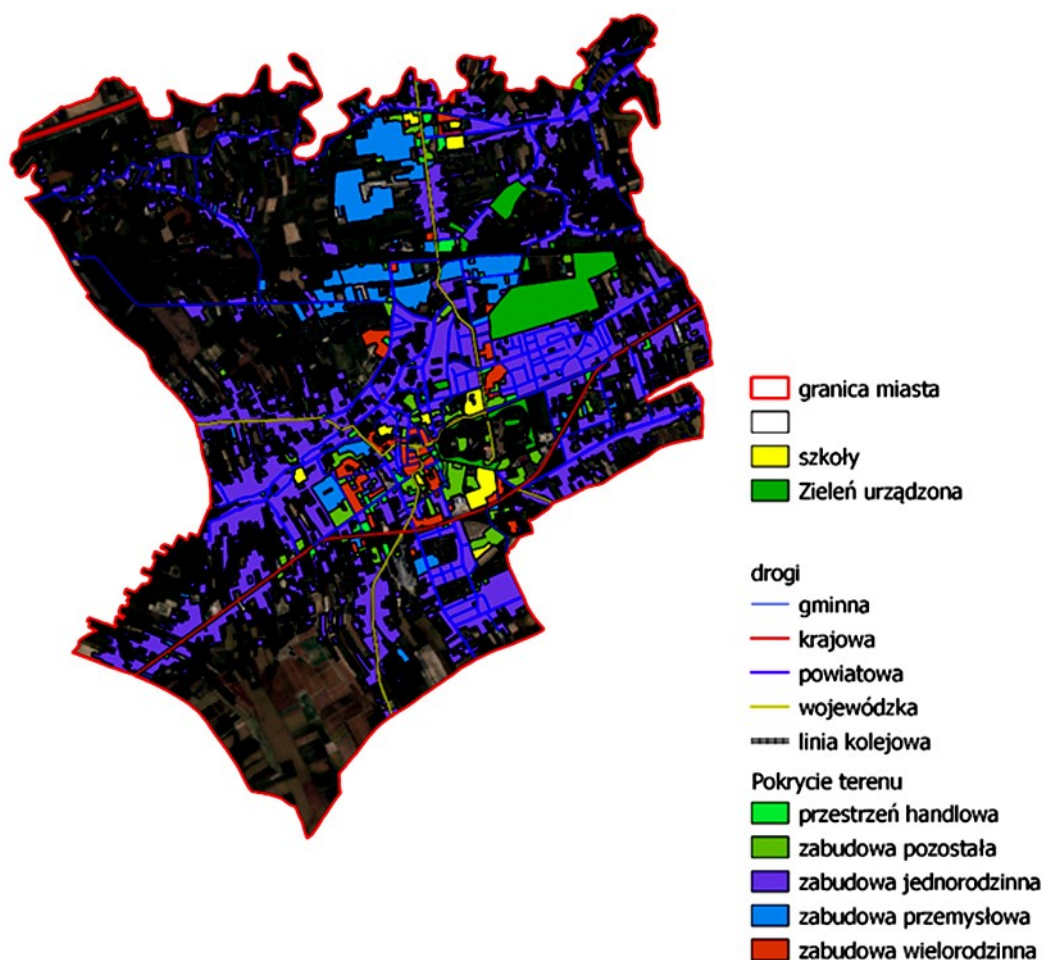
4.1.3. Infrastruktura techniczna i mieszkalna

Dobrze zaplanowana przestrzeń to jeden z podstawowych elementów sukcesu miasta. Józef Rykwert w książce „Pokusa miejsca. Przeszłość i przyszłość miast” pokazuje jak w istotny sposób przestrzeń, w której żyjemy transformuje pod wpływem bodźców ekonomicznych, ale przede wszystkim jak przestrzeń wpływa na społeczeństwo. Wyzwaniem dla władz miasta staje się takie zaprojektowanie przestrzeni, tak aby stała się ważnym miejscem dla obywateli. Łańcut z powierzchnią wynoszącą 19,42 km² jest przestrzenią zwartą. Zgodnie z danymi pozyskanymi z BDOT10k⁶ powierzchnia obecnej zabudowy przeznaczonej na mieszkalnictwo, handel, przemysł i obiekty użyteczności publicznej wynosi 6,52 km².

Miasto Łańcut pomimo ograniczonej powierzchni dysponuje wolnymi terenami, które dają możliwości rozwoju w kierunku przemysłu, handlu czy mieszkalnictwa. W chwili obecnej najwyższy udział powierzchni stanowią grunty orne, łąki i użytki zielone około 12 km². Wśród budynków największy udział powierzchniowy ma zabudowa jednorodzinna 436 ha, kolejno zabudowa przemysłowa dysponuje powierzchnią 86 ha zabudowa wielorodzinna to 31 ha, zaś powierzchnia handlowa to jedynie 14 ha.

⁶ Baza danych obiektów topograficznych w skali 1:10000

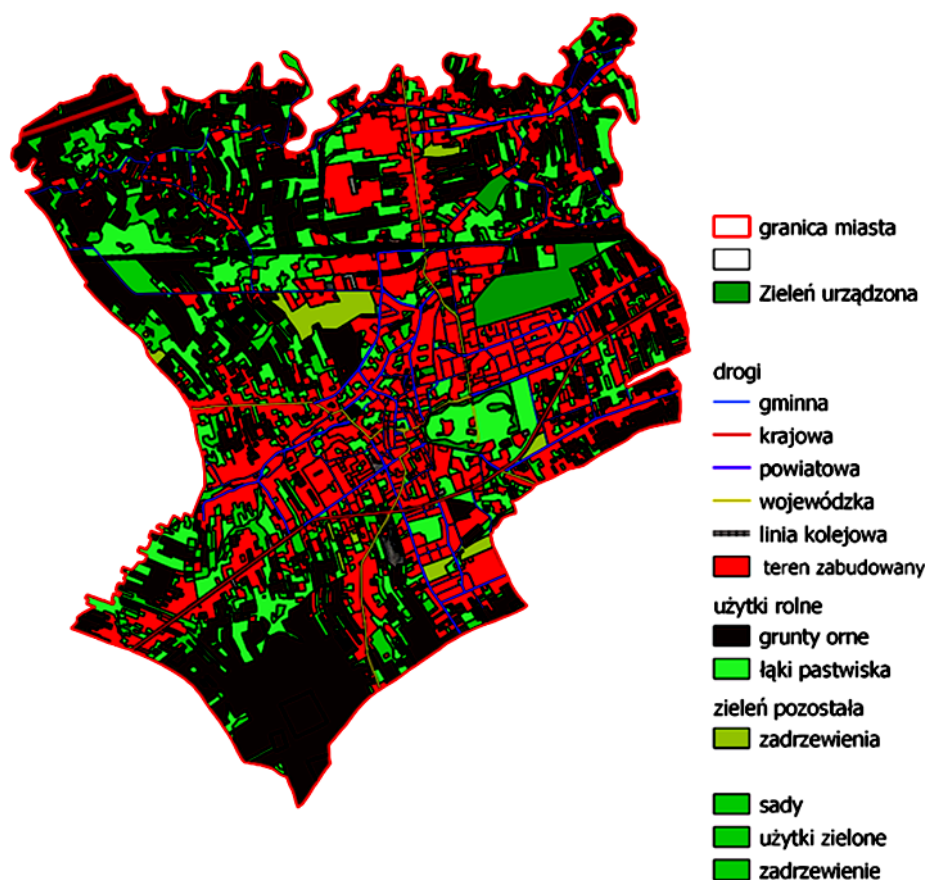
Rysunek 1 Użytkowanie terenów Miasta Łańcuta



Źródło: <http://www.gugik.gov.pl>

Im bliżej centrum miasta, tym charakter zabudowy jest bardziej zwarty, urozmaicony z licznymi punktami usługowymi, administracyjnymi, handlowymi. Przestrzeń publiczna jest uporządkowana, dużą część gminy stanowią tereny zielone, które pozytywnie wpływają na charakter i wygląd ulic i placów oraz stanowią miejsce do rekreacji. Im dalej od centrum, zabudowa staje się bardziej rozproszona. Przeważa zabudowa jednorodzinna. Na obrzeżach można zaobserwować, że przestrzeń publiczna wymaga ingerencji poprzez odnowienie jej, dostosowanie do potrzeb mieszkańców oraz stworzenie nowej przestrzeni zgodnej z zapotrzebowaniem. Określenie dostępności do najważniejszych otwartych terenów zielonych wykonano przez nakreślenie buforu „dostępności”, którego promień ma 1 000 m. Brano pod uwagę przestrzeń wokół Muzeum – Zamku w Łańcutie, Lasu komunalnego Bażantarnia, Lasu Dębnyk, teren Rynku, Planty, Parku Angielskiego, Staw Browarny. Po nakreśleniu bufora poza nim znalazło się ponad 1 200 budynków mieszkalnych.

Rysunek 2 Użytkowanie przestrzeni na terenie Miasta Łańcuta



Źródło: <http://www.gugik.gov.pl>

W przeciągu kilku ostatnich lat na terenie miasta powstało wiele nowych inwestycji. Utworzone zostały dwie strefy przemysłowe: Euro- Park Mielec podstrefa Łańcut o powierzchni 8,4 ha oraz Strefa Aktywności Gospodarczej przy ul. Polnej o powierzchni 9 ha (zakończenie realizacji inwestycji w zakresie przygotowania terenu – 2021 r.).

Newralgicznym punktem Miasta Łańcuta w jego przestrzeni jest przejazd kolejowy przy ul. Podzwierzyniec – Sikorskiego. Jego usytuowanie oraz infrastruktura drogowa, przemysłowa i mieszkalna sprawia, że dziennie jest pokonywany około 16 tys. razy. Przejazd ten można uznać za jedną z barier z jakimi boryka się Miasto Łańcut.

Pewne obszary Miasta Łańcut są objęte ochroną konserwatorską. Warunkuje to określony sposób działania wobec tej przestrzeni, skupienie się na zaleceniach konserwatora zabytków oraz zachowaniu istniejących walorów dziedzictwa narodowego. Mimo tych niedogodności ochrona konserwatorska ogranicza oraz

pozwała zachować układ urbanistyczny, a także podtrzymać historyczny aspekt miasta. W Łąncucie wyznaczono następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- 1) Strefę A – pełnej ochrony historycznej struktury przestrzennej
- 2) Strefę B – ochrony zachowanych elementów zabytkowych
- 3) Strefę OW – obserwacji archeologicznej
- 4) Strefę E – ekspozycji zabytkowego zespołu miejskiego
- 5) Strefę K – ochrony krajobrazu⁷

Poniższy rysunek przedstawia umiejscowienie stref ochrony konserwatorskiej na terenie Miasta Łącut (białe pola).

Rysunek 3 Tereny ochrony konserwatorskiej w Mieście Łącut



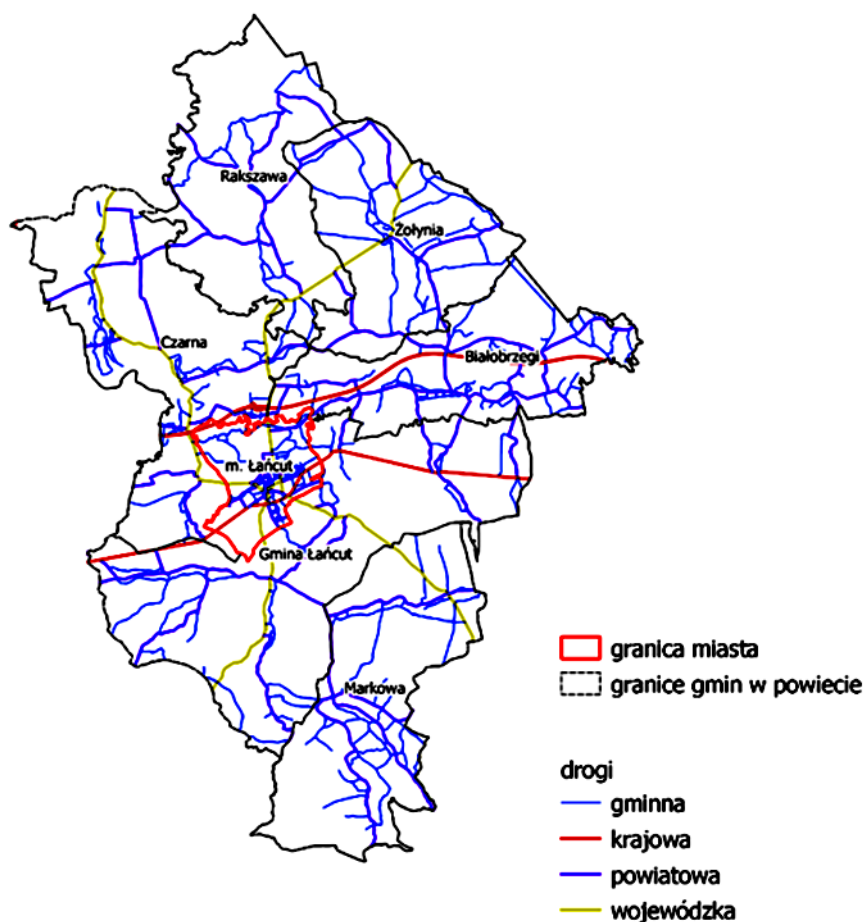
Źródło: <http://www.gugik.gov.pl>

W ujęciu powiatowym Łącut stanowi środek ciężkości dla okolicznych gmin ze względu na bliską odległość oraz dostęp do podstawowych usług. Układ drogowy szczególnie dróg wojewódzkich i krajowych dobrze komunikuje Łącut z pozostałymi gminami, co doskonale obrazuje poniższy rysunek.

7

http://lancut.biuletyn.net/fls/bip_pliki/2013_11/BIPF4EAF950C0ACB5Z/u317zal_gponz_2010_zabytki.pdf

Rysunek 4 Układ drogowy w powiecie łańcuckim



Źródło: <http://www.gugik.gov.pl>

Na terenie Łańcuta znajdują się placówki świadczące usługi administracyjne, które mieszczą się w siedzibach Urzędu Gminy, Miasta, Powiatu. W Łańcutcie znajduje się także siedziba sądu, urzędu skarbowego oraz poczty. Mieszkańcy powiatu ze względu na dystans i dobre skomunikowanie z miastem chętnie korzystają z lokalnych usług podstawowego rzędu. Do tego typu usług należą usługi o charakterze powszechnym, z których korzystamy na co dzień (handel, komunikacja, usługi kosmetyczne, fryzjerskie, krawieckie, usługi hydrauliczne, napraw sprzętu itd.).

Tabela 2 Budynki w mieście Łąncucie na tle powiatu w relacji do liczby ludności

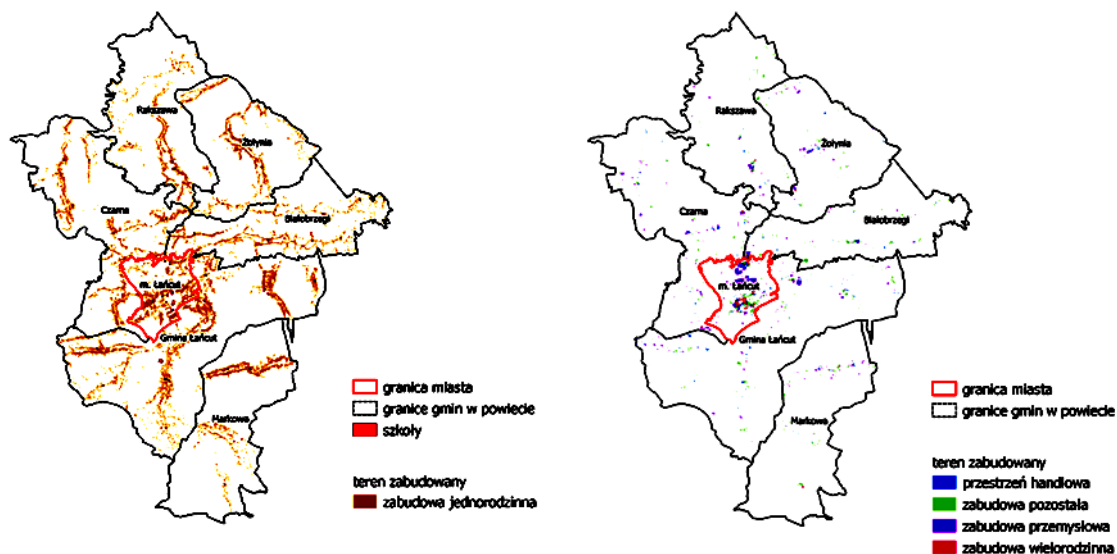
Typ budynku	Liczba budynków w Łąncucie [szt.]	Liczba budynków/100 mieszkańców miasta [szt.]	Liczba budynków/100 mieszkańców powiatu [szt.]	% budynków miasta w strukturze powiatu [%]
budynki handlowo - usługowe	218	1,23	0,53	51%
budynki przemysłowe	142	0,8	0,53	33%
budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	25	0,14	0,07	46%
budynki szkół i instytucji badawczych	32	0,18	0,16	25%
obiekty związane z kulturą	16	0,9	0,08	24%
budynki hoteli	29	0,16	0,1	38%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL

Analizując powyższą tabelę możemy wywnioskować, że w 51% budynków handlowo- usługowych powiatu znajduje się w Łąncucie. Oznacza to, że 111 obiektów znajduje się na jego terenie, przez co można stwierdzić, że miasto jest największym skupiskiem tego typu obiektów. Obserwujemy też, że w Mieście Łąncucie mieści się znacznie więcej niż w powiecie budynków przemysłowych, hoteli, zakładów opieki medycznej. W mieście także znajduje się jedyny w powiecie szpital.

Zgodnie z danymi REGON na terenie miasta z każdym rokiem zwiększa się dostępność do usług wyższego rzędu, do których można zaliczyć wyspecjalizowane usługi medyczne, bankowość, ubezpieczenia, lokowanie kapitału, obsługa prawna i finansowa, doradztwo prawne i finansowe, biura projektowe, agencje reklamy, usługi w zakresie łączności. Mieszkańcy również mogą się cieszyć bogatą ofertą kulturalną, jak i dostępem do sztuki, co wpływa na jakość ich życia.

Rysunek 5 Rodzaje zabudowy na terenie powiatu łańcuckiego



Źródło: <http://www.gugik.gov.pl/>

Z powyższych map wynika, iż większość usług i przemysłu koncentruje się na terenie miasta. Łańcut dysponuje wysokim stopniem różnorodności zabudowy. Układ osadniczy na terenie miasta jest mało rozporoszony. Zabudowa powiatu jest skoncentrowana wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych. Szczegółowe wskaźniki zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 3 Budynki w mieście Łańcut na tle powiatu łańcuckiego w relacji do powierzchni

Typ budynku	Liczba budynków	Liczba budynków/km ² w mieście	Liczba budynków/km ² w powiecie
budynki handlowo - usługowe	218	1,23	0,53
budynki przemysłowe	142	7,32	0,95
budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	25	1,29	0,12
budynki szkół i instytucji badawczych	32	1,65	0,28
obiekty związane z kulturą	16	0,82	0,15
budynki hoteli	29	1,49	0,17
budynki mieszkalne jednorodzinne	3621	186,65	51,77

Typ budynku	Liczba budynków	Liczba budynków/km ² w mieście	Liczba budynków/km ² w powiecie
budynki o dwóch mieszkaniach	31	1,6	0,29
budynki o trzech i więcej mieszkaniach	196	10,1	0,52
budynki zbiorowego zamieszkania	17	0,88	0,11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL

Z zestawienia tabelarycznego wynika, iż Łańcut charakteryzuje się wysoką gęstością zabudowy. Wszystkie wskaźniki są wyższe, niekiedy wielokrotnie, w stosunku do gęstości budynków na terenie powiatu.

Jednym z czynników wpływających na jakość życia jest dostęp do infrastruktury technicznej. Niemal wszyscy mieszkańcy miasta korzystają z wodociągu (99,9%). Bardzo wysoki jest również odsetek ludności wykorzystującej sieć gazową (99,6%). Niemal cały obszar miasta znajduje się w granicach łańcuckiej aglomeracji wodno-ściekowej. W miejscowości Wola Dalsza, przy północno-wschodniej granicy miasta, zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków obsługująca ponad 99% mieszkańców wyznaczonej aglomeracji. Usługi wodno-kanalizacyjne są dobrze rozwinięte jednak wymagają ciągłych nakładów odtworzeniowych.

W Łańcucie funkcjonuje spółka miejska „Ciepłownia Łańcut” Sp. z o.o., która jest dla miasta szczególnie istotna. W ramach swoich zadań spółka zajmuje się produkcją i dystrybucją ciepła. W ramach prac inwestycyjnych ciepłownia wykonała szeroki plan modernizacji i ucieplnienia nowych obszarów.

- budowa przyłącza ciepłowniczego wysokich parametrów do budynku nr 1/DEVAN przy ul. K. St. Wyszyńskiego w Łańcucie oraz montaż węzłów cieplnych c.o. i c.w.u. w wydzielonym pomieszczeniu tego budynku wraz z budową zewnętrznej instalacji odbiorczej do budynku nr 2/DEVAN,
- modernizacja źródła ciepła polegająca na demontażu kotła wodnego WR10 i montażu kotła parowego OR10 w "Ciepłowni Łańcut" Sp. z o.o.,
- modernizacja układu odpylania kotła parowego OR10 w "Ciepłowni Łańcut" Sp. z o.o.,
- budowa zewnętrznej instalacji odbiorczej z węzła grupowego W3 do budynków nr 14-16 na Os. Gen. St. Maczka w Łańcucie,
- budowa sieci ciepłowniczej z przyłączami wysokich parametrów wraz z węzłami cieplnymi na Os. Jana Pawła II w Łańcucie - etap I.

Dystrybucja ciepła stoi przed dużym wyzwaniem z uwagi na rosnącą presję na dekarbonizację gospodarki. Może to być zarówno wyzwanie jak i szansa. Wyzwanie wiąże się z wysokimi nakładami na modernizację co będzie rodziło presję na

zwiększenie cen ciepła sieciowego. Szansą jest możliwość pozyskania źródeł finansowania na niezbędne zadania związane z wdrożeniem nowych rozwiązań oraz modernizacji sieci. Kolejną sprawą jest możliwość wykorzystania potencjału ciepłowni do budowy kogeneracji. Tego typu rozwiązania będą coraz bardziej potrzebne na rynku energii z uwagi na wysoką ilość niepewnych źródeł odnawialnych w krajowym miksie energetycznym. Kogeneracja to także szansa na wyższe przychody spółki miejskiej oraz częściowe pokrycie zapotrzebowania na energię miasta.

W 2010 r. na podstawie Uchwały Nr XLIV/396/2010 Rady Miasta Łańcuta powstała spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Łańcucki Zakład Komunalny. Właścicielem spółki jest Gmina Miasto Łańcut, a przedmiotem jej działalności jest pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, zbieranie i usuwanie odpadów, odzysk surowców i materiałów segregowanych, pogrzeby i działalność pokrewna. Terenem działania zakładu jest Miasto Łańcut i gminy sąsiednie. Według „Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych Łańcuckiego Zakładu Komunalnego Sp. z o. o. w Łańcutie na lata 2021 – 2023” celem Łańcuckiego Zakładu Komunalnego jest realizacja zadań związanych z dostarczeniem odbiorcom odpowiedniej jakości wody, polepszenie działania gospodarki ściekowej, zagospodarowanie komunalnych osadów ściekowych oraz poprawa jakości usług wykonywanych przez zakład. Planowane zadania dotyczące odprowadzania ścieków to przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami, wykup odcinków tej sieci, przebudowa przepompowni ścieków oraz rozbudowa oczyszczalni. W zakresie dostarczania wody planowane są liczne przebudowy sieci wodociągowej wraz z przyłączami (m.in. na ul. Daszyńskiego, Danielewicza), przebudowa i rozbudowa ujęć wody (także ustanowienie strefy ochronnej przy ujęciu wody), wykup odcinków sieci wodociągowej. Miasto Łańcut (ŁZK) planuje budowę II nitki magistrali wodociągowej, która ma za zadanie zwiększenie stopnia niezawodności w zapewnieniu dostawy wody, podniesienie ciśnienia w sieci do wymaganego oraz stopnia ochrony przeciwpożarowej. Ponadto planowana jest również budowa zbiornika retencyjnego. Sieć ta jest inwestycją proekologiczną poprawiającą warunki sanitarne co przyczyni się do wzrostu jakości życia mieszkańców, a korzystanie z niej będzie możliwe również dla gmin sąsiednich. Finansowanie tych przedsięwzięć, które szczegółowo opisane są w „Planie Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych Łańcuckiego Zakładu Komunalnego Sp. z o. o. w Łańcutie na lata 2021 – 2023”, zostało określone na podstawie możliwości finansowych ŁZK. Pochodzą one ze zdolności kredytowej jaką ma Spółka, a także środków własnych (planowana amortyzacja).⁸

Wśród wyzwań przestrzennych stanowiących ograniczenie rozwoju miasta należy wymienić:

⁸ Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych Łańcuckiego Zakładu Komunalnego Sp. z o. o. w Łańcutie na lata 2021 – 2023”

- przeprowadzenie niezbędnych inwestycji w dekarbonizację ciepłownictwa,
- stworzenie bezkolizyjnego przejazdu przez linię kolejową Kraków – Medyka, co przyczyni się do lepszego skomunikowania miasta oraz poprawy bezpieczeństwa użytkowników ruchu drogowego,
- zwiększenie długości szlaków rowerowych i pieszych,
- ulepszenie integralnego systemu transportowego przez połączenie parkingów, przystanków i ścieżek rowerowych co ułatwi życie mieszkańcom miasta oraz gmin ościennych, a także poprawi jego jakość,
- zwiększenie udziału planów zagospodarowania w ogólnej powierzchni, bez dobrze zaplanowanej polityki przestrzennej miasto nie będzie atrakcyjne do osiedlania się i inwestowania na jego terenie,
- uporządkowanie gospodarki wodnej, oczyszczanie koryta rzeki, udrożnienie przepustów,
- dostosowanie budynków i przestrzeni miejskich do wymogów dostępności dla osób niepełnosprawnych oraz potrzeb osób z dysfunkcją narządu ruchu (m.in. osób starszych),
- dalsza inwestycja w infrastrukturę sportową i rekreacyjną,
- rewitalizacja terenów w centrum miasta zgodnie z obszarem ustalonym w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Atuty przestrzeni miejskiej miasta Łańcut:

- wysoki poziom dostępu do infrastruktury technicznej: wodociągów (99,9%), kanalizacji (92,4%), gazu (99,6%),
- zwarta zabudowa, dostępność do podstawowych usług w mieście za pomocą komunikacji rowerowej bądź pieszej zgodnie z preferencjami mieszkańców,
- centrum usług dla powiatu Łańcuckiego,
- wysoka dostępność obiektów handlowych i usług,
- obecność Muzeum-Zamek w Łańcucie oraz parku zamkowego, dzięki rozwojowi turystyki, oddziałuje pozytywnie na ład przestrzenny poprawiając jakość życia w mieście,
- liczne tereny rekreacyjne oraz dostęp do instytucji kultury.

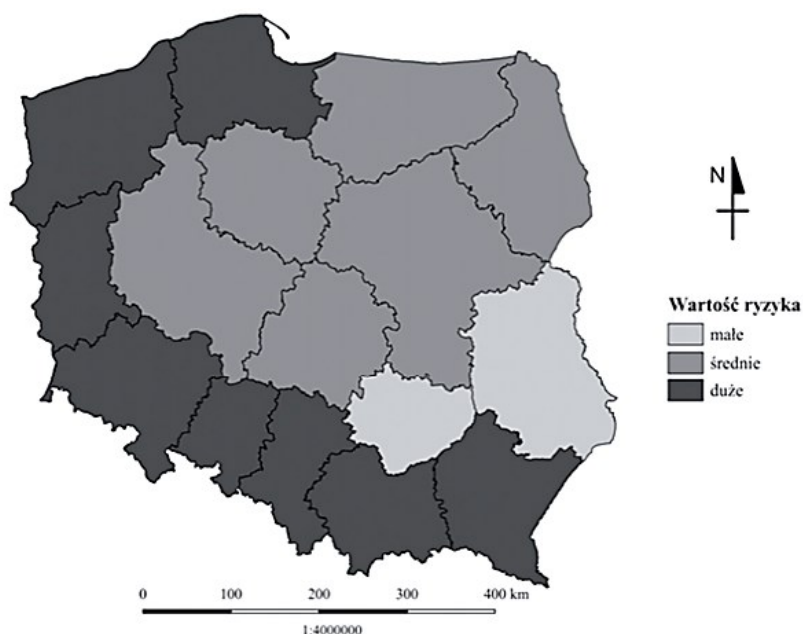
Podsumowując Miasto Łańcut ze względu na atrakcyjność terenu, dostępność do usług, a także liczne tereny rekreacyjne i dostęp do instytucji kulturalnych stanowi dobre miejsce do osiedlenia napływowej ludności. Pomimo danych z 2019 roku dotyczących ujemnego salda migracji, miasto nie powinno doświadczyć w najbliższych latach dramatycznego odpływu mieszkańców ze względu na bliskie położenie Rzeszowa. Prognozuje się, iż z czasem tereny Łańcuta będą stawać się coraz bardziej atrakcyjne ze względu na zróżnicowanie i dostępność połączeń z Rzeszowem (autostrada, droga krajowa, kolej, planowana droga rowerowa), zwiększającą się jakość przestrzeni wspólnej, dostępność do infrastruktury technicznej, dostęp do różnorodnych form spędzania wolnego czasu oraz obecność Muzeum-Zamku w Łańcucie. Atutami miasta są także liczne tereny zielone,

obecność terenów niezagospodarowanych i ogromne możliwości jakie dają. Nowopowstałe inwestycje, w tym strefy przemysłowe, a także określony ład przestrzenny miasta, który jest w pewien sposób uporządkowany, to również zalety Łańcuta. Dlatego istotne jest wyrównanie niedoborów w ładzie przestrzennym poprzez zwiększenie powierzchni planów zagospodarowania, zwiększenie ilości ścieżek rowerowych, rewitalizacji kolejnych terenów miasta zgodnie z aktualizowanym Lokalnym Programem Rewitalizacji, inwestycje w zielono-niebieską infrastrukturę (Dębnik, Staw Browarny, Mikośka, Rynek). Wyzwaniem dla miasta będzie zmodernizowanie / przebudowa przejazdu kolejowego, a także modernizacja przestrzeni publicznej i jej dostosowanie do potrzeb mieszkańców. Działania władz lokalnych, jak i wizja rozwoju, są ograniczone ze względu na ochronę konserwatorską, jaką objęta jest znaczna część obszaru miasta. Nie oznacza to jednak, że inwestycje są niemożliwe do wykonania, muszą one być poparte zgodą konserwatora zabytków, tożsame z jego opiniami i decyzjami

4.1.4. Zagrożenie powodziowe

Ze względu na położenie geograficzne i warunki przyrodnicze, Podkarpacie należy do regionów szczególnie narażonych na skutki zjawisk naturalnych, zwłaszcza powodzi, czyli czasowego pokrycia przez wodę terenu, normalnie niepokrytego wodą, powstałe na skutek wezbrania wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, co przedstawia mapa poniżej. Na Podkarpaciu powodzie występują latem po długotrwałych i intensywnych opadach deszczu oraz wiosną w postaci powodzi roztopowych.

Rysunek 6. Zagrożenie powodziowe wg województw



Źródło: N. Gołąb, Ochrona przeciwpowodziowa Polski w latach 2007–2016, [w:] Bezpieczeństwo i zagrożenie kryzysowe. Źródła i rodzaje zagrożeń bezpieczeństwa publicznego, red. Z. Wilk-Woś, A. Marjański, Przedsiębiorczość i Zarządzanie, t. 19, z. 8, cz. II, Łódź-Warszawa 2018, s. 97.

Aby ocenić zmiany ryzyka powodziowego, a także określić działania związane z ograniczeniem negatywnych konsekwencji powodzi dla zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej opracowywane są mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP), zgodnie z art. 171 ust. 8 ustawy – Prawo wodne oraz art. 14 Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywy Powodziowej), które podlegają przeglądowi i aktualizacjom w cyklach 6-letnich. W II cyklu planistycznym po przeprowadzonej aktualizacji wyznaczono nowe mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego dla obszarów i typów powodzi wskazanych w wyniku przeglądu i aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego (WORP) zakończonej w 2018 r. Ze względu na źródło wskazano w Polsce następujące typy powodzi:

- powódź rzeczna:
 - naturalne wezbranie,
 - zniszczenie wałów przeciwpowodziowych;
- powódź od strony morza – w dwóch scenariuszach:
 - naturalne wezbranie,
 - zniszczenie wałów przeciwpowodziowych lub przeciwsztormowych;
- powódź od urządzeń hydrotechnicznych – związana z zalaniem terenu w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia budowli piętrzących.

W I cyklu planistycznym opracowano MZP i MRP w przypadku powodzi rzecznych i od strony morza, natomiast II cykl planistyczny ukazał dodatkowo obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w wyniku zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących.

Mapa 2. Rzeki lub odcinki rzek, dla których sporządzono MZP i MRP w II cyklu planistycznym



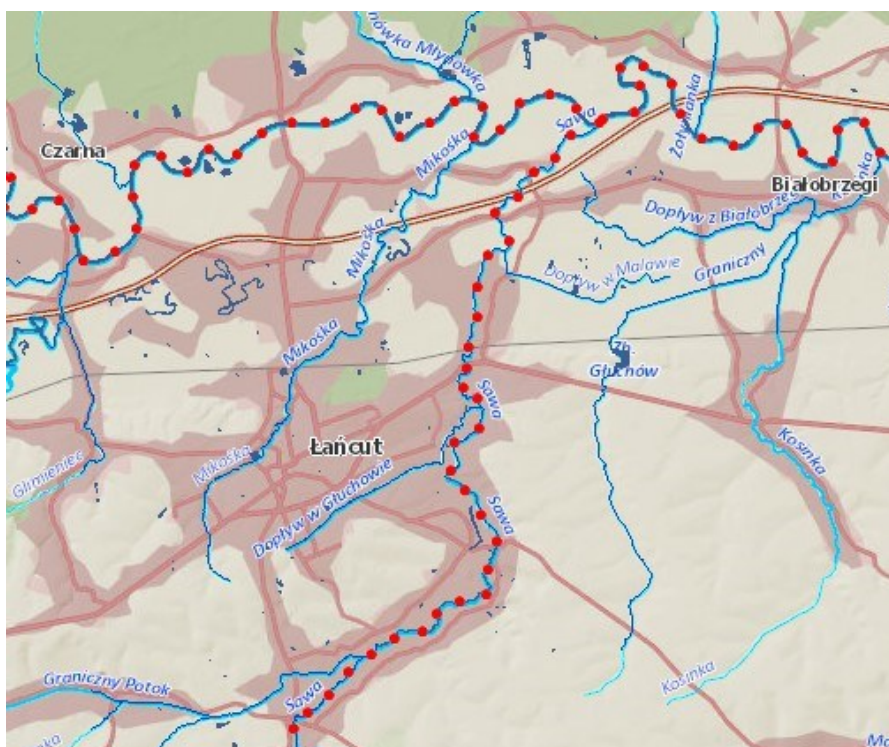
Źródło: <https://www.powodz.gov.pl/pl/mapy>

W Raporcie z wykonania przeglądu i aktualizacji map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego Załącznik nr 5.1. Wykaz rzek do aktualizacji MZP i MRP w II cyklu uwzględniono pod pozycją 251 rzekę Wisłok, płynącą w pobliżu miasta Łańcut⁹. Poniższe mapy przedstawiają obszary będące zagrożone powodzią.

9

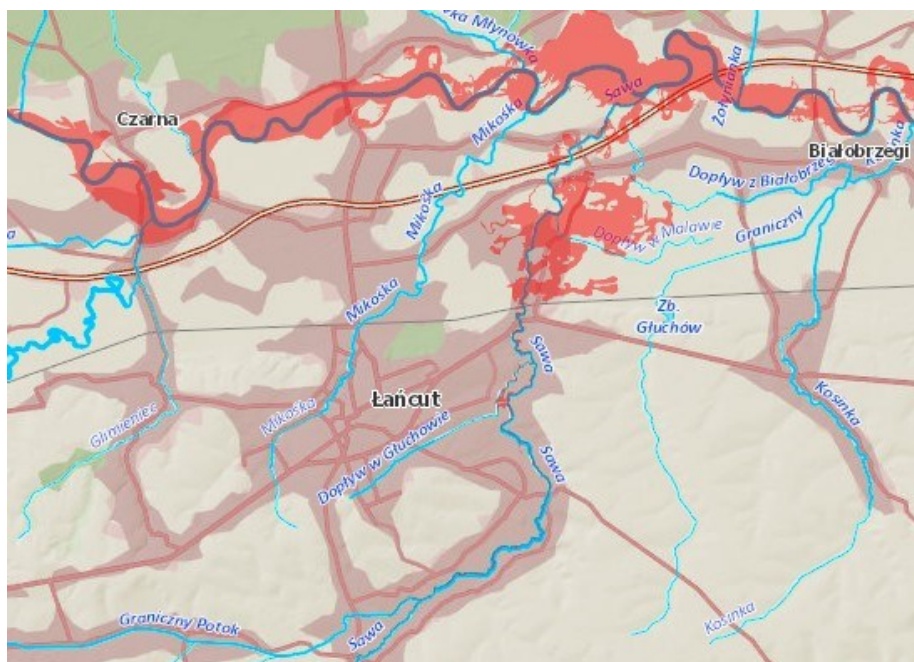
https://powodz.gov.pl/www/powodz/raporty_z_przeglądu_2020/zal_5/aMZPiMRP%20Z1%20Wyniki%20przeglądu%20MZP%20i%20MRP%2020190328%20v6.00%20pub.pdf

Mapa 3. Obszary zagrożenia powodziowego



Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPDF

Mapa 4. Obszary objęte ryzykiem zagrożenia powodziowego



Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPDF

Na ryzyko wystąpienia powodzi narażone są obszary znajdujące się w bezpośrednim położeniu rzeki Wisłok oraz rzeki Sawa. Na terenie powiatu

łańcuckiego najbardziej narażone na wystąpienie powodzi są tereny położone częściowo w Mieście Łańcucie, częściowo w gminie wiejskiej Łańcut, a także w gminach: Białobrzegi, Czarna i Żołyńia. Po wystąpieniu w 2010 roku powodzi, która dotknęła wiele rejonów Polski, w tym także Miasto Łańcut (szczególnie jego północny obszar), ogłoszono pogotowie przeciwpowodziowe obowiązujące m.in. dla Miasta Łańcut. W celu ograniczenia zagrożenia powodziowego na terenie Miasta rekomenduje się wprowadzenie porządkowania gospodarki wodami opadowymi z uwzględnieniem małej retencji i konserwacji potoku Mikośka, co jest zgodne z celami działań w zlewni Wisłoka /Starego Wisłoka, które znajdują się w obrębie miasta Łańcuta.

4.2 Sfera społeczna

4.2.1 Demografia

Miasto Łańcut według bazy danych Rejestru Mieszkańców Miasta Łańcuta na koniec roku 2019 zamieszkiwało 17 785 osób, (gdzie zameldowanych było 17 334 osób), co m.in. prezentuje poniższa tabela.

Tabela 4. Podstawowe dane demograficzne

Liczba Mieszkańców	2017	2018	2019
Ogółem	17 911	17 867	17 785
zameldowani na pobyt stały	17 499	17 417	17 334
zameldowani na pobyt czasowy	412	450	451
Liczba mieszkańców przybyłych z innych gmin na pobyt stały	256	213	233
Liczba mieszkańców, którzy zmienili miejsce zamieszkania na terenie miasta	173	152	126
Liczba mieszkańców wymeldowanych z pobytu stałego	250	274	311
Liczba mieszkańców, którzy zgłosili czasowy wyjazd za granicę	2	0	0
Gęstość zaludnienia	2017	2018	2019
Liczba mieszkańców na 1 km ²	942	940	936
Przyrost naturalny	2017	2018	2019
Liczba urodzeń	189	178	171
Liczba zgonów	161	185	194

Liczba Mieszkańców	2017	2018	2019
Przyrost naturalny	28	-7	-23

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Rejestru Mieszkańców Miasta Łańcuta

W poniższej tabeli przedstawiono informacje dot. rynku pracy, a także wskaźniki obciążenia demograficznego Miasta Łańcut.

Tabela 5 Dane dotyczące rynku pracy Miasta Łańcuta

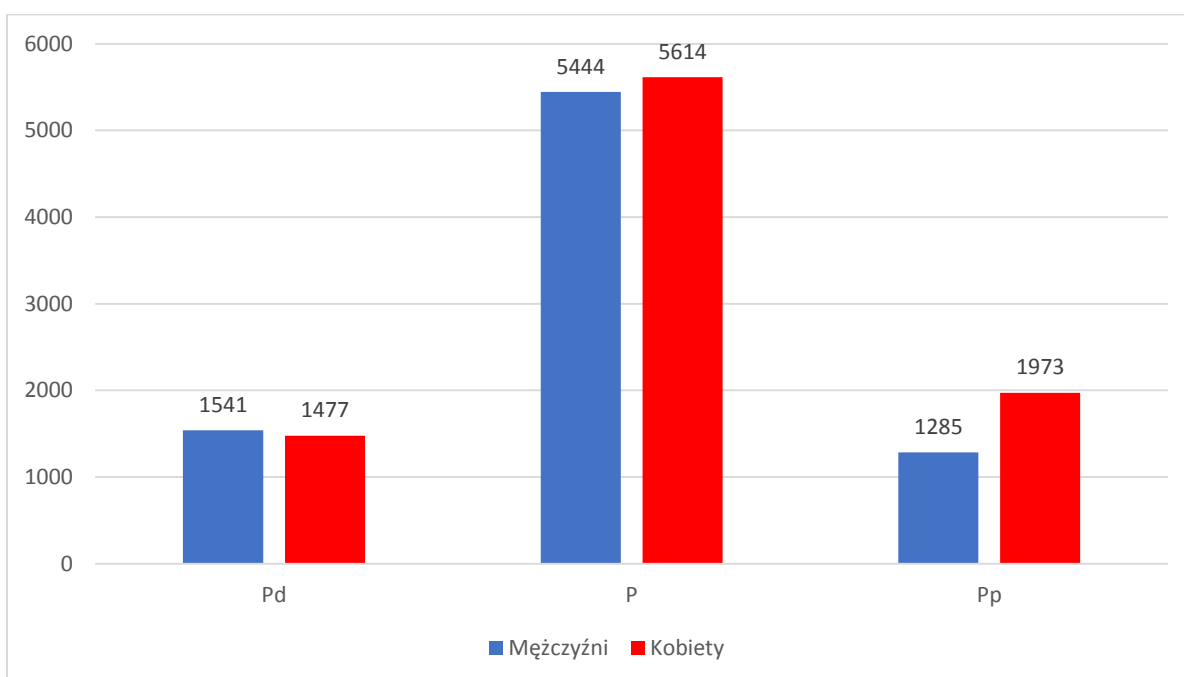
Rynek pracy	2017	2018	2019
Bezrobotni zarejestrowani (bezrobotni długotrwale)	737 (441)	679 (364)	612 (331)
Pracujący	6 418	6 657	6 870

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL.

Poniższy wykres przedstawia ludność wg ekonomicznych grup wiekowych w roku 2019. W analizie wprowadzono następujące oznaczenia:

- Pd – wiek przedprodukcyjny (poniżej 18 roku życia),
- P – wiek produkcyjny (od 18 d 64 roku życia),
- Pp – wiek poprodukcyjny (powyżej 65 roku).

Wykres 1 Liczba mieszkańców miasta Łańcuta z podziałem na kategorię na koniec 2019 roku



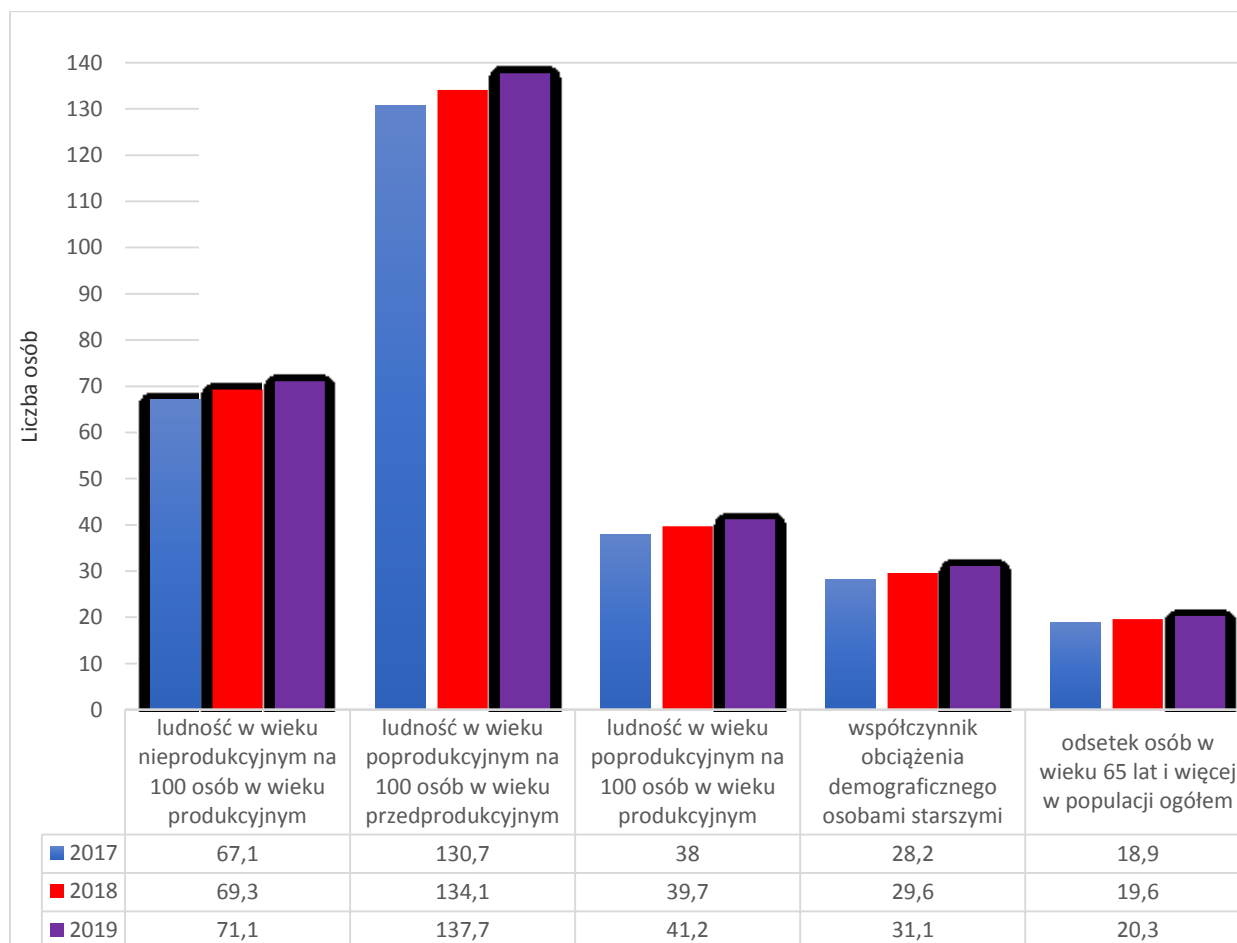
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z USC.

W okresie 2017 – 2019 w mieście Łańcutcie obserwuje się spadek liczby mieszkańców. W przeciągu 3 lat nastąpiło zmniejszenie liczebności populacji o 126 osoby wg Rejestru Mieszkańców Miasta Łańcuta. Bez napływu nowych mieszkańców sytuacja demograficzna miasta będzie coraz trudniejsza.

Łańcut doświadcza starzenia się społeczeństwa oraz niskiego wskaźnika urodzeń. Wskazują na to następujące wskaźniki oraz ich trendy:

- stały wzrost wskaźnika stosunku ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (w ciągu 3 lat o 7),
- stały wzrost wskaźnika stosunku ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (w ciągu 3 lat o 3,2),
- stały wzrost współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi (w ciągu 3 lat o 2,9),
- stały wzrost odsetku osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem (w ciągu 3 lat o 1,4),
- stały spadek przyrostu naturalnego- obecnie wynosi -11 (w ciągu 3 lat o 45).

Wykres 2 Wskaźnik obciążenia demograficznego Miasta Łańcuta



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL.

Powyższe współczynniki świadczą o społeczeństwie starzejącym się. Wszystkie, oprócz jednego, trendy wzrostowe ukazujące się w tych współczynnikach przemawiają za tym zjawiskiem. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w społeczeństwie wynika z kilku bardzo pozytywnych zjawisk: poprawy jakości życia, postępu cywilizacyjnego (szczególnie w medycynie) oraz zwiększenie długości życia osób starszych. Nie można postrzegać zjawiska, jakim jest wzrost liczby osób starszych w populacji, jako negatywnego. Niekorzystne jest tylko zwiększenie udziału tej grupy wiekowej w strukturze ludności, który jest wypadkową spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz zwiększającego się obciążenia demograficznego. Współczynnikiem, który ma pozytywny wydźwięk w łańcucie, jest wzrost ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Ważnym świadectwem o społeczeństwie jest przyrost naturalny, który obliczamy dzieląc różnicę pomiędzy ilością urodzeń, a zgonów przez ogólną liczbę ludności. W Polsce współczynnik ten na 1 000 osób wynosi -0,91 (dane z GUS na rok 2019), podczas gdy w mieście Łańcucie – 0,62. Świadczy to ponownie o strukturze społeczeństwa starzejącego się, jednak wartość nie przekraczająca „normy” w Polsce jest dla miasta Łańcuta pozytywną wiadomością. Należy zwrócić uwagę, że ujemny przyrost naturalny jest trendem obserwowanym w państwach rozwijających się oraz świadczy o rozwoju medycyny. Jednoczesny spadek liczby urodzeń (w ciągu 3 lat o 24) oraz wzrost zgonów (w ciągu 3 lat o 21) nie prognozuje poprawy sytuacji demograficznej społeczeństwa w mieście Łańcucie przez najbliższy okres. Dodatkowo warto zwrócić uwagę na brak zastępowalności pokoleń w przypadku miasta. Współczynnik dzietności wynosi obecnie 1,58. Dopiero przy poziomie 2,15 można mówić o tym, że miasto osiągnęło stabilizację pod względem demograficznym. W porównaniu do reszty województwa jak i do kraju współczynnik ten jest i tak na wyższym poziomie. Negatywne niestety dla Łańcuta są wskaźniki migracyjne. W 2015 r. saldo migracji wynosiło – 92 zaś w roku 2019 – 60 osób. Jednak jak widać z przytoczonych danych tempo negatywnych zmian spada i powoli rośnie liczba osób, którzy do miasta się wprowadzają. Przy odpowiednim prowadzeniu polityki przestrzennej istnieje wysoka szansa na odwrócenie tego trendu.

Wyzwaniami dla miasta będzie zmiana struktury demograficznej. Wraz z nią zmieniają się potrzeby, upodobania oraz charakter społeczeństwa. Jako społeczeństwo starzejące się mieszkańcy mają inne oczekiwania od władz lokalnych niż osoby w wieku produkcyjnym czy też przedprodukcyjnym. Istotne w tym zakresie różnice widać w wyborach osób młodych w porównaniu do postępowania osób starszych. Miasto będzie nastawione bardziej na potrzeby osób w średnim wieku, zapewnienia odpowiedniej jakości przestrzeni publicznej, dostępu do opieki medycznej czy też wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym.

Wyzwania demografii miasta:

- zatrzymanie/ zmniejszenie ilości osób emigrujących z miasta Łańcuta poprzez stworzenie dogodnych warunków oraz poprawy jakości życia,

- dążenie do wzrostu liczby ludności miasta poprzez tworzenie miejsc pracy, przyciąganie inwestorów, politykę władz lokalnych oraz polepszenie warunków wpływających na jakość życia,
- zahamowanie ujemnego przyrostu naturalnego i podwyższenie współczynnika dzietności poprzez politykę prorodzinną,
- działania mające na celu zmianę struktury wiekowej mieszkańców,
- wzrost ilości miejsc integracji oraz wsparcia seniorów.

Atuty demografii miasta:

- zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych,
- rosnący napływ nowych mieszkańców do miasta,
- wysoki udział mieszkańców w wieku produkcyjnym,
- stabilna rodzina - niski wskaźnik rozwodów,
- współczynnik dzietności powyżej średniej województwa i kraju,
- rozwój terenów osiedleńczych.

W stosunku do ujemnego salda migracji ważne będzie kontynuowanie działań planistycznych związanych z rozbudową miasta i odpowiednim przygotowaniem nowych terenów pod zabudowę. Dla przyszłych mieszkańców podczas wyboru miejsca do zamieszkania ważny jest rozwój infrastruktury społecznej i kulturalnej, łatwa dostępność do usług oraz zaspokojenie podstawowych potrzeb. Mocną stroną miasta, która może wpływać na wybór jako miejsca do osiedlenia, jest dostępność zakładów pracy, dobre skomunikowanie, urozmaicona zabudowa, możliwość spędzania wolnego czasu w różnorodny sposób.

Na plus dla nowej akcji osiedleńczej działa wysoka dostępność infrastruktury technicznej gazu ziemnego, sieci ciepłowniczej, rozwiniętej kanalizacji i dostępu do wodociągów. Znikomy wpływ może mieć uchwała antysmogowa, która będzie wywierała presję na odchodzenie od węgla i tym samym poszukiwanie przestrzeni życiowych z dostępem do czystszych źródeł energii. Z uwagi na wysoką dostępność gazu ziemnego na terenie miasta, Łańcut może zyskiwać na tym trendzie. Bardzo duży wpływ na wybór miejsca do osiedlenia się mają takie czynniki jak: hałas, dostępność miejsc do rekreacji, dobry dojazd do pracy i komunikacja, spokojna i bezpieczna okolica, bliskość szkół i innych instytucji. Dodatkowo istotne będzie zapewnienie dobrej jakości przestrzeni wspólnej w nowo budowanych częściach miasta.

Podsumowując w Mieście Łańcucie społeczeństwo ma charakter starzejący się. Cechuje się też ujemnym przyrostem naturalnym oraz zjawiskiem emigracji. Samorząd lokalny musi podjąć kroki, aby miasto stało się lepszym miejscem do zamieszkania dla ludzi młodych oraz starszych, a także sprzyjającym rodzinie. Poprzez działania związane z dostosowaniem przestrzeni publicznej do oczekiwań społeczeństwa, przyciąganiem inwestorów, rozbudową infrastruktury technicznej oraz rozwojem opieki społecznej miasto może wpłynąć na decyzję ludności o osiedlaniu się na jego terenie, a także poprawić jakość życia mieszkańców.

4.2.2 Edukacja

Według danych z GUS na lata 2015-2018 szkolnictwo i wychowanie przedszkolne w Mieście Łańcucie przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 6 Szkolnictwo i wychowanie przedszkolne w Mieście Łańcucie

Lp.	Rodzaj szkoły	Jednostka	2015	2016	2017	2018
SZKOŁY PODSTAWOWE I GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ BEZ SZKÓŁ SPECJALNYCH- UCZNIOWIE W ODDZIAŁACH SPECJALNYCH, INTEGRACYJNYCH, OGÓLNODOSTĘPNYCH						
1.1	szkoły podstawowe	ilość osób	21	30	35	36
1.2	gimnazja	ilość osób	10	9	4	2
2.1	zasadnicze szkoły zawodowe	ilość osób	7	7	1	1
2.2	licea ogólnokształcące	ilość osób	7	8	11	10
2.3	technika (łącznie ze szkołami ogólnokształcącymi artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe)	ilość osób	0	1	2	3
2.4	branżowe szkoły I stopnia	ilość osób	-	-	2	5
Lp.	Rodzaj szkoły	Jednostka	2015	2016	2017	2018
WSPÓŁCZYNNIKI SKOLARYZACJI BRUTTO- SZKOLNICTWO PODSTAWOWE I GIMNAZJALNE						
3.1	szkoły podstawowe	%	103,46	113,27	113,20	114,71
3.2	gimnazja	%	124,55	126,99	125,16	132,89
4.1	bez specjalnych; uczniowie w 1 klasie	ilość osób	-	-	71	54
4.2	dla młodzieży specjalne	obiekty	-	-	1	1
4.3	dla młodzieży specjalne- uczniowie	ilość osób	-	-	24	36
Lp.	Rodzaj szkoły	Jednostka	2015	2016	2017	2018
SZKOLNICTWO GIMNAZJALNE DANE PODSTAWOWE						
5.1	gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	obiekty	2	2	0	0
5.2	gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych- uczniowie	ilość osób	597	588	374	182
5.3	gimnazja dla dzieci i młodzieży specjalne	obiekty	1	1	1	1

5.4	gimnazja dla dzieci i młodzieży specjalne-uczniowie	ilość osób	22	33	29	16
5.5	gimnazja ogółem	obiekty	3	3	1	1
5.6	gimnazja ogółem uczniowie	ilość osób	619	621	403	198
Lp.	Rodzaj szkoły	Jednostka	2015	2016	2017	2018
SZKOLNICTWO OGÓLNOKSZTAŁCĄCE						
6.1	Licea ogólnokształcące dla dorosłych	obiekty	2	1	1	1
6.2	Licea ogólnokształcące dla dorosłych- uczniowie	ilość osób	82	25	51	55
6.3	Licea ogólnokształcące dla młodzieży bez specjalnych	obiekty	3	3	3	3
6.4	Licea ogólnokształcące dla młodzieży bez specjalnych- uczniowie	ilość osób	1 016	975	913	924
6.5	Licea ogólnokształcące ogółem	obiekty	5	4	4	4
6.6	Licea ogólnokształcące ogółem uczniowie	ilość osób	1 098	1 000	964	979
Lp.	Rodzaj szkoły	Jednostka	2015	2016	2017	2018
SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI, MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH						
7.1	szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych-	obiekty	3	3	4	4
7.2	szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych- uczniowie	ilość osób	1 196	1 118	1 330	1 548
7.3	szkoły podstawowe specjalne dla dzieci i młodzieży	obiekty	0	0	1	1
7.4	szkoły podstawowe specjalne dla dzieci i młodzieży- uczniowie	ilość osób	0	0	8	12
7.5	Szkoły podstawowe ogółem	obiekty	3	3	5	5
7.6	Szkoły podstawowe ogółem- uczniowie	ilość osób	1 196	1 118	1 338	1 560
Lp.	Rodzaj szkoły	Jednostka	2015	2016	2017	2018
SZKOLNICTWO POLICEALNE						
8.1	Szkoły policealne ogółem	obiekty	2	2	2	2

8.2	Szkoły policealne ogółem- uczniowie	ilość osób	134	120	89	59
Lp.	Rodzaj szkoły	Jednostka	2015	2016	2017	2018
SZKOLNICTWO PONADGIMNAZJALNE I PONADPODSTAWOWE, ZAWODOWE I ARTYSTYCZNE						
9.1	szkoły artystyczne niebędące uprawnien zawodowych	obiekty	2	2	2	1
9.2	szkoły artystyczne niebędące uprawnien zawodowych- uczniowie	ilość osób	120	121	231	215
9.3	szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	obiekty	1	1	1	0
9.4	szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych- uczniowie	ilość osób	27	23	15	0
9.5	technika (wraz z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe)	obiekty	3	3	3	3
9.6	technika (wraz z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe)- uczniowie	ilość osób	730	705	669	652
Lp.	Rodzaj szkoły	Jednostka	2015	2016	2017	2018
SZKOLNICTWO ZASADNICZE ZAWODOWE I BRANŻOWE I STOPNIA						
10.1	zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży specjalne	obiekty	1	1	0	0
10.2	zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży specjalne- uczniowie	ilość osób	33	29	9	2
10.3	zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży bez specjalnych	obiekty	3	3	0	0

10.4	zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży bez specjalnych- uczniowie	ilość osób	249	209	112	55
10.5	Zasadnicze szkoły zawodowe, szkoły branżowe I stopnia i szkoły przysposabiające do pracy zawodowej specjalne razem	obiekty	4	4	3	3
10.6	Zasadnicze szkoły zawodowe, szkoły branżowe I stopnia i szkoły przysposabiające do pracy zawodowej specjalne razem- uczniowie	ilość osób	282	238	216	195
Lp.	Rodzaj szkoły	Jednostka	2015	2016	2017	2018
PRZEDSZKOLA						
11.1	przedszkola bez specjalnych - dzieci	ilość osób	704	790	826	837
11.2	przedszkola specjalne - dzieci	ilość osób	10	11	14	20
11.3	przedszkola bez specjalnych - ogółem	obiekty	9	9	9	10
11.4	przedszkola bez specjalnych prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	obiekty	5	5	5	5
11.5	przedszkola specjalne - ogółem	obiekty	1	1	1	1
11.6	przedszkola razem	obiekty	10	10	10	11
11.7	przedszkola razem - dzieci	ilość osób	714	801	840	857

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL

W wyniku stawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60,949 i 2203, z 2018 r. poz. 2245 oraz z 2019 r. poz. 1287), zgodnie z art. 127 z dniem 01.09.2017 r. nastąpiła likwidacja I klas gimnazjalnych. Ostatnie roczniki klas w latach 2017–2019 były nazywane „oddziałami gimnazjalnymi”. Poniższa tabela obejmuje pierwsze lata szkolne z ośmioklasową szkołą podstawową.

Tabela 7. Liczba uczniów poszczególnych szkół w latach 2019/2020 i 2020/2021

Rodzaj szkoły	Rok szkolny 2019/2020	Rok szkolny 2020/2021
Szkoły miasta Łańcuta	Liczba uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	Liczba uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego
Szkoła Podstawowa nr 1	2	4
Szkoła Podstawowa nr 2	11	13
Szkoła Podstawowa nr 3	17	18
Szkoła Podstawowa nr 4	13	16
Szkoły miasta Łańcuta	Liczba uczniów	Liczba uczniów
Szkoła Podstawowa nr 1	183	211
Szkoła Podstawowa nr 2	618	597
Szkoła Podstawowa nr 3	358	364
Szkoła Podstawowa nr 4	364	373
Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Łańcutcie, ul. Grunwaldzka	Liczba uczniów	Liczba uczniów
Szkoła podstawowa specjalna	20	11
Szkoła branżowa I stopnia	62	58
Szkoły Powiatu Łańcuckiego	Liczba uczniów	Liczba uczniów
Liceum- ogółem	1 224	1 254
Klasy licealne- z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	13	11
Technikum ogółem	866	900
Technikum- z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	3	6
Szkoły branżowe I stopnia ogółem	181	198
Szkoły branżowe I stopnia- z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	13	12
Liceum ogólnokształcącego dla dorosłych	56	51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Łańcuta

Poniższa tabela prezentuje szkoły i placówki oświatowe, znajdujące się w Mieście Łańcut z uwzględnieniem organu prowadzącego.

Tabela 8. Szkoły i placówki oświatowe w Mieście Łańcut

Nazwa Placówki	Adres	Organ prowadzący
PRZEDSZKOLA		
Przedszkole Artystyczno-Językowe NUTKA	os. osiedle 3-go Maja 11	Anna Białek
Przedszkole Miejskie nr 1	ul. Henryka Sienkiewicza 5B	Miasto Łańcut
Przedszkole Miejskie nr 2	ul. Józefa Piłsudskiego 70	Miasto Łańcut
Przedszkole Miejskie nr 3	ul. Jana Kochanowskiego 1D	Miasto Łańcut
Przedszkole Miejskie nr 4	os. Trześnik 16	Miasto Łańcut
Przedszkole Miejskie nr 5	ul. Henryka Sienkiewicza 5A	Miasto Łańcut
Niepubliczna Szkoła Podstawowa Specjalna z Oddziałami Przedszkolnymi Niebieska Kraina	ul. Jana Cetnarskiego 8	Katarzyna Łach
Niepubliczne Przedszkole "Słoneczny Zakątek"	ul. Marii Konopnickiej 2	Ewelina Mokrzycka
Niepubliczne Przedszkole "Jaś i Małgosia"	ul. 3 Maja 25	Ewa Pilawa
Niepubliczne Przedszkole „Kleotka”	ul. Jana Kochanowskiego 1	Barbara Nicpoń
Niepubliczne Przedszkole „Encepence”	ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 41A	Devan Sp. z o.o.
Niepubliczne Przedszkole „Tygrysek”	ul. Podzwierzyniec 41	Elżbieta Walawender
Niepubliczne Przedszkole Specjalne dla Dzieci Niepełnosprawnych i Autystycznych "Niebieska Kraina"	ul. Jana Cetnarskiego 8	Barbara Nicpoń
Niepubliczne Przedszkole Artystyczno-Językowe "Babyland"	ul. Józefa Piłsudskiego 46A	Andrzej Dziobak

Nazwa Placówki	Adres	Organ prowadzący
Niepubliczne Przedszkole Siostr Służebniczek NMP	ul. Górne 2	ZG SS. Służebniczek NMP Niepokalanie Poczętej, Prowincja Przemyska
SZKOŁY PODSTAWOWE		
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego	ul. Józefa Piłsudskiego 7	Miasto Łańcut
Szkoła Podstawowa nr 2 im. Ks. Jana Twardowskiego	ul. Tadeusza Kościuszki 17	Miasto Łańcut
Szkoła Podstawowa nr 3 im. 10 Pułku Strzelców	ul. 29 Listopada 21	Miasto Łańcut
Szkoła Podstawowa nr 4 im. Jana Pawła II	ul. Jana Kochanowskiego 6	Miasto Łańcut
Szkoła Podstawowa Specjalna	ul. Grunwaldzka 10A	Łańcuckie Stowarzyszenie Nadzieja
SZKOŁY PONADPODSTAWOWE		
Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna	ul. Grunwaldzka 10A	Łańcuckie Stowarzyszenie Nadzieja
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 1	ul. Podzwierzyniec 41	Powiat Łańcucki
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 2	ul. Farna 10	Powiat Łańcucki
Branżowa Szkoła I Stopnia nr 3	ul. Armii Krajowej 51A	Powiat Łańcucki
I Liceum Ogólnokształcące	ul. Adama Mickiewicza 3	Powiat Łańcucki
II Liceum Ogólnokształcące	ul. Grunwaldzka 11	Powiat Łańcucki
III Liceum Ogólnokształcące	ul. Podzwierzyniec 41	Powiat Łańcucki
IV Liceum Ogólnokształcące	ul. Armii Krajowej 51A	Powiat Łańcucki
Technikum nr 1	ul. Podzwierzyniec 41	Powiat Łańcucki
Technikum nr 2	ul. Farna 10	Powiat Łańcucki
Technikum nr 3 im. Jana Inglota	ul. Armii Krajowej 51A	Powiat Łańcucki
Zespół Szkół 1 im. Janusza Korczaka	ul. Grunwaldzka 11	Powiat Łańcucki
Zespół Szkół nr 2 im. Jana Kochanowskiego	ul. Podzwierzyniec 41	Powiat Łańcucki

Nazwa Placówki	Adres	Organ prowadzący
Zespół Szkół nr 3 im. Mikołaja Kopernika	ul. Farna 10	Powiat Łańcucki
Zespół Szkół Technicznych	ul. Armii Krajowej 51A	Powiat Łańcucki
PLACÓWKI OŚWIATOWE DLA DOROSŁYCH		
Szkoła Policealna nr 1	ul. Podzwierzyniec 41	Powiat Łańcucki
Szkoła Policealna nr 2	ul. Farna 10	Powiat Łańcucki
Medyczna Szkoła Policealna	ul. Grunwaldzka 11	Powiat Łańcucki
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych nr 1	ul. Grunwaldzka 11	Powiat Łańcucki
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych nr 2	ul. Armii Krajowej 51	Powiat Łańcucki
POZOSTAŁE PLACÓWKI OŚWIATOWE		
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Rzeszowie Filia w Łańcucie	ul. Konstantego Danielewicza 8	Województwo Podkarpackie
Powiatowe Centrum Kształcenia Zawodowego im. Felicjana Dzierżanowskiego	ul. Armii Krajowej 51	Powiat Łańcucki
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Adama Mickiewicza 3	Powiat Łańcucki
Niepubliczny Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy	ul. Grunwaldzka 10A	Łańcuckie Stowarzyszenie Nadzieja
Zespół Placówek Oświatowych: <ul style="list-style-type: none"> Szkolne Schronisko Młodzieżowe Bursa Szkolna Ognisko Pracy Pozaszkolnej 	ul. Armii Krajowej 51A	Powiat Łańcucki
Centrum Kształcenia Zawodowego	ul. Farna 10	Powiat Łańcucki
Podkarpackie Centrum Kształcenia Ustawicznego	ul. Grunwaldzka 11	Powiat Łańcucki
Podkarpacka Akademia Sportu	ul. Armii Krajowej 57	Wojciech Mazur
Państwowa Szkoła Muzyczna I St. Im. Teodora Leszetyckiego	ul. 3 Maja 19	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Źródło: Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych <https://rspo.men.gov.pl/>

Atutem Łańcuta jest oferta edukacyjna poczynając od żłobków po szkoły średnie. Duża ilość placówek oraz kierunków kształcenia wpływa na wybór ścieżki kształcenia / edukacyjnej mieszkańców Miasta Łańcuta oraz ościennych miejscowości. Bogata oferta edukacyjna musi być stale poszerzana, a miejsc w żłobkach, przedszkolach i szkołach musi przybywać ze względu na politykę prorodzinną oraz gospodarczą władz lokalnych. W roku 2018 w Łańcucie mieściło się 11 przedszkoli, w których do 42 oddziałów uczęszczało 837 dzieci, a na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 0,52 dzieci w wieku przedszkolnym.¹⁰ Ważne wskaźniki, które świadczą o atrakcyjności miasta pod względem edukacji to współczynnik skolaryzacji brutto (dla dzieci w wieku 7-12 lat), który pokazuje ile mieszkańców w wieku szkolnym uczy się na terenie miasta. Współczynnik dla Łańcuta wynosi 114,71, to znaczy, że więcej osób w wieku szkolnym uczy się w mieście niż w nim mieszka.

Tabela 9 Współczynnik skolaryzacji brutto w 2018 roku dla szkół podstawowych według wybranego terytorium

Lp.	Terytorium	Poziom współczynnika (%)
1	Polska	95,46
2	Województwo Podkarpackie	93,09
3	Powiat Łańcucki	93,84
4	Miasto Łańcut	114,71

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL z roku 2019

Pozytywny dla rozwoju miasta jest także poszerzający się dostęp do miejsc w przedszkolach i żłobkach. Obecnie w mieście znajduje się 6 żłobków i jeden klub dziecięcy, z czego samorząd lokalny zarządza dwoma żłobkami. Przedszkoli w mieście Łańcucie jest 15, z czego władze lokalne prowadzą 5 z nich (stan na luty 2021). Jedno z niepublicznych przedszkoli jest placówką specjalną dla dzieci niepełnosprawnych. Należy zauważyć, że bez udziału żłobków i przedszkoli prywatnych w Łańcucie nie byłoby dostatecznej ilości miejsc dla dzieci w tym wieku. Oferta miasta w zakresie placówek publicznych jest niewystarczająca, dlatego należy też rozważyć powstanie kolejnych miejsc dla dzieci, w tym dla tych o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Nie mniej jednak działania miasta oraz prywatne inicjatywy przyczyniły się do rozwoju miejsc dla dzieci w wieku do trzech lat, co pośrednio wpływa na zwiększenie ilości zatrudnienia, w szczególności kobiet. Dodatkowo badania pokazują, iż dostęp do wcześniejszych form edukacji pozytywnie wpływa na rozwój dzieci oraz daje w przyszłości lepsze wyniki w nauce i życiu zawodowym. Nie mniej jednak w obszarze edukacji widać również wyzwania, które mają charakter istotny lub leżą poza granicami kompetencji władz miasta. Takimi wyzwaniami jest

¹⁰ <https://www.polskawliczbach.pl/Lancut#edukacja-w-pigulce>

szkolnictwo średnie, zawodowe, które łączy się bezpośrednio z rynkiem pracy oraz pozyskiwaniem nowych inwestorów. Ewolucja niektórych zawodów (np. mechanik - elektromechanik) związana jest ściśle z rozwojem gospodarczym i technologicznym kraju czy też nawet świata. Władze lokalne nie mają wpływu na trendy zawodowe, jedynie co może zrobić w tym zakresie to dostosowywać ofertę edukacyjną do aktualnych wskazań rynku pracy, w miarę potrzeb do nowych uwarunkowań. Należy wspomnieć, że ilość bardzo dobrze wykształconych w zawodzie osób, tzw. specjalistów bądź mistrzów, może przyczynić się do przyciągania inwestorów na dany rynek lub terytorium. Nie mniej jednak władze lokalne Miasta Łańcuta mają znikomy wpływ i ograniczone możliwości w tym zakresie.

Z analizy przygotowanej w ramach „Diagnozy problemów społecznych na terenie miasta Łańcuta” wynika, iż poważnym problemem zaczyna być w szkołach uzależnienie od telefonów komórkowych i mediów społecznościowych. Warto mieć na uwadze odpowiedzi respondentów na temat ich doświadczeń związanych z korzystaniem z urzędzeń elektronicznych – wyniki są dosyć niepokojące. Wśród uczniów bardzo często próbuje bezskutecznie ograniczyć czas spędzany na korzystaniu z urzędzeń elektronicznych 7% badanych. 12% badanych przyznaje, że najbliższe osoby bardzo często zarzucają zbyt częste spędzanie czasu na korzystaniu z urzędzeń elektronicznych. Do opóźnienia pory snu przez korzystanie z urzędzeń elektronicznych przyznaje się 7% uczniów i twierdzi, że robi to bardzo często. Aż 13% respondentów (4% bardzo często, a 9% czasami) odczuwa negatywne skutki zdrowotne jakie niesie korzystanie z wspomnianych przedmiotów.¹¹

Według danych z GUS-BDL na 2019 rok w mieście Łańcuta z kategorii szkolnictwo jest:

- szkolnictwo branżowe I stopnia – nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty:
 - branżowe szkoły I stopnia dla młodzieży bez placówek specjalnych – 7,55,
 - branżowe szkoły I stopnia dla młodzieży specjalne – 4,13,
- szkolnictwo ogólnokształcące- nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty:
 - licea ogólnokształcące dla młodzieży bez placówek specjalnych – 81,35,
 - licea ogólnokształcące dla dorosłych; ogółem – 1,00,
- szkolnictwo podstawowe- nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty:
 - szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez placówek specjalnych – 119,85,
 - szkoły podstawowe specjalne dla dzieci i młodzieży – 1,12,
- szkolnictwo policealne- nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty:

¹¹ Diagnoza problemów społecznych na terenie miasta Łańcuta

- szkoły policealne bez placówek specjalnych (w tym kolegia pracowników służb społecznych) – 6,08,
- szkolnictwo ponadgimnazjalne i ponadpodstawowe, zawodowe i artystyczne- nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty:
- technika dla młodzieży bez placówek specjalnych – 67,39,
- szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych – 24,16.

Według danych z GUS-BDL na 2019 rok w mieście Łańcucie z kategorii wychowanie przedszkolne jest:

- nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etat:
 - przedszkola bez placówek specjalnych – 76,70,
 - przedszkola specjalne – 15,00,
- dzieci w wieku przedszkolnym:
 - dzieci w wieku 3 - 5 lat – 508,
 - dzieci w wieku 3 - 6 lat – 672,
 - dzieci w wieku 3 - 4 lat – 330,
 - dzieci w wieku 4 - 6 lat – 490.

Wyzwania edukacyjne:

- wzrost ilość dzieci w stosunku do liczby mieszkańców, wyzwanie przy organizacji pracy szkół,
- współpraca miasta mająca wpływ na jakość edukacji na poziomie średnim,
- zwiększenie bazy żłobkowo przedszkolnej w związku z potencjalnym rozwojem miasta,
- wzrost poziomu nauczania.

Atuty edukacji:

- wysoki współczynnik skolaryzacji w porównaniu do kraju, województwa oraz powiatu (tabela powyżej),
- poczynione inwestycje na poprawę jakości i dostępności nauczania, w tym na remonty infrastruktury szkolnej oraz przedszkolnej,
- dostęp do 15 przedszkoli, 6 żłobków i 1 klubu dziecięcego,
- szeroka oferta szkół średnich.

Reasumując w obszarze edukacji miasto powinno podtrzymywać dobrą jakość systemu nauczania oraz rozbudowywać istniejącą ofertę. Warto pomyśleć o współpracy miasta ze szkołami średnimi w celu wzmocnienia kompetencji IT, które wiążą się z rozwojem lokalnego rynku pracy. Istotnym wyzwaniem będzie też spadająca liczba dzieci uczęszczająca do placówek szkolnych. Jednak należy wziąć pod uwagę, iż polityka prorodzinna miasta oraz jego działania z zakresu gospodarki

i rynku pracy bezpośrednio będą przyczyniać się do osiedlania rodzin czy ich decyzji o posiadaniu większej ilości potomstwa. W związku z planowaną rozbudową miasta i potencjalnym napływem nowych mieszkańców Łańcuta warto zaplanować wsparcie dla usług żłobkowych i przedszkolnych. Według „Diagnozy społecznej na terenie miasta Łańcuta” bardzo ważnym wyzwaniem społecznym o skali ogólnopolskiej jest potencjalne uzależnienie od mediów społecznościowych oraz od korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń mobilnych. Jak przyznają sami respondenci urządzania te mają wpływ na ich zdrowie, a także jakość pracy i nauki. Miasto Łańcut powinno wdrożyć działania uświadamiające i profilaktyczne, które będą miały wpływ na młode pokolenia mieszkańców i uzmysłowią im zagrożenia płynące z nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych. Takie działanie jest ważne. Wraz z spadkiem efektywności w zakresie nauki wiążą się efekty długofalowe oraz pośrednio wpływające na poziom edukacji, ilość specjalistów czy napływ inwestorów do miasta. W wielkim skrócie można stwierdzić, że wszystko jest ze sobą w mniejszym, bądź większym stopniu powiązane i wpływ na daną dziedzinę może mieć odzwierciedlenie w działaniach i rozwoju innej dziedziny.

4.2.3 Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Dane wg GUS-BDL z 2019 roku z zakresu ochrona zdrowia, opieka społeczna i świadczenia na rzecz rodziny dotyczące miasta Łańcuta:

- ambulatoryjna opieka zdrowotna:
 - podmioty ambulatoryjne: przychodnie 12 (w tym 2 podległe samorządowi terytorialnemu), praktyki lekarskie – 13,
 - porady podstawowe i specjalistyczne: ogółem 264 345, w tym 144 058 porad podstawowych (40 366 wykonane przez poradnie podległe samorządowi terytorialnemu),
- apteki i punkty apteczne: aptek – 12,
- beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej:
 - beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności – 443 osób,
 - gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego – 342,
 - osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku – 785,
- opieka nad dziećmi i młodzieżą: placówki wsparcia dziennego – 3,
- opieka nad dziećmi w wieku do lat 3 – żłobki:
 - dzieci w wieku żłobkowym do lat 3 – 539,
 - dzieci objęte opieką w żłobkach – 122,
 - dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 – 226,
 - żłobki – 6 (w tym 2 podległe samorządowi terytorialnemu), kluby dziecięce – 1,

- żłobki – 137 miejsc (w tym 24 miejsc w żłobkach podległych samorządowi terytorialnemu), kluby dziecięce – 12 miejsc,
- korzystające dzieci w wieku 1 lat (łącznie z oddziałami i klubami dziecięcymi) – 52, dzieci w wieku 2 lat (łącznie z oddziałami i klubami dziecięcymi) – 55, dzieci w wieku 3 lat (łącznie z oddziałami i klubami dziecięcymi) – 15,
- placówki stacjonarnej pomocy społecznej:
 - placówki (z filiami) – 1,
 - domy pomocy społecznej – 1,
 - miejsc ogółem – 79, mieszkańców – 79 (w tym 10 osób niepełnosprawnych i 60 w podeszłym wieku),
- świadczenia na rzecz rodziny:
 - korzystający ze świadczeń rodzinnych: rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci – 416, dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – 820,
 - kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku 2019: kwota świadczeń rodzinnych – 4 898 000 zł, kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami) – 1 586 000 zł, kwota zasiłków pielęgnacyjnych – 1 210 000 zł,
- świadczenia z programu rodzina 500 plus:
 - przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze w okresie od 1 lipca 2019 do 31 grudnia 2019 – 2 806,
 - wydatki na świadczenia wychowawcze – 13 816 377 zł.

4.2.4 Kultura i sport

W ramach zapewniania usług z zakresu sportu i rekreacji mieszkańcy ocenili wysoko zarówno działania władz miasta jak i dostępną bazę infrastrukturalną. Usługi te na terenie Łańcuta realizuje Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łańcucie. W zarządzie tej instytucji znajdują się następujące obiekty: Centrum Sportowo – Rekreacyjne (hala sportowo-widowiskowa i kryta pływalnia), kompleks boisk sportowych ORLIK 2012, basen kąpielowy otwarty i pole namiotowe, stadion piłkarski, skate-park, siłownia Street Workout Part, boisko do gry w boule, kort tenisowy, boisko do siatkówki plażowej i Beach Soccera oraz place zabaw i siłownie na świeżym powietrzu. Mimo wysokich ocen, mieszkańcy dostrzegali również mankamenty i wymieniali następujące niezbędne inwestycje do wykonania z tego zakresu: budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 3, modernizacja odkrytego basenu przy ul. Składowej, którego funkcjonalność nie odpowiada współczesnym potrzebom. Całość terenu, na którym znajduje się basen, to 4-hektarowa działka, która nie jest w pełni zagospodarowana. Istnieje możliwość utworzenia tu nowych obiektów sportowo-rekreacyjnych dla szerszego grona odbiorców. Kolejną inicjatywą mającą poprawić stan infrastruktury sportowej jest modernizacja stadionu miejskiego (trybuny, boiska treningowe). Na terenie miasta

funkcjonują również stowarzyszenia i kluby sportowe działające w takich dyscyplinach jak kolarstwo, tenis, piłka nożna, koszykówka, tenis stołowy, karate, brydż, biegi, gimnastyka, pływanie, podnoszenie ciężarów i strzelectwo, judo.

Z zakresu kultury na terenie miasta działają następujące instytucje Miejski Dom Kultury w Łańcucie, Miejska Biblioteka Publiczna w Łańcucie, Muzeum-Zamek w Łańcucie, Biblioteka Pedagogiczna w Łańcucie. W poprzednich latach miasto przeprowadziło znaczące inwestycje m.in. docieplenie budynku oraz wybudowanie podjazdu przy Miejskiej Bibliotece Publicznej w Łańcucie. W Miejskim Domu Kultury wykonano m.in. nadbudowę komina scenicznego i galerii, przebudowano tylną część widowni i schodów zewnętrznych, zakupiono i zamontowano nowe fotele widowni. Skupiono się na robotach rozbiórkowych i wykończeniowych, wykonaniu nowego pokrycia dachu oraz następujących instalacji: wodno-kanalizacyjnej, wentylacji, klimatyzacji, elektrycznej, ogrzewania, niskoprądowej. Dokonano montażu systemu inspicjenta, wykonano i zamontowano system elektroakustyczny i mechaniki scenicznej.¹² Także zarząd Muzeum- Zamek w Łańcucie podjął inwestycję w Zespole Zamkowym w Łańcucie, których szczegóły zawarto w projekcie „Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego dawnej Ordynacji Łańcuckiej poprzez prace remontowo-konserwatorskie oraz wykreowanie nowych przestrzeni ekspozycyjnych w budynku Zamku oraz zabytkowym Parku Muzeum-Zamku w Łańcucie (OR-KA II, III, IV, VII)” oraz „Prace remontowo, konserwatorskie i budowlane Oranżerii oraz Ujeżdżalni w ramach przedsięwzięcia „Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego dawnej Ordynacji Łańcuckiej poprzez prace remontowo-konserwatorskie oraz wykreowanie nowych przestrzeni ekspozycyjnych OR-KA II, III, IV, VII”. Ten zintegrowany projekt obejmuje prace remontowo-konserwatorskie i budowlane m.in. Oranżerii oraz Ujeżdżalni, a także ma na celu przywrócenie utraconej świetności niszczącym elementom infrastruktury obiektu oraz poprawę warunków funkcjonowania i przechowywania unikatowych zbiorów Muzeum.¹³ W ankiecie przeprowadzonej na potrzeby niniejszej strategii mieszkańcy negatywnie ocenili działalność instytucji kultury w mieście. Wsparcie instytucji kultury jest również jednym z priorytetów, które mieszkańcy wskazują jako istotne. Mieszkańcy chętnie uczestniczą w imprezach organizowanych przez miasto z danych GUS wynika iż w 2019 roku 450 tys. osób uczestniczyło w różnego typu wydarzeniach kulturalnych. Natomiast zorganizowano 130 wydarzeń kulturalnych w ciągu 2019 roku co jest wynikiem zadowalającym. Największą popularnością spośród imprez w Łańcucie są Dni Miasta oraz Muzyczny Festiwal w Łańcucie. Muzyczny Festiwal to ważne wydarzenia w kulturze Podkarpacia. O wadze Festiwalu świadczą recitale wybitnych śpiewaków i instrumentalistów, koncerty renomowanych orkiestr i zespołów kameralnych, gwiazd estrady oraz sesje naukowe i warsztaty muzyczne, które mieszczą się w różnych miejscach odpowiednich do charakteru muzyki- Sali balowej Muzeum Zamku

¹² <https://www.infoinwest.pl/>

¹³ <https://www.zamek-lancut.pl/pl/eu>

w Łańcucie, zamkowym parku, Bazylice oo. Bernardynów w Leżajsku oraz sali koncertowej Filharmonii Podkarpackiej.¹⁴

Według danych z GUS-BDL na 2019 rok z zakresu kultury i sztuki w mieście Łańcucie znajdują się:

- Miejska Biblioteka Publiczna z dwiema filiami oraz inne niż publiczne:
1 Biblioteka Pedagogiczna,
- działalność centrów, domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic:
 - centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice: 2 (przystosowane dla osób niepełnosprawnych), gdzie zorganizowano 536 imprez (seanse filmowe – 201, wystawy – 13, festiwale i przeglądy artystyczne – 5, koncerty – 31, prelekcje oraz spotkania i wykłady – 214, imprezy turystyczne i sportowo – rekreacyjne – 3, konkursy – 9, pokazy teatralne – 16, konferencje – 2, Interdyscyplinarne – 18, warsztaty – 20, inne – 4),
 - grupy artystyczne: 10 (teatralne – 1, wokalne i chóry – 3, folklorystyczne – 3, taneczne – 2, inne – 1),
 - koła i kluby: 10 (plastyczne/techniczne – 2, taneczne – 1, fotograficzne i filmowe – 1, seniora/Uniwersytet Trzeciego Wieku – 3, inne – 3),
 - rodzaje pracowni specjalistycznych działających w jednostce: fotograficzne – 1, filmowe – 1, plastyczne – 1, muzyczne – 1, studia telewizyjne – 1, komputerowe – 1, multimedialne (do nauki języków obcych) – 1, sale baletowe/taneczne – 1,
- działalność sceniczna i wystawiennicza: obiekty – 2, zwiedzających – 600 osób,
- muzea i oddziały: obiekty – 2 (w tym jeden przystosowany dla osób niepełnosprawnych), imprezy oświatowe w muzeach – 335, zwiedzających – 215 176 osób,
- organizacja imprez masowych: 2 imprezy masowe: impreza sportowa i Dni Miasta.

Wyzwania związane z kulturą i sportem:

- poprawa oceny polityki miasta w dziedzinie kultury,
- budowa, rozbudowa, przebudowa Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łańcucie,
- remonty bazy sportowej.

Atuty związane z kulturą i sportem:

- częściowo zmodernizowane budynki instytucji kultury,

¹⁴ <http://festiwallancut.pl/historia/>

- imprezy kulturalne i sportowe organizowane cyklicznie,
- wysoka dostępność do bogatej oferty sportowej.

Z perspektywy miasta w tym zakresie niezbędne będzie przedsięwzięcie następujących działań:

- remont budynków i infrastruktury sportowej (stadion miejski, hala sportowa przy Szkole Podstawowej nr 3 oraz modernizacja basenu otwartego),
- remont budynków kultury (Biblioteka Miejska),
- poprawa oferty kulturalnej,
- bardziej skuteczna promocja działań kulturalnych organizowanych cyklicznie poza granicami miasta, powiatu czy województwa.

4.3 Sfera gospodarcza

4.3.1 Gospodarka i rynek pracy

Obecny potencjał gospodarczy Miasta Łańcuta został określony za pomocą, istotnych dla rozwoju gospodarczego, czynników:

- położenie, skomunikowanie obszaru i ład przestrzenny (opisane w rozdziale Strefa Przestrzenna),
- edukacja społeczeństwa (opisana w rozdziale Strefa Społeczna podrozdział Edukacja),
- aktywność gospodarcza mieszkańców,
- rynek pracy,
- przemysł zlokalizowany na terenie miasta,
- potencjał rynku na podstawie demografii (opisana w rozdziale Strefa Społeczna podrozdział Demografia) i dochodach społeczeństwa.

Miasto Łańcut jest jednym z lepiej skomunikowanych obszarów w województwie podkarpackim. Bliskość miasta Rzeszów i lotniska Rzeszów Jasionka, granicy polsko-ukraińskiej i polsko-słowackiej oraz trasy via Carpatia, obecność autostrady A4, trasy kolejowej E30 (Kraków -Medyka) sprawia, że teren ten ma spory potencjał. Wskutek działania władz miejskich stale uruchamiane są nowe tereny inwestycyjne. Przy ulicy Przemysłowej powstał Europark Mielec podstrefa Łańcut gdzie funkcjonuje siedmiu przedsiębiorców, a obszar działania strefy to 8,4 ha. W trakcie obowiązywania poprzedniej strategii rozpoczęto prace nad przygotowaniem drugiego obszaru przemysłowego przy ulicy Polnej, docelowo zostaną tam utworzone nowe zakłady przemysłowe.

Społeczność Miasta Łańcut ma analogiczny poziom wykształcenia w porównaniu do ludności województwa podkarpackiego, a bogata oferta edukacyjna i wychowawcza oferowana przez miasto i osoby prywatne wpływa również na potencjał gospodarczy Łańcuta. Łańcut doświadcza starzenia się społeczeństwa oraz

niskiego wskaźnika urodzeń, a także spadku liczby mieszkańców co sprawia, że kolejne lata będą kluczowe dla jego rozwoju. Jednak polityka władz lokalnych dąży do odwrócenia tych trendów, poprzez działania wspierające rodziny, więc te wyzwania nie jest istotnym zagrożeniem dla potencjału gospodarczego. Należy wziąć pod uwagę, że mieszkańcy gmin ościennych zasilają rynek pracy Łańcuta, co daje grupę potencjalnych pracowników.

Raport o konkurencyjności „Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017” wskazuje miasto Łańcut jako wyróżniające się na poziomie województwa. W przytoczonej wyżej pracy zastosowano dwa podejścia do atrakcyjności inwestycyjnej. Wyróżniono potencjalną atrakcyjność inwestycyjną definiowaną jako zespół regionalnych walorów lokalizacyjnych, które mają wpływ na osiągnięcie celów inwestora (np. w postaci kształtowania się kosztów prowadzonej działalności gospodarczej, przychodów ze sprzedaży, rentowności netto oraz konkurencyjności danej inwestycji). Ponadto zastosowano pojęcie rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej, rozumianej jako zdolność regionu do wykreowania satysfakcji klienta – inwestora i wywołania absorpcji kapitału finansowego i rzeczowego w formie inwestycji. Miasto Łańcut zostało ocenione w klasie A w kategorii handel i naprawy. Miasto w trakcie analizy sektorów gospodarki (przemysłu, handlu, usług turystycznych oraz usług profesjonalnych) otrzymało złotą gwiazdę. Jest ona najwyższym wyróżnieniem i oznacza najwyższą ocenę wszystkich analizowanych sekcji gospodarczych w danym powiecie lub gminie. Wśród specjalizacji regionu można wymienić sektor informatyczny i turystyczny. Dodatkowo bliskość Rzeszowa wzmacnia potencjał do prowadzenia działalności gospodarczej.

Na podstawie danych GUS opierających się na rejestrze REGON (tabela poniżej) wynika, że liczba nowo rejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w 2019 roku wyniosła 160. W porównaniu do 2015 roku liczba ta spadła o 14 podmiotów gospodarczych, czyli o ok. 2 %. Jest to niewielka ilość, więc trend ten jest możliwy do odwrócenia¹⁵.

Tabela 10 Ilość nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON podmiotów gospodarki narodowej w mieście Łańcutie wg grup w latach 2015 – 2019

Grupa	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	174	154	169	170	160
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0	1	1	0
Przemysł i budownictwo	48	27	34	42	34
Pozostała działalność	126	127	134	127	126

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL

¹⁵ <https://www.paih.gov.pl/publikacje/wojewodztwa>

W ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej (tabela poniżej) widzimy, że w latach 2015 – 2019 nastąpił wzrost ich ilości. Mimo, że w roku 2019 przybyło tylko 160 nowo zarejestrowanych podmiotów, co nie jest najwyższym wynikiem w omawianym okresie czasu, to możemy zaobserwować najmniejszą liczbę wyrejestrowań w tychże latach (97). Obserwujemy też w roku 2019 największą różnicę w zakresie rejestracji podmiotów (63), co oznacza, że mimo trudności związanych z pandemią, w mieście Łańcucie panują dobre warunki do rozwoju gospodarczego.

Tabela 11 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2015 – 2019

Grupa	2015	2016	2017	2018	2019
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7	7	9	10	11
Przemysł i budownictwo	370	369	363	378	394
Pozostała działalność	1 701	1 714	1 738	1 741	1 779
Nowo zarejestrowane	174	154	169	170	160
Wyrejestrowane	138	127	148	160	97
Ogółem	2 078	2 090	2 110	2 129	2 184

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL

W strukturze firm dominującą rolę pełnią mikroprzedsiębiorstwa (patrz tabela 12). Małych przedsiębiorców jest 69, a średnich 24 oraz jedno przedsiębiorstwo zatrudniające ponad 250 pracowników. Biorąc pod uwagę analizę przeważających rodzajów wykonywanej działalności można uznać, iż przedsiębiorczość ma charakter lokalny i regionalny oraz skupia się na okolicznych rynkach.

Tabela 12 Rozkład podmiotów gospodarki narodowej na terenie miasta Łańcucie według klas wielkości

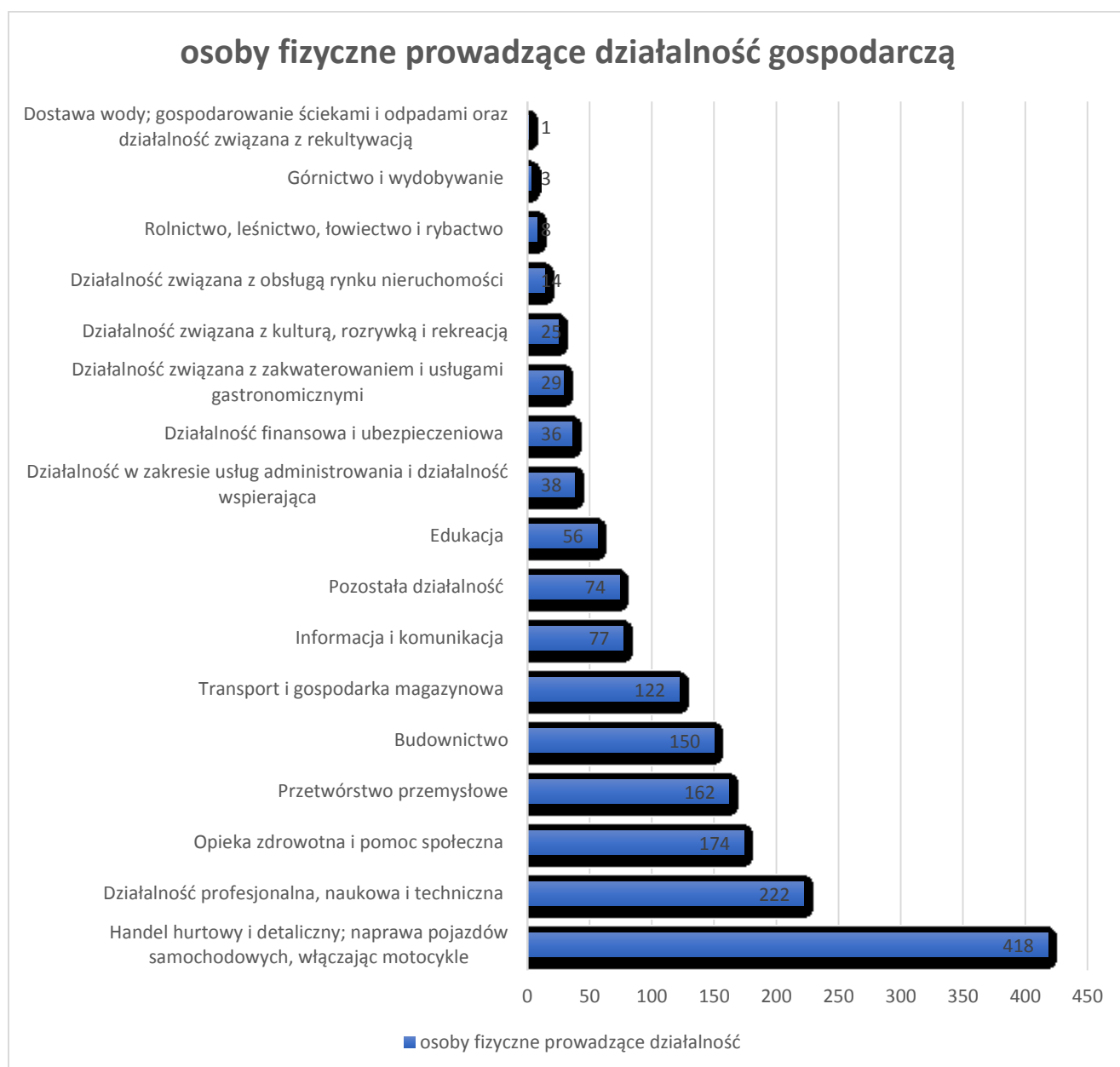
Podmiot	Ilość zatrudnionych osób	Ilość podmiotów
Mikro przedsiębiorstwa	0-9	2090
Małe przedsiębiorstwa	10-49	69
Średnie przedsiębiorstwa	50-49	24
Duże przedsiębiorstwa	250-999	1
Ogółem		2 184

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.polskawliczbach.pl>

Według danych GUS zebranych w poniższym wykresie ze względu na rodzaj przeważającej działalności najczęściej podmiotów jako podstawowy wskazuje handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (418

podmiotów). Kolejne rodzaje to: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, opieka zdrowotna i pomoc społeczna, przetwórstwo przemysłowe, budownictwo, transport i gospodarka magazynowa, informacja i komunikacja. Według danych GUS od roku 2015 maleje udział podmiotów zajmujących się handlem i transportem, a rośnie zajmujących się przetwórstwem przemysłowym, działalnością profesjonalną naukową i techniczną oraz informacją i telekomunikacją. Istotnymi przedsiębiorcami w mieście są Fabryka Wódek Polmos Łañcut S.A., Koelner Rawlplug IP Sp. z o.o., Bispol Sp. z o.o., Excel Sp. z o.o. Sp.k.

Wykres 3 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w mieście Łañcutcie według sekcji PKD 2007 w 2019



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL

Według poniższej tabeli Produkt Krajowy Brutto na mieszkańca w 2018 roku w województwie podkarpackim wyniósł 276,43 zł i uplasował się na 8 miejscu wśród 16 województw. Od pierwszego miejsca województwo podkarpackie dzieli 162,58 zł, a od ostatniego 23,99 zł. Ukazuje to dochody ludności i mimo, że województwo podkarpackie uplasowało się pośrodku tabeli, to PKB bliższe jest najniższemu wynikowi.

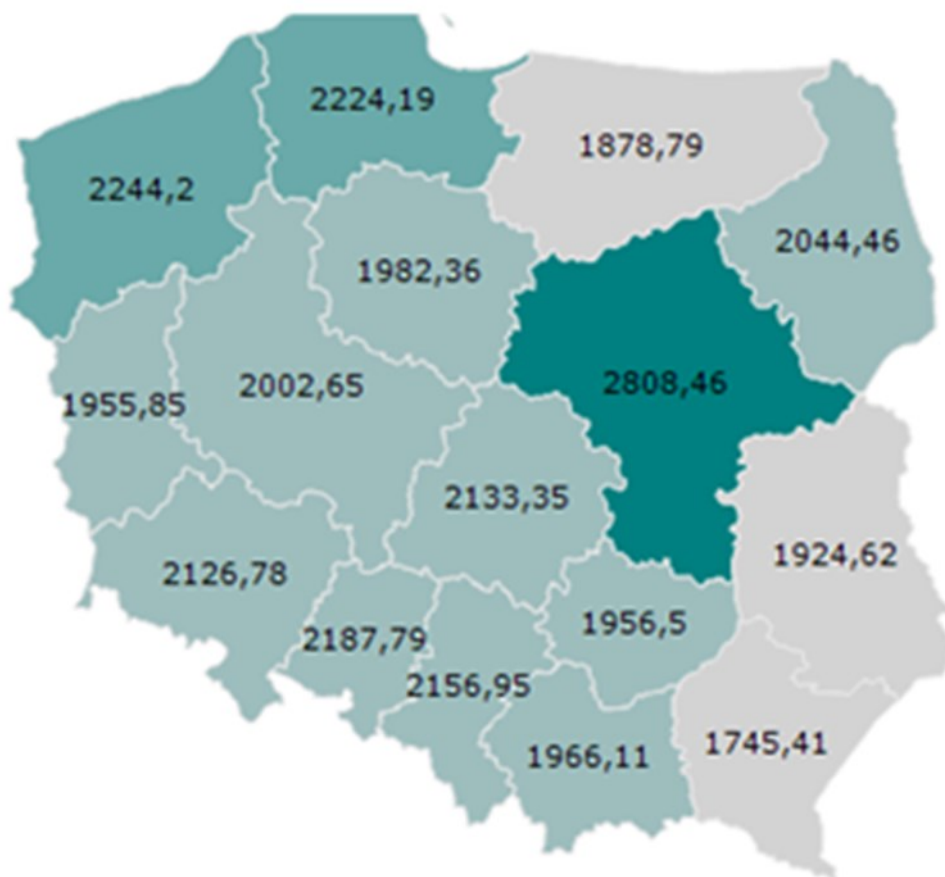
Tabela 13 PKB na mieszkańca wg. Województw

Miejsce pod względem zamożności rok 2015	Miejsce pod względem zamożności rok 2016	Miejsce pod względem zamożności rok 2017	Miejsce pod względem zamożności rok 2018	Miejsce pod względem zamożności rok 2019	Województwo	Zamożność per capita 2018 (w zł)
1	1	1	1	1	mazowieckie	439,01
11	12	9	6	2	pomorskie	320,60
7	5	7	8	3	kujawsko-pomorskie	297,95
10	4	4	4	4	wielkopolskie	293,51
13	15	15	12	5	świętokrzyskie	291,18
2	3	2	2	6	dolnośląskie	290,10
6	14	12	7	7	śląskie	285,69
3	2	5	3	8	podkarpackie	276,43
8	7	3	5	9	zachodniopomorskie	274,01
15	11	10	13	10	lubelskie	273,11
16	16	11	9	11	małopolskie	272,07
9	9	8	10	12	podlaskie	270,75
14	13	16	14	13	łódzkie	265,25
5	10	14	16	14	warmińsko-mazurskie	256,14
4	6	6	11	15	lubuskie	256,14
12	8	13	15	16	opolskie	252,44

Źródło: https://wspolnota.org.pl/fileadmin/archiwum/Bogactwo_JST_20.pdf.

Województwo podkarpackie w zakresie dochodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych też wypada słabo, ponieważ zajmuje 16 miejsce na 16 województw, co prezentuje poniższa mapa.

Mapa 5 Przeciętne miesięczne przychody netto na 1 osobę w gospodarstwach domowych



Źródło: Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce PARP 2019.

Według danych z raportu – „Bogactwo samorządów '20 Ranking dochodów JST per capita w 2019” dla wybranych jednostek terytorialnych, czyli miasto Rzeszów, Miasto Łańcut oraz powiat łańcucki (tabela poniżej) wynika, że zamożność mieszkańców w latach 2015 – 2019 w stosunku do innych jednostek na tym samym szczeblu poprawia się. Miasto Rzeszów zajęło 8 miejsce wśród 48 miast wojewódzkich. Tym samym zajęło najwyższe miejsce w swojej historii rankingu, a stało się to za sprawą szeregu działań podjętych przez władze lokalne (strefa ekonomiczna „Rzeszów – Dworzysko”, „Dolina lotnicza”, zakup 10 autobusów elektrycznych oraz 60 zasilanych gazem CNG). Łańcut jako miasto powiatowe w swojej kategorii zajął 46 miejsce na 267. Przez rok prześcignął 18 miast powiatowych, a od 2015 roku w rankingu podskoczył o 67 miejsc. Dochód per capita w roku 2019 wyniósł 3 724,49 zł. Natomiast powiat łańcucki zajął 232 miejsce wśród 314 powiatów z dochodem per capita 753,80zł. Oznacza to, że obszar miasta Łańcut z punktu widzenia potencjału gospodarczego jest miejscem bardzo atrakcyjnym i ma szanse dalej się rozwijać.

Tabela 14 PKB na mieszkańca według wybranych jednostek terytorialnych

2015	2016	2017	2018	2019	Jednostka terytorialna	Zamożność per capita w 2019r (zł)
10	9	9	9	8	Rzeszów	5476,35
250	244	241	236	232	Powiat łańcucki	753,80
113	84	79	64	46	Łańcut	3724,49

Źródło: opracowanie własne na podstawie

https://wspolnota.org.pl/fileadmin/archiwum/Bogactwo_JST_20.pdf.

Oczywistym jest, że w Rzeszowie jako mieście wojewódzkim dochody mieszkańców są wyższe niż w małym mieście powiatowym jakim jest Łańcut. Dochód mieszkańców miasta rośnie, lecz w relacji do średniego dochodu Polski spada. W roku 2015 relacja średniego dochodu w mieście do średniego dochodu w Polsce wynosiła 75,07% zaś w roku 2018 – 74,89% średniego dochodu. Oznacza to, iż w Łańcucie dystans do reszty kraju zwiększył się. Dochód w relacji do województwa wyrównuje się. W roku 2015 średni dochód wynosił 88,32% średniej wojewódzkiej zaś w roku 2018 było to 88,53% tej średniej. Informacje te pokazują trudną sytuację Łańcuta, która może stanowić największe zagrożenie dla rozwoju miasta. Rosnąca różnica w dochodzie (dywergencja) między średnią dla Polski i dla miasta jest niepokojącą informacją.

W mieście istotny wpływ na rozwój gospodarczy ma turystyka. Z danych GUS wynika, iż niespełna 20 tys. osób rocznie zatrzymują się w Łańcucie na dłużej, a liczba udzielonych noclegów oscyluje w okolicach 50 tys. (patrz rozdział Strefa Gospodarcza podrozdział Turystyka). Istotnym czynnikiem wpływającym na gospodarkę jest liczba odwiedzających Muzeum - Zamek w Łańcucie, która dochodzi do 0,5 mln osób rocznie. Taka liczba osób ma niebagatelny wpływ na funkcjonowanie lokalnych przedsiębiorców szczególnie tych zajmujących się gastronomią. Bazując na lokalnych stawkach obliczono średni wydatek turysty na jednodniową wizytę w mieście. Posłużono się cennikami lokalnych przedsiębiorców. Średnia cena waha się w okolicach 35 zł.

Bezrobocie na terenie Łańcuta w 2019 roku (9%) jest wyższe niż w województwie (7,9%) oraz wyższe niż w Polsce (5,2%).¹⁶ Jednak biorąc pod uwagę dane z tabeli 15 liczba osób bezrobotnych w latach 2015 – 2019 maleje, szczególną uwagę należy zwrócić na ilość osób długotrwale bezrobotnych, która ciągle spada. Zanotowano także zmniejszenie udziału bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym z 8,3% w 2015 roku do 5,9% w 2019r. Według powyższych wskaźników Łańcut cieszy się mianem lokalnego centrum rynku pracy i co z tego wynika również usług. Liczba wyjazdów do pracy poza granice miasta

¹⁶<https://www.polskawliczbach.pl/>

wynosi 1 810, zaś liczba przyjazdów to 3 413. Wynika z tego, iż miasto jest atrakcyjnym ośrodkiem dla pracy i popyt na pracę przewyższa jej podaż w mieście. Z pośród mieszkańców Łańcuta pracuje 6 870 osób, co daje 388 osób pracujących na 1 000 ludności. W wieku produkcyjnym zaś znajduje się 10 904 osób. Wobec czego stopa zatrudnienia wynosi 63% i jest ona niższa od średniej wartości dla Polski (70%).

Tabela 15 Bezrobocie w mieście Łańcutie w latach 2015 – 2019

Wyszczególnienie	Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019
Bezrobotni zarejestrowani według grup						
Ogółem	osób	901	903	737	679	612
Kobiety	osób	447	453	361	351	302
Mężczyźni	osób	454	450	376	328	310
Do 25 roku życia	osób	114	120	85	81	69
Do 30 roku życia	osób	261	253	194	165	151
Powyżej 50 roku życia	osób	221	256	203	169	161
Długotrwale bezrobotni	osób	546	534	441	364	331
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym						
Ogółem	%	8,3	8,4	6,9	6,5	5,9
Mężczyźni	%	8,0	8,0	6,7	6,0	5,7
Kobiety	%	8,6	8,8	7,2	7,1	6,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL

Tabela 16 Pracujący według innego podziału niż PKD w Mieście Łańcutie w latach 2015 – 2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Pracujący na 1 000 ludności	339	342	361	375	388
Pracujący, ogółem	6 048	6 073	6 418	6 657	6 870
Pracujący, mężczyźni	2 735	2 760	2 888	3 044	3 046
Pracujący, kobiety	3 313	3 313	3 530	3 613	3 824

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL

Według powyższych analiz wyzwaniami gospodarczymi i rynku pracy miasta Łańcutie są:

- wyzwania gospodarcze
 - zapewnienie dostępu do infrastruktury technicznej poprzez zwiększenie i modernizację terenów inwestycyjnych,

- dalszy rozwój przestrzeni na usługi i handel,
- promocja inwestycyjna gminy,
- wzmacnianie rozwoju lokalnych przedsiębiorstw przez zapewnienie wysokiej jakości obsługi przedsiębiorców,
- inicjowanie rozwiązań klastrowych, współpracy międzysektorowej,
- promowanie lokalnych przedsiębiorców,
- wyzwania rynku pracy
 - aktywizacja osób bezrobotnych, wzmocnienie kompetencji poszukujących pracę,
 - wzrost udziału pracujących w sektorze rolnym,
 - wzrost dochodu do średniej dla Polski i województwa,
 - wzrost zatrudnienia,
 - tworzenie nowych miejsc pracy szczególnie wysokospecjalistycznych.

Natomiast atutami gospodarczymi i rynku pracy w mieście Łańcut są:

- atuty gospodarcze:
 - dostępne strefy aktywności gospodarczej, rozbudowa miasta i nowe tereny do prowadzenia działalności gospodarczej,
 - korzyści płynące z liczby odwiedzających miasto turystów,
 - zmieniająca się struktura wykonywanej działalności gospodarczej,
 - wzrost liczby przedsiębiorstw,
- atuty rynku pracy:
 - powstająca przestrzeń SAG,
 - dostępność wykwalifikowanych pracowników,
 - rosnące zatrudnienie w sektorze przemysłowym,
 - dynamicznie rosnące zatrudnienie w sektorze usług oraz pozostałych sektorach gospodarki,
 - zmniejszające się stopniowo zatrudnienie w sektorze rolniczym,
 - istniejące przestrzenie aktywności gospodarczej.

Rynek pracy jest jednym z istotnych czynników wpływającym na rozwój miasta. Polityka przestrzenna (tworzenie nowych stref gospodarczych), aktywne pozyskiwanie nowych inwestorów, programy skierowane na wzmacnianie przedsiębiorców. O takim wpływie w wypadku Łańcuta świadczą chociażby wskaźniki dotyczące codziennych podróży związanych z pracą. Świadczy to o dużym popycie na pracowników wewnątrz miasta. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Łańcuta 1 810 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 3 413 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 1 603.¹⁷

¹⁷ <https://www.polskawliczbach.pl/Lancut#rynek-pracy>

Działania miasta koncentrują się na pozyskiwaniu dużych i średnich inwestorów poprzez przygotowanie wysokiej jakości terenów inwestycyjnych. Drugim elementem działań miasta jest jego rozbudowa, która pośrednio wpływa na rozwój przedsiębiorczości z uwagi na wzrost nowych obszarów do dostarczenia usług.

Ważnym obszarem, w którym warto wspierać rozwój działalności gospodarczej jest turystyka, sektor informatyczny. Stąd ważne będą działania zmierzające w sposób pośredni i bezpośredni do wpływania na te obszary. Istotny jest wpływ na zmianę struktury prowadzenia działalności gospodarczej. Warto przy tworzeniu nowych stref dla przedsiębiorców zadbać o stworzenie dobrej jakości przestrzeni biurowej, dobrze skomunikowanej i zaopatrzonej w dostęp do nowoczesnej infrastruktury teleinformatycznej. Tego typu przestrzenie mogą być tworzone, jeśli władze lokalne zawrą potrzebne zapisy w planach miejscowych lub poprzez warunkową sprzedaż/dzierżawę atrakcyjnych terenów lub budynków w mieście.

Podsumowując Miasto Łańcut ma duży potencjał gospodarczy, który przy odpowiedniej polityce władz lokalnych będzie wpływał na jakość życia mieszkańców, edukację oraz rozwój lokalnego rynku pracy i gospodarki.

4.3.2 Turystyka

Kluczowym elementem gospodarki Miasta Łańcut jest turystyka, na którą wpływa bogata historia tego miejsca. Przypuszczalna data lokacji miasta to ok. poł. XIV w., choć w 1369 r. Otton z Pilczy wystawił w Łańcucie dokument lokacyjny wsi Daz Newdorff. Natomiast w 1381 r. w dokumencie lokacyjnym wsi Langenau użyto w stosunku do Łańcuta określenia „in districtu Lanssuth nostre civitatis” co oznacza funkcję powiatu czy okręgu. Jednak podawaną datą założenia Łańcuta jest rok 1349 co wiąże się z powstaniem parafii. W 1384 roku klucz łańcucki przejęła po ojcu, Ottonie z Pilczy, Elżbieta (trzecia żona Władysława Jagiełły). W 1378 r. do Łańcuta przybyli dominikanie, a 17 lat później powstał kościół i szpital św. Ducha, który już nie istnieje. W XV w. działało w Łańcucie 8 branż rzemieślniczych. Potomkowie Ottona z Pilczy zajmowali się powierzonymi dobrami przez 200 lat. Po przejęciu Łańcuta przez ród Stadnickich (1586 – 1626) nastąpiły burzliwe czasy dla miasta- wojny sąsiedzkie, napad tatarski. W 1626 roku część miasta nabył Stanisław Lubomirski, który po trzech latach został jego prawnym właścicielem. We władanie przejął miasto Łańcut z jego licznymi dobrami (m.in. zamkiem) i symbolicznym kluczem do bram miasta zwanym „łańcuckim”. Ten szlachecki ród zadbał o rozwój, odbudowę i przebudowę Łańcuta.

Niestety w okresie potopu szwedzkiego część miasta została spalona, ale dzięki temu odbudowa miasta przyczyniła się do powstania dużego kompleksu obronno-rezydencjonalnego, który zaważył na układzie urbanistycznym i kierunku rozwoju przestrzennego Łańcuta. W roku 1695 oraz latach 1702-1704 miasto zostało

spalone i zrujnowane przez oddziały walczące w czasie wojny północnej. W XVIII w. miasto posiadało już kilka przedmieść, a ostatni okres panowania rodziny Lubomirskich przyniósł przekształcenia i przemiany dla zamku i jego folwarków m.in. urządzono na nowo Ogród Włoski na Dolnem, powstał Dębnik. Zamek pozbawiono jego przeznaczenia obronnego. Na przełomie XVIII i XIX w. wzniesiono zameczek romantyczny, oranżerię, romantyczny park angielski. W latach 1795-1807 wybudowano tzw. cesarską drogę poprowadzoną z Bielska przez Kraków, Rzeszów, Łańcut i Przemyśl do Lwowa. W 1820 r. miał miejsce wielki pożar, który przyczynił się do powstania planu regulacyjnego, czyli likwidacji drewnianej zabudowy. Ponownie odbudowano i przebudowano miasto, a inwestycje gospodarcze i przemysłowe realizowane przez Potockiego (ówczesnego zarządcy miasta) korzystnie wpływały na jego rozwój. W latach 1834-1836 zbudowano browar i cukrownię, a w II poł. XIX w. rafinerię spirytusu i częściowo dworzec kolejowy. W 1853 r. Łańcut stał się ośrodkiem administracji lokalnej w związku z utworzeniem tutaj siedziby powiatu. Wiązało się to z dalszym rozwojem miasta i jego dalszą rozbudową. Od 1869 roku założono w Łańcutcie Kasę Zaliczkową, potem powstała Ochotnicza Straż Pożarna, następnie Towarzystwo Handlu Skór i Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” oraz założono Stowarzyszenie Mieszczan „Gwiazda”. Po objęciu stanowiska właściciela Ordynacji Romana Potockiego i jego działaniom prowadzących do dalszej modernizacji Łańcuta zyskano obecną postać paru zamkowego, budynek Elektrowni.

Po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku miasto nadal pełniło funkcję siedziby powiatu. Na terenie miasta w okresie międzywojennym prowadzono zdecydowanie mniej inwestycji budowlanych. We wrześniu 1939 r. władzę w mieście przejęli Niemcy, co poskutkowało nowym podziałem administracyjnym. W latach 1952-1955 oraz 1965 r. zbudowano blokowe osiedle mieszkaniowe, co zapoczątkowało erę takiego budownictwa w mieście Łańcut. W 1944 r. zamieniony został na muzeum Zamek Łańcucki z częścią parku. Z założenia ogrodowego na Dolnem do dzisiaj zachowały się jedynie jego relikty w postaci obszarów leśnych - Dębnik (obecnie Las Komunalny), Bażantarnia oraz pozostałości dawnych alei.¹⁸

Według danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa (NID) z dnia 15.12.2017 r. na obszarze Łańcuta znajduje się 181 zabytkowych obiektów wpisanych do rejestru zabytków:

- Pomniki Historyczne -1 obiekt: Zespół rezydencjonalny Łańcut – zespół zamkowo – parkowy,
- Zabytki Archeologiczne – 8 obiektów: Miasto Łańcut, st.3 ze średniowiecza, Osada Łańcut, st.2 z epoki kamienia, Grodzisko Łańcut, st.11 ze średniowiecza, Osada Łańcut, st.3 z epoki kamienia, Grodzisko Łańcut, st.1 ze średniowiecza, stanowisko archeologiczne Łańcut, st.14 z pradziejów,

¹⁸ Gminny program opieki nad zabytkami miasta Łańcuta na lata 2010-2013

stanowisko archeologiczne Łańcut, st.16 z pradziejów, Osada Łańcut, st.21 z epoki kamienia,

- zabytki nieruchome – 172 obiekty m. in. Dwór z 1830 r., Synagoga z 1761 r. (ul. Plac Sobieskiego 16), Wozownia z 1902 r. (ul. 3 Maja 14), Most z końca XIX w. (ul. Zamkowa 1), Chałupa z 1849 – 1851 (ul. Grunwaldzka 37), Kaplica z XIX w.

Warto wspomnieć o synagodze w Łańcucie. Zbudowana w typie wschodnim bożnica jest jednym z najcenniejszych zabytków żydowskiej architektury sakralnej w Polsce. Zbudowana została w 1761 roku, a sfinansowana przez czołowego protektora Żydów w Łańcucie - Stanisława Lubomirskiego. W czasie trwania II Wojny Światowej hitlerowcy celowo podpalili synagogę. Tylko dzięki natychmiastowej interwencji Alfreda Potockiego ugaszono pożar, w którym niestety spaliło się całe drewniane wyposażenie wnętrza. Od tego czasu do 1956 roku umieszczono tam magazyn zboża, a następnie w tym samym roku podjęto decyzję o rozbiórce budynku. Synagoga cudem ocalała za pomocą ultimatum dr Władysława Balickiego. W latach 60. Budynek przeszedł gruntowne prace renowacyjne i remontowe, które przywróciły mu wygląd z XIX wieku. Obecnie służy jako muzeum judaistyczne. Aktualnym właścicielem budynku jest Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego.¹⁹

Burzliwa historia miasta oraz licznie zachowane zabytki przyczyniły się do rozwoju turystyki. Miasto Łańcuta ma ogromny potencjał w tym zakresie, który odpowiednio wykorzystany stanowić będzie atut i mocną stronę miasta. Olbrzymim atutem miasta na tle województwa jest turystyka. Łańcut z blisko 0.5 mln osób odwiedzających jest jednym z najczęściej odwiedzanych miast w Polsce i najczęściej odwiedzanym miastem w województwie. W ostatnich latach nastąpił również w mieście rozwój branży hotelowej. Sprzyja to rozwojowi usług w tym obszarze i poszerzaniu oferty o coraz to nowe atrakcje.

Tabela 17 Całoroczne turystyczne obiekty noclegowe i liczba miejsc w 2015 r i 2019 r.

Wyszczególnienie	Ilość obiektów 2015	Ilość obiektów 2019	Liczba miejsc 2015	Liczba miejsc 2019
Hotele 4*	0	1	0	70
Hotele 3*	2	2	178	178
Motele 1*	1	1	23	22
Szkolne schroniska młodzieżowe	1	1	152	70

¹⁹ Jolanta Łada, Jak łańcucki lekarz uratował miejscową synagogę, 2007

Wyszczególnienie	Ilość obiektów 2015	Ilość obiektów 2019	Liczba miejsc 2015	Liczba miejsc 2019
Inne obiekty hotelowe	3	3	54	54
Domy wycieczkowe	1	0	30	0
Pozostałe turystyczne obiekty noclegowe	1	0	28	0
Ogółem	9	8	465	394

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL, stan na 31.07.2019 r.

Zgodnie z danymi prezentowanymi przez GUS liczba noclegów udzielonych w mieście wynosiła 40 573 w 2019 roku, w stosunku do roku 2015 liczba ta wzrosła o 35,5%. W mieście od 2019 roku znajdują się 3 hotele całoroczne, 1 motel oraz 3 inne obiekty świadczące usługi hotelowe. Dodatkowo w mieście funkcjonuje szkolne schronisko młodzieżowe, które dysponuje 70 miejscami. Wśród obiektów hotelowych jeden obiekt jest obiektem czterogwiazdkowym, dwa obiekty to hotele trzygwiazdkowe, motel zaś dysponuje jedną gwiazdką. Usługi noclegowe zlokalizowane są w bliskiej odległości od głównej atrakcji miasta do 10 min spacerem.

Na podstawie danych statystycznych oraz ofert noclegowych w mieście obliczono współczynnik ADR²⁰, który wynosi 131,25 zł. Zgodnie z danymi statystycznymi z GUS na rok 2019 w mieście dostępnych jest 394 miejsc noclegowych dostępnych całorocznie, z tego miejsc w obiektach hotelowych jest 248. Następnie obliczono średnie obłożenie miejsc noclegowych dla miasta. W 2018 roku wynosiło ono 29,81%, zaś w roku 2019 – 28,21%. Jednak z perspektywy roku 2015 współczynnik ten wzrósł o 7,39%. Niższe wyniki dla roku 2019 mogą być spowodowane pracami remontowymi największej atrakcji turystycznej – Zamku Lubomirskich.

Wobec powyższych danych średni przychód z miejsca noclegowego w Łańcucie wynosi 40,98 zł/dobę (RevPAR²¹). Przychód całej branży za rok 2019 szacuje się zatem na 5 893 333 zł. W stosunku do hoteli z większych miast lub miejscowości nadmorskich wskaźnik ten nie wypada korzystnie. Jednak trzeba zauważyć, że miejscowości nadmorskie ze względu na popularność i „tradycję” spędzania wakacji przez polskie rodziny są oblegane w sezonie letnim przez turystów, którzy kierują się głównie chęcią wypoczynku nad morzem. Natomiast

²⁰ Średnia cena dla zajętego pokoju

²¹ Średni przychód z pokoju w odniesieniu do współczynnika obłożenia

większe miasta np. wojewódzkie ze względu na skomunikowanie i dostępność często są „przystankiem” na trasie do miejsca docelowego np. rodzina jadąca z południa Polski na jej północ korzystając z okazji zwiedzi większe miasta w celu spożycia posiłku oraz wypoczynku w trasie przy okazji zwiedzając strategiczne miejsca opisywane między innymi w podręcznikach szkolnych.

Średnia cena za usługi noclegowe w mieście jest niższa niż średnia dla trzygwiazdkowych usług hotelowych około 190 zł²². Według danych z GUS- BDL na rok 2019 wskaźnik średniego obłożenia w mieście jest poniżej średniej dla kraju 40,6 % oraz 34,8 % dla województwa Podkarpackiego, ma to bezpośredni wpływ na wysokość RevPAR w mieście. W związku ze stosunkowo niskim poziomem obłożenia miejsc noclegowych w mieście istotne będzie z perspektywy miasta wydłużenie czasu spędzonego przez turystę w mieście. Będzie to zwiększało szanse na skorzystanie z usługi hotelowej, usług gastronomicznych oraz innych usług oferowanych w mieście. Jest to wyzwanie dla miasta, które z perspektywy czasu może zaowocować zwiększeniem znaczenia miasta Łańcuta w turystyce. Już 2-4 dniowy produkt pobytowy wiele zmieniłby w turystyce i gospodarce miasta. Pozytywnie wpłynąłby na lokalnych przedsiębiorców i tworzyłby potencjał do lokowania nowych inwestycji, a także tworzenia kreatywnych rozwiązań. Aby to osiągnąć, miasto mogło by zainwestować w stworzenie i rozwój aplikacji, która zachęcałaby turystów do zwiedzania całego miasta oraz skorzystanie z jego oferty kulturalnej, sportowej czy rekreacyjnej. Stanowiłaby rzetelne i aktualne źródło informacji ułatwiając odwiedzającym planowanie wypoczynku. Atutem miasta jest też jego lokalizacja oraz lokalna przyroda, co należy wykorzystać tworząc nowe oraz modernizujące obecne trasy turystyczne. Warto też zwrócić uwagę na fakt istnienia w Muzeum Zamek Łańcut historycznego SPA oraz wartość zdrowotną i uzdrowiskową wód z sąsiedniej wsi Albigowa- daje to nowe możliwości dla miasta oraz przyciągnięcie do niego nowego rodzaju odwiedzających- kuracjuszy oraz rozwoju turystyki uzdrowiskowej czy zdrowotnej.²³ Miasto ma wiele walorów, które odpowiednio wyeksponowane oraz przy intensywnej promocji doprowadzą do zwiększenia ilości turystów wybierających wielodniowy pobyt w Łańcutcie.

Łańcut jest również odwiedzany przez turystów przejezdnych tzw. „jednodniowych”. Osoby wybierające tą formę zwiedzania spędzają w danym miejscu maksymalnie jeden dzień, który wykorzystują na zobaczenie najciekawszych zabytków lub skorzystanie z atrakcji. Jest to najczęściej spowodowane noclegiem w innym mieście lub przerwą w trasie do miejsca docelowego. Do tej grupy można zaliczyć także uczniów będących na jednodniowych wycieczkach szkolnych, uczestników kongresów organizowanych w Jasionce czy turystów w grupach

²² <https://www.qbusiness.pl/uploads/Raporty> - zgodnie z opracowaniem przygotowanym przez Emmerson Hotele

²³ https://www.biznesistyl.pl/lifestyle/podroze/8866_.html

zorganizowanych, którzy bardzo często w ramach pakietu „kulturalnego” mają wizytę w Łańcucie. Także turystyka biznesowa opiera się na jednodniowym zwiedzaniu danego miejsca czy wycieczki do pobliskich miejscowości. Niestety nie ma danych statystycznych odnoszących się co, do ilości osób odwiedzających Łańcut w ten sposób. Jednak należy zwrócić uwagę, że jest to liczna grupa turystów ze względu na położenie miasta w pobliżu Rzeszowa oraz granicy Polski, a także ciekawy zarys historyczny i organizowane imprezy kulturalne w Łańcucie. Z całą pewnością można stwierdzić, iż gdyby prowadzona była weryfikacja tej grupy zwiedzających, Łańcut osiągnąłby imponujące wyniki. Może świadczyć o tym analiza frekwencji w podkarpackich muzeach w 2019 roku przeprowadzona przez Stowarzyszenie Pro Carpathia z Rzeszowa. Według tych danych Muzeum Zamek w Łańcucie odwiedziło 402 tysiące turystów, co dało mu pierwsze miejsce w rankingu pozostawiając inne muzea daleko w tyle.²⁴

Łańcut dba też o rozwój kontaktów międzynarodowych poprzez zawieranie umów z miastami państw sąsiadujących. Współpraca ma charakter partnerski, a wspólnym celem jest wymiana kulturowa, sportowa i turystyczna, a to wszystko powiązane jest z promocją miast. Miasto Łańcut nawiązało współpracę z miastami: BAKTALÓRÁNTHÁZA – Węgry, BALMAZÚJVÁROS – Węgry, LEVOCA – Słowacja, HUMAŃ – Ukraina, TAVIRA – Portugalia. Charakter współpracy międzynarodowej jest nie tylko reprezentacyjny ale również przyczynia się do wzrostu rozpoznawalności miasta poza granicami Polski.

Wyzwania związane z turystyką:

- wzrost atrakcyjności turystycznej miasta
- nawiązanie współpracy partnerskiej samorządów, organizacji pozarządowych, osób prywatnych i fizycznych w celu poszerzenia oferty turystycznej
- wykreowanie regionalnych produktów turystycznych
- zatrzymanie turystów w mieście na dłużej
- poprawa infrastruktury rowerowej
- promocja różnych kultur powiązanych z zabytkami i miejscami na terenie miasta, a w szczególności z kulturą chasydzką

Atuty związane z turystyką:

- inwestycje w renowację kompleksu zamkowego, odnawianie coraz to nowych obiektów i poszerzanie oferty turystycznej przez władze muzeum
- położenie miasta na trasie Green Velo
- położenie miasta na pograniczu dwóch krain geograficznych

²⁴<https://www.radio.rzeszow.pl/wiadomosci/27907/lancucki-zamek-muzealnym-liderem-regionu>

- pozostałe zabytki w mieście np. synagoga, kościół p.w. św. Stanisława Biskupa
- możliwość współpracy z regionalnymi atrakcjami turystycznymi
- dostępność do bazy hotelowej

Łańcut ze względu na liczbę odwiedzających turystów oraz inne wyżej wymienione atuty powinien angażować się w przedsięwzięcia zmierzające do wzmocnienia potencjału turystycznego regionu. Tego typu współpraca będzie opierała się na zasadzie win-win tj. sytuacji, w której na współpracy zyskują wszystkie uczestniczące w niej podmioty. Z uwagi na przewagę Łańcuta nad okolicznymi gminami w dziedzinie infrastruktury, zagospodarowania przestrzeni miejskiej, skomunikowania z pozostałymi miastami regionu oraz przede wszystkim na obecność Muzeum – Zamek w Łańcucie warto zabiegać o stworzenie miejsca, w którym dostępne byłyby informacje dla turystów oraz zajmującego się turystyką tego obszaru. Ciekawą inicjatywą byłoby stworzenie e-usług wspierających podróżowanie po regionie. Takie rozwiązanie – aplikacja, miałyby na celu proponować turystom zakwaterowanie, zachęcać do zwiedzania miasta, a nie tylko Muzeum – Zamku w Łańcucie. Z drugiej strony przy wizytach w innych miastach mogłaby proponować zwiedzenie Łańcuta na podstawie odwiedzanych przez turystów miejsc np. synagog, zamków. Istniejące zabytki związane z kulturą chasydzką (Synagoga, cmentarz) stanowią dobrą bazę, na której można budować nowe produkty turystyczne.

Według danych z GUS-BDL na 2019 rok w mieście Łańcut w zakresie turystyki są:

- turystyczne obiekty noclegowe
 - hotele, motele i pensjonaty wg kategorii według danych z lipca 2019: hotele kategorii czterogwiazdkowej – 1 obiekt, hotele kategorii trzygwiazdkowej – 2 obiekty, motele kategorii jednogwiazdkowej – 1 obiekt
 - placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych – 8 (w tym restauracje – 6, bary i kawiarnie – 1, stołówki – 1),
 - turystyczne obiekty noclegowe według danych z lipca 2019 – 8 (w tym hotele – 3, motele – 1, inne obiekty hotelowe – 3, szkolne schroniska młodzieżowe – 1), wszystkie są obiektami całorocznymi,
- turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie:
 - hotele 4 i 5 gwiazdkowe/motele/pensjonaty w ogólnej liczbie hoteli/moteli/pensjonatów – 25%,
 - ilość osób- turystów zagranicznych (nierezydentów) którym zostały udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych – 2 002.

5. Udział mieszkańców w powstaniu Strategii Rozwoju Miasta Łańcut na lata 2021 – 2027

5.1 Wyniki badania ankietowego

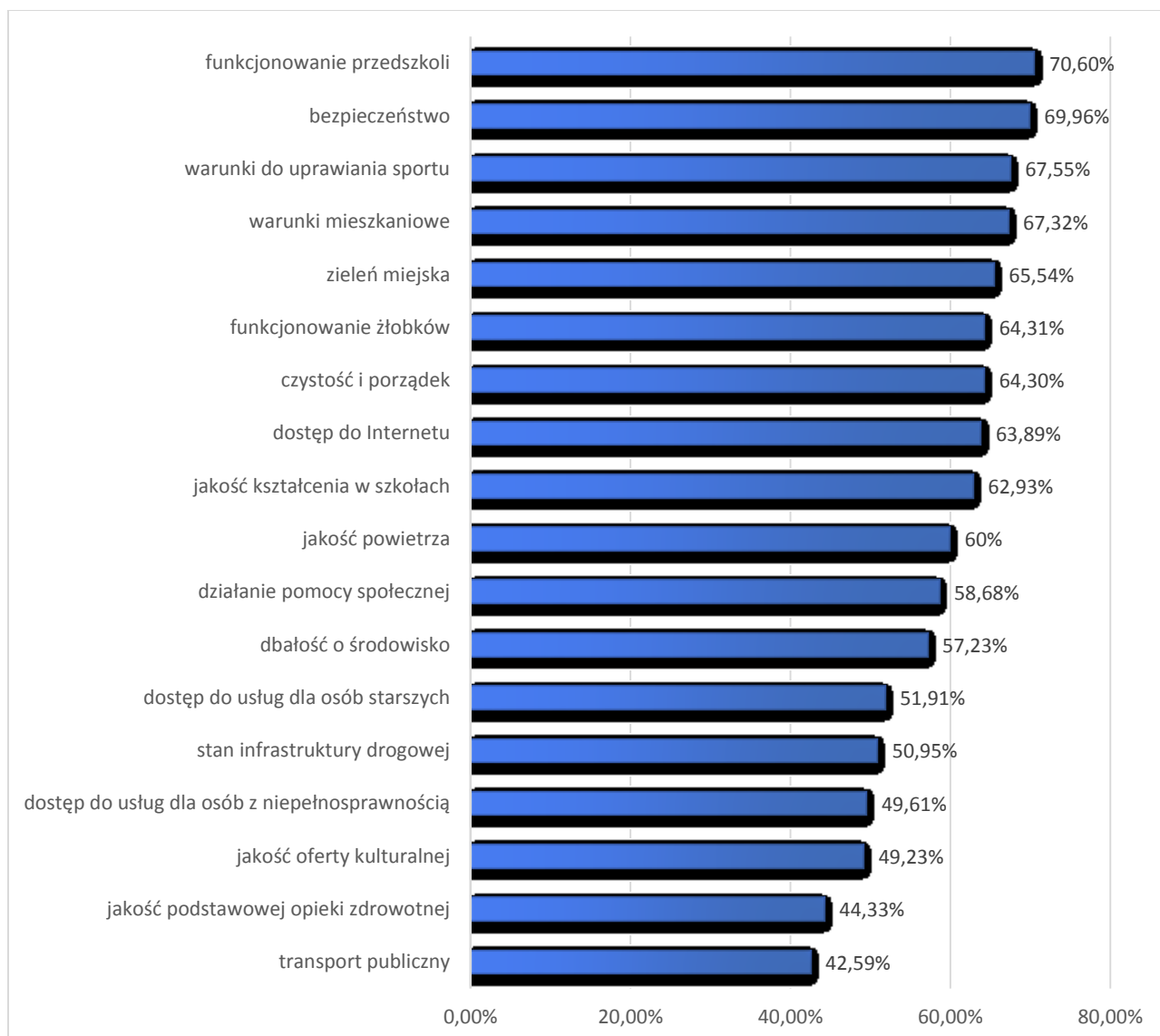
W celu jak najlepszego zbadania potrzeb i problemów mieszkańców Łańcuta zostało przeprowadzone badanie ankietowe. Ankieta dotyczyła oceny wybranych najważniejszych kierunków działań, aspektów życia w mieście, oceny pracy władz miejskich, partycypacji w podejmowaniu decyzji w mieście, rynku pracy. Zebrane dane oprócz opisu cech charakterystycznych miasta były podstawą do opracowania wizji i misji miasta oraz priorytetów rozwojowych na następne lata. Zostały stworzone dwa formularze jeden dla mieszkańców - osób fizycznych, drugi dla przedsiębiorców.

Szczegóły metody badawczej: ankieta internetowa – pytania zamknięte jednokrotnego wyboru, pytania zamknięte wielokrotnego wyboru, pytania otwarte, siatka półwyboru, siatka jednokrotnego wyboru.

Formularz ankiety, umożliwiający przesyłanie odpowiedzi przez zainteresowane osoby, umieszczony został na stronie internetowej Urzędu Miasta, na profilu UM na portalu społecznościowym Facebook oraz na stronie Łańcut GADA. Został również rozesłany do kierowników wydziałów i biur Urzędu Miasta oraz do jednostek organizacyjnych podległych urzędowi: MDK, MOPS, ŁZK, MZB, Ciepłownia Łańcut.

Na podstawie otrzymanych wyników głosowania w ankietach dokonano oceny punktowej każdego z aspektów funkcjonowania miasta. Mieszkańcy mogli ocenić dany aspekt życia w mieście za pomocą określeń: bardzo niski, niski, trudno powiedzieć, wysoki lub bardzo wysoki. Przyporządkowano punkty od 25 do 100 za każdą odpowiedź, przy czym za odpowiedź „bardzo wysoki” przyznano 100 punktów. Na podstawie zastosowanej metodologii oceny, które wynosiły 62,5% są ocenami neutralnymi tj. zawierającymi tyle samo odpowiedzi pozytywnych i negatywnych. Z pośród zebranych głosów obliczono, które działanie miasta zostało ocenione najlepiej, a które najgorzej. Najlepiej ocenionym przez mieszkańców aspektem życia w mieście jest funkcjonowanie przedszkoli (70,6% pozytywnych odpowiedzi), bezpieczeństwo (69,96%) oraz warunki do uprawiania sportu (67,55%). Najsłabiej ocenionymi aspektami funkcjonowania miasta zostały transport publiczny (42,59%), jakość opieki zdrowotnej (44,33%), jakość oferty kulturalnej (49,23%), dostęp do usług dla osób z niepełnosprawnością (49,61%) oraz jakość dróg (50,95%).

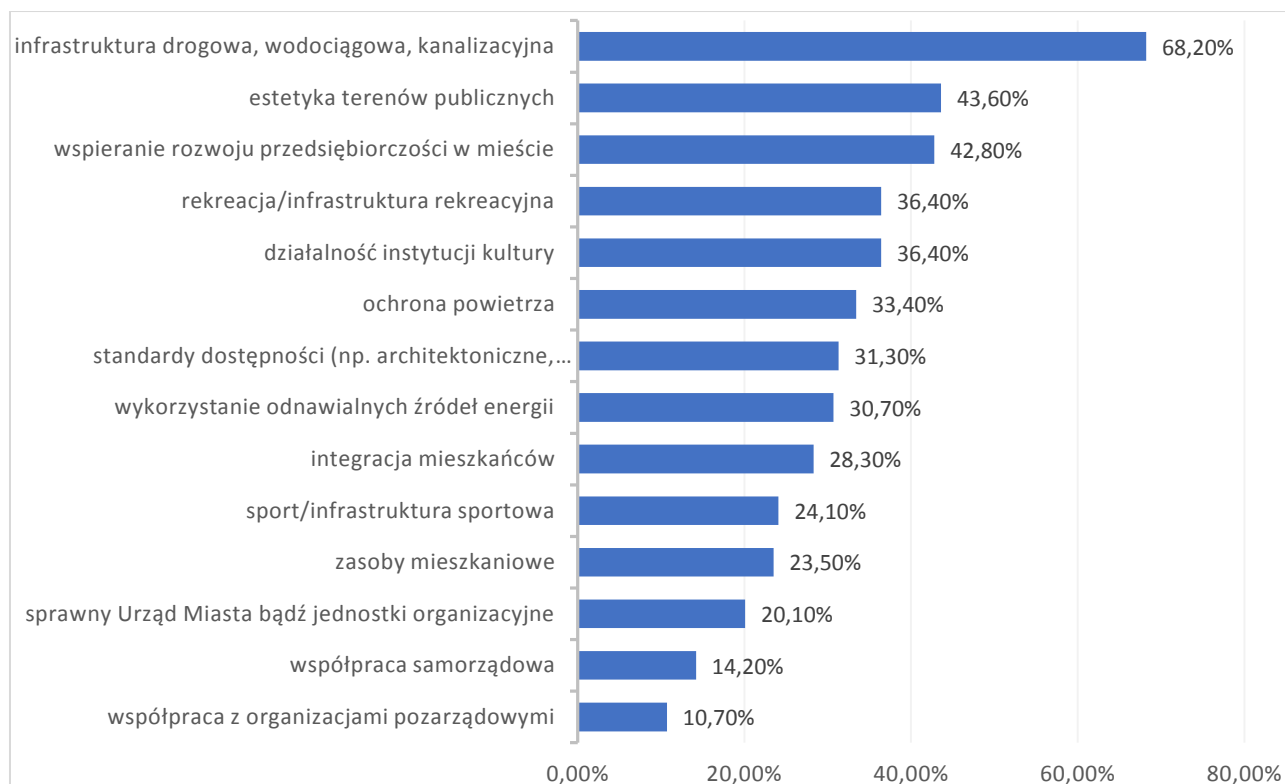
Wykres 4 Ocena aspektów życia w mieście Łańcucie – procent pozytywnych odpowiedzi



Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Ankietowani mogli wybrać z pośród całej listy proponowanych kierunków działań do 5 odpowiedzi. Na poniższym diagramie zaznaczono najpopularniejsze kierunki działań. Zdaniem ankietowanych (68,2%) najpilniejszym obszarem działań, w którym wymagana jest interwencja to infrastruktura miejska (drogi, wodociągi, kanalizacja). Kolejnymi istotnymi obszarami wsparcia są estetyka terenów publicznych, wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, rekreacja/infrastruktura rekreacyjna, działalność instytucji kultury

Wykres 5 Najważniejsze kierunki rozwoju miasta Łańcuta zdaniem ankietowanych



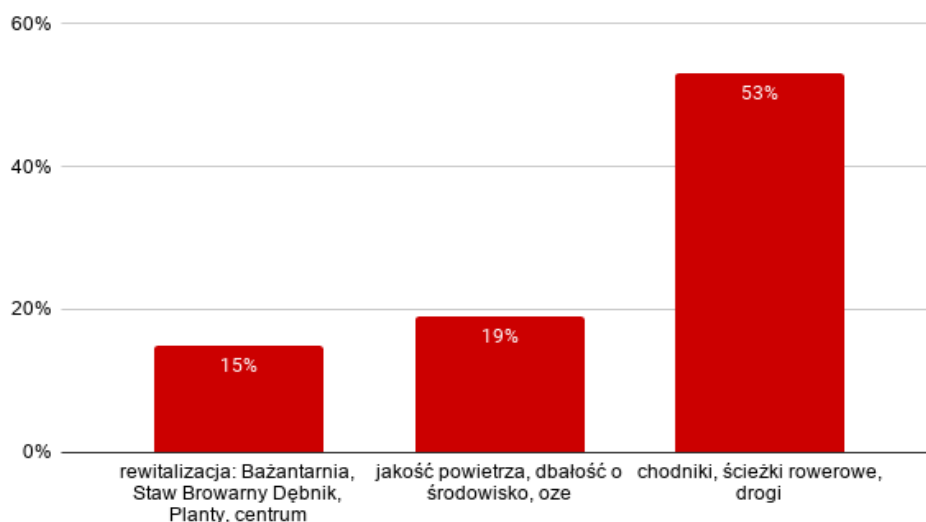
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Ankietowani ocenili też sytuację na rynku pracy: 72,4% z nich ocenia, że o pracę w Łańcutie trudno lub bardzo trudno.

Istotne z punktu widzenia wdrażania strategii były pytania dotyczące partycypacji społeczeństwa w procesie podejmowania decyzji. Większość ankietowanych przyznało, że nie uczestniczyło w procesie konsultacji społecznych (66%). Mieszkańcy nie mają poczucia wpływu na podejmowane decyzje w mieście, ponad 58% ankietowanych deklaruje, iż ich głos jest niewzględniiony.

Z pośród wymienionych przez mieszkańców propozycji inwestycji wyselekcjonowano takie, które pojawiały się najczęściej i pogrupowano je w kategorie. Najczęściej pojawiające się pomysły zostały przedstawione poniżej. Oprócz wskazanych, mieszkańcy wymieniali również tunel pod linią kolejową, interwencje w pomocy poszukiwania pracy oraz place zabaw dla dzieci i infrastrukturę rekreacyjną.

Wykres 6 Priorytetowe inwestycje według ankietowanych. Najczęściej pojawiające się odpowiedzi.



Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

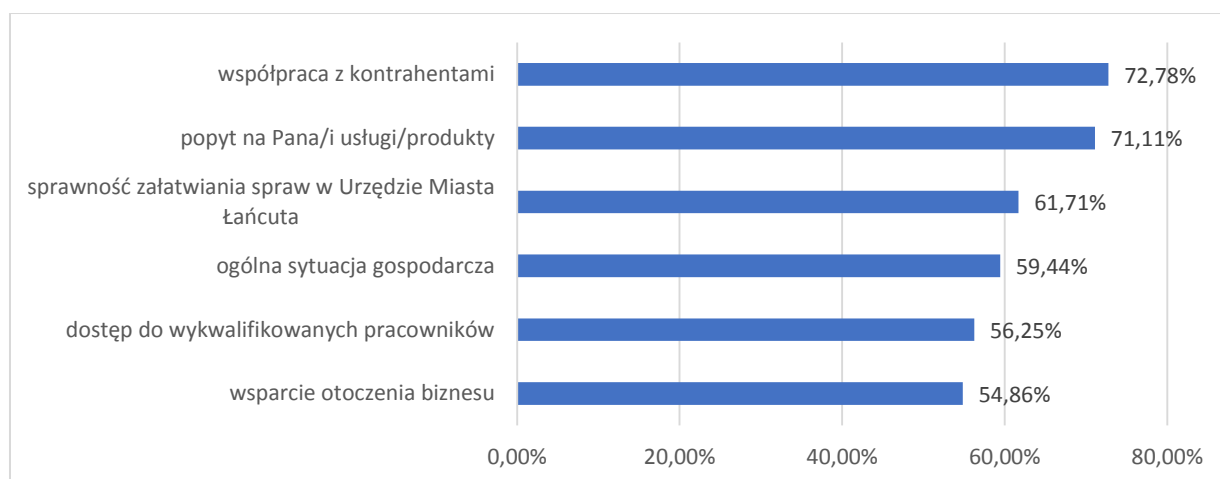
Ankiety zostały wypełnione przede wszystkim przez mieszkańców miasta zameldowanych na jego terenie (86,5%), w większości odpowiedzi udzielali mężczyźni (54,7%) oraz osoby o wykształceniu wyższym i średnim (88,4%).

Z zebranych materiałów wyciągnięto następujące wnioski i rekomendacje:

- niewystarczający poziom zaangażowania społeczeństwa w proces podejmowania decyzji, warto zastanowić się nad lepszymi sposobami informowania mieszkańców o strategicznych decyzjach dla miasta,
- mieszkańcy pozytywnie oceniają działania miasta w zakresie dbałości o środowisko jednak uznają iż w mieście jest sporo jeszcze do zrobienia – działalność kulturalna została oceniona jako niewystarczająca wynik 49,23% (Rysunek 4 Ocena aspektów życia w mieście Łańcucie – procent pozytywnych odpowiedzi) jest znacznie poniżej oceny neutralnej. Dodatkowo działalność instytucji kultury jest w pierwszej piątce najważniejszych priorytetów miasta,
- estetyka terenów publicznych została uznana za priorytet przez ankietowanych, co koreluje z planami związanymi z rewitalizacją terenów zdegradowanych wskazanych w LPR,
- wspieranie przedsiębiorczości zostało uznane za priorytet. Miasto powinno wspierać budowanie dialogu z przedsiębiorcami poprzez organizację cyklicznych spotkań,
- inwestycje w tereny z potencjałem do spędzania wolnego czasu również zostały uznane za istotne z punktu widzenia mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem rewitalizacji Stawu Browarnego lub Bażantarni.

Oprócz mieszkańców kolejną ankietowaną grupą byli przedsiębiorcy. Oceniali oni warunki prowadzenia działalności gospodarczej w Łańcucie. Każdy z aspektów prowadzenia własnej działalności mógł być oceniony następująco: bardzo dobrze, bardzo źle, dobrze, nie mam zdania, umiarkowanie, źle. Każdej z odpowiedzi została przyporządkowana punktacja gdzie 20 punktów otrzymywała ocena bardzo źle, a 100 punktów ocena bardzo dobrze. Zgodnie z tą metodologią ocena 60 % to ocena neutralna. Dla odpowiedzi nie mam zdania nie przyznawano punktacji. W badaniu przedsiębiorcy najlepiej ocenili współpracę z kontrahentami (72,78%) oraz popyt na ich usługi (71,11%). Najmniej pozytywnych odpowiedzi, bo tylko 54,86%, padło przy próbie oceny wsparcia otoczenia biznesu oraz dostępu do wykwalifikowanych pracowników- 56,25%. Poniżej 60% pozytywnych odpowiedzi uzyskała także ogólna sytuacja gospodarcza.

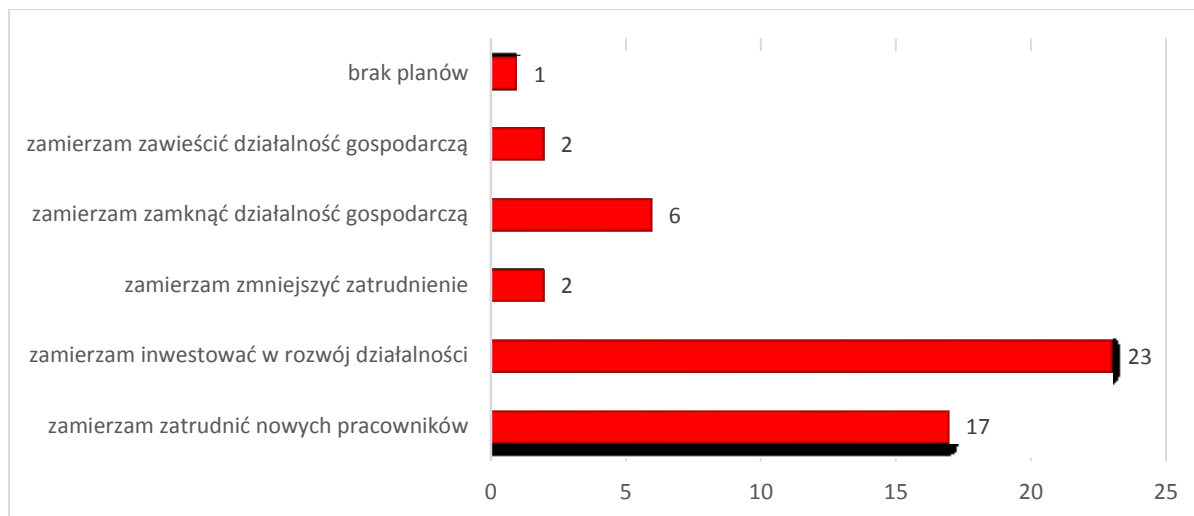
Wykres 7 Prowadzenie działalności gospodarczej w mieście Łańcucie



Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Ankietowani przedsiębiorcy z optymizmem patrzą w przyszłość. Większość zamierza podjąć wysiłek zmierzający do zwiększenia zatrudnienia (45,9%) lub planuje nowe inwestycje w swoją firmę (62,2 %). Tylko nieliczni zamierzają zamknąć bądź zawiesić działalność lub zmniejszyć ilość zatrudnienia.

Wykres 8 Plany przedsiębiorców co do prowadzonej działalności w perspektywie najbliższego roku do 2 lat.



Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Przeprowadzone badanie prowadzi do następujących wniosków i rekomendacji:

- ocena prowadzenia działalności gospodarczej na terenie miasta wypada pozytywnie. Jednak warto podjąć działania w kierunku poprawienia relacji na linii urząd przedsiębiorca,
- ankietowani przedsiębiorcy wspierają plany miasta związane z jego rozbudową i widzą w tym istotny potencjał rozwojowy dla miasta,
- poprawa stanu jakości dróg oraz nowe inwestycje drogowe to również istotne kierunki rozwoju.

6. Miasto Łańcut w roku 2027

Misja miasta

Miasto, w którym mieszkańcy inspirując się przeszłością, korzystają z naturalnego piękna przestrzeni i budują nowoczesne usługi poprawiające jakość życia

Wizja miasta w roku 2027

Miasto buduje swoją markę jako centrum turystyki regionalnej o znaczeniu europejskim, w którym można zachwycać się Zamkiem Lubomirskich, wielokulturowością i dobrze urządzonej przestrzenią publiczną. Przyjeżdżający oraz mieszkańcy mają możliwość dostrzeżenia uroków/klimatu małego miasteczka, któremu ton nadają restauracje i kawiarnie, sklepy z pamiątkami oraz liczne wydarzenia kulturalne. Łańcut to gmina rozwijająca się zarówno pod względem turystycznym, usługowym jak i przemysłowym. Turystyka jest kołem zamachowym gospodarki gminy. Hotele, gastronomia, wydarzenia kulturalne, infrastruktura obsługująca turystykę, a także duże i średnie przedsiębiorstwa to dziedziny, w których powstają miejsca pracy. Nowe tereny przemysłowe stają się tętniącymi pomysłami silnymi ośrodkami na mapie gospodarczej regionu. Łańcut to dobra, wygodna do zamieszkania Gmina - można tu rozwinąć swoje pasje, uczyć się przez całe życie, realizować osobiste aspiracje, a także korzystać z edukacji na wysokim poziomie. Mieszkańcy miasta żyją w miejscu bezpiecznym, gdzie zapewnione są wysokie standardy życia, a w zasięgu ręki dostępne atrakcje Rzeszowa oraz innych ważnych miast regionu. Łańcut to miasto w którym mieszkańcy mają szansę brać odpowiedzialność za rozwój swojego otoczenia i wpływać na ważne dla Gminy rozstrzygnięcia. Łańcut to również gmina, która dba o tworzenie warunków dla osiedlania się, poprzez tworzenie nowoczesnej infrastruktury mieszkaniowej oraz spójnych i funkcjonalnych przestrzeni, które przyciągają nowych mieszkańców. Priorytetem jest podnoszenie jakości życia w taki sposób, aby każdy czuł się w mieście jak u siebie.

Tak ambitna wizja wymaga podjęcia dużego wysiłku. Podczas prac nad strategią zdefiniowano najważniejsze wyzwania, które należy pokonać, aby można było zrealizować założenia polityki miejskiej.

Na podstawie diagnozy z rozdziału „Diagnoza Miasta Łańcut” zdefiniowano poniższe wyzwania rozwojowe, które będą istotne z punktu realizacji misji i wizji miasta.

WYZWANIA ROZWOJOWE DLA ŁAŃCUTA

- Rozwój ekosystemu wspierającego przedsiębiorczość
- Nowoczesne usługi turystyczne, mieszkańcy korzystający na wzroście atrakcyjności najważniejszych zabytków w mieście
- Poprawa jakości przestrzeni publicznej
- Polityka mająca na celu przyciąganie nowych mieszkańców
- Adaptacja do zmian demograficznych, wsparcie dla seniorów
- Wspieranie mieszkańców w działaniach przyczyniających się do poprawy jakości powietrza oraz adaptacja do zmian klimatu
- Poprawa jakości usług dla osób z ograniczeniami, niepełnosprawnością w tym dostosowanie architektoniczne

Do realizowania niniejszej strategii należy włączyć większą ilość aktorów. Głównymi interesariuszami tej strategii są mieszkańcy. Zgodnie z ustawą o samorządzie właśnie oni tworzą tę instytucję. W procesie wyborczym są również suwerenem, który ocenia działania władz miasta. Kolejna ważna grupa to przedsiębiorcy, którzy są niezwykle ważnym ogniwem. Tworzą oni miejsca pracy, wpływają na swoje otoczenie poprzez nowe inwestycje, tworzenie nowych produktów. Zadaniem władz miejskich będzie wspólne działanie na rzecz rozwiązywania problemów w taki sposób, aby razem realizować zaplanowaną strategię.

7. Analiza SWOT

Punktem wyjściowym służącym do opracowania ram strategicznych dokumentów planistycznych jest analiza SWOT. Dzięki niej możliwe jest płynne przejście między częścią diagnostyczną, która jest podstawą do dalszych prac, a częścią projekcyjną. To kompleksowa metoda systematyzująca potencjał i zasoby danego obszaru i jego otoczenia, oparta na prostym schemacie klasyfikacji i określeniu następujących grup czynników:

- mocne strony – pozytywne czynniki wewnętrzne wyróżniające Miasto Łańcuta od innych jednostek i stanowiące jego atuty i przewagę konkurencyjną,
- słabe strony – negatywne czynniki wewnętrzne wynikające z ograniczeń zasobów Miasta Łańcuta będące jego słabymi stronami,
- szanse – pozytywne czynniki zewnętrzne w otoczeniu Miasta Łańcuta będące korzystnymi tendencjami, których właściwe wykorzystanie może być przyczyną do zmian,
- zagrożenia – negatywne czynniki zewnętrzne, które mogą stanowić bariery w rozwoju Miasta Łańcuta poprzez ograniczenie możliwości szans rozwojowych oraz osłabienie jego silnych stron.

Na podstawie przeprowadzonej analizy danych statystycznych, danych przestrzennych, uwag pracowników magistratów oraz ankietowanych obywateli i przedsiębiorców określono uwarunkowania dla rozwoju miasta. Przeprowadzono analizę SWOT polegającą na przyjrzeniu się silnym stronom i słabościom miasta. Przy czym silne strony i słabości miasta są związane z tymi obszarami, na które ma wpływ samo miasto. Przeanalizowano również otoczenie miasta. Posłużono się analizą megatrendów zawartą w rozdziale „Wyzwania rozwojowe w otoczeniu miasta wobec światowych megatrendów”. W pierwszym kroku zostały wyselekcjonowane najważniejsze megatrendy. Posłużono się raportami instytucji badawczych, analizą zapisów w Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2030 oraz Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. W kolejnym kroku opracowano zagrożenia i szanse związane z tendencjami w gospodarce, społeczeństwie i polityce, które mogą mieć wpływ na wdrożenie niniejszej strategii w życie. Tendencje te podzielono na negatywne i pozytywne biorąc pod uwagę potencjał miasta oraz opracowane wcześniej silne i słabe strony.

Mocne strony miasta Łańcuta

współpraca z Rzeszowem oraz innymi gminami w ramach Stowarzyszenia Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego
realizacja funkcji powiatowego ośrodka administracji – Łańcut jako centrum grawitacyjne dla mieszkańców powiatu
dostępna oferta kulturalna, „Kino za rogiem” działające w filii MDK, zmodernizowana sala widowiskowa w MDK
rozwinięta infrastruktura techniczna sieci: kanalizacyjnej, wodociągowej, gazowej, ciepłowniczej, telekomunikacyjnej
potencjał dalszego rozwoju miasta dostępne tereny: mieszkaniowe. Inwestycje mieszkaniowe w trakcie realizacji
Muzeum – Zamek w Łańcutie istotną atrakcją na mapie Polski
dostępność terenów inwestycyjnych
korzystne tendencje zmian w rodzaju wykonywanej działalności gospodarczej – rosnąca liczba podmiotów gospodarczych,
wysoki poziom skolaryzacji świadczący o dobrym poziomie nauczania
położenie na trasie Green Velo
dotądnie saldo przyjazdów do pracy
ścisły charakter zabudowy
atrakcyjna przestrzeń publiczna, dalsza rewitalizacja miasta
dogodne położenie geograficzne, ciekawe walory krajobrazowe położenia na pograniczu krain geograficznych
dogodne położenie komunikacyjne- dobre skomunikowanie z Rzeszowem oraz z lotniskiem Jasionka, położenie na jednym z głównych szlaków komunikacyjnych
wysoka atrakcyjność turystyczna miasta, posiadanie licznych zabytków (unikalny zespół zamkowo-parkowy), teren bazujący na wielokulturowości, bogatej historii i dziedzictwie kulturowym
spadek liczby osób bezrobotnych
realizowanie projektów wspierających rozwój Miasta Łańcuta
odpowiedzialne i świadome zarządzanie przez władze lokalne
dobra dostępność do nowoczesnej bazy sportowej, rozwinięta oferta możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu
dobry stan środowiska przyrodniczego
aktywność miasta w mediach społecznościowych- profil miasta na Facebook’u oraz istnienie mediów miejskich tj. TV Łańcut i Łańcuckiego Biuletynu Miejskiego

Słabe strony miasta Łańcuta

rosnący udział osób starszych

niewykorzystanie w pełni potencjału przestrzennego gminy (inwestycje planowane do realizacji zgodnie z projektami strategicznymi)

niewystarczające dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnością i osób starszych

niski udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji (niskie zaangażowanie mieszkańców w sprawy miasta)

niewystarczająca ilość szlaków pieszych i rowerowych

mało zadowalający integralny system komunikacyjny- niedostateczne skomunikowanie miasta

niewystarczająca współpraca pomiędzy administracją, a lokalnymi przedsiębiorcami

niski poziom wykorzystywania odnawialnych źródeł energii,

niezadowalający stan infrastruktury drogowej, brak bezkolizyjnego przejazdu przez linię kolejową Kraków – Medyka

niedostateczny rozwój infrastruktury turystycznej tj. lokalne gastronomiczne, hotele, przestrzeń sportowo- rekreacyjna oraz promocji turystycznej miasta w kraju

Szanse miasta Łańcuta

miasto Łańcut należy do Stowarzyszenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego

wzrost świadomości ekologicznej i społecznej mieszkańców, poprawa jakości i stanu środowiska przyrodniczego

wysokie tempo rozwoju ekonomicznego kraju, zwiększające się wpływy do budżetu miasta

zwiększenie świadomości potrzeby rozwoju bardziej zrównoważonego i dbałości o ład przestrzenny, wzrost akceptacji społecznej dla tego typu polityk

szybki rozwój technologiczny dający nowe możliwości pracy, świadczenia usług. Możliwość tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy również w mniejszych ośrodkach

poprawa skomunikowania miasta poprzez inwestycję w infrastrukturę drogową, kolejową

polityka (UE, krajowa oraz wojewódzka) wpływająca na inwestycje w odnawialne źródła energii, termomodernizację oraz kogeneracje, a co za tym idzie możliwość obniżenia kosztów związanych z energią i ciepłownictwem, poprawa jakości powietrza

inwestycje w mieszkalnictwo

atrakcyjna przestrzeń publiczna, która po rewitalizacji może stać się jeszcze ważniejszym atutem miasta

dostępność środków zewnętrznych dla osób fizycznych na rozpoczęcie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości

dostępność środków zewnętrznych na rozwój Miasta Łańcuta oraz realizację projektów społecznych (m.in. fundusze Unii Europejskiej)

wzrost dochodów mieszkańców

stały spadek poziomu bezrobocia

możliwość rozwoju turystyki dzięki zasobom Miasta Łańcuta i popularności Podkarpacia

duży potencjał Miasta Łańcuta (m.in. poprzez tworzenie strefy SAG) dla inwestorów m.in. z innowacyjnych branż, realizacja Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

aktywny udział Miasta Łańcuta w programach ogólnopolskich, regionalnych, konkursach/ projektach ogłaszanych przez Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Ministerstwa Rozwoju Pracy i Technologii, Wojewodę Podkarpackiego (np. Fundusz dróg samorządowych, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych), Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny w Polsce, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027, Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich, FENIKS, FENG, FERS, FERK, FEPW, coroczne wnioski składane do Wojewody poprzez Kuratorium oświaty (programy Maluch+, Aktywna tablica, Posiłek w szkole), WFOŚiGW/NFOŚiGW

rozwój Centrum Medycznego w Łańcucie

organizacja imprez sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych

Zagrożenia dla Miasta Łańcuta

brak odpowiednich rozwiązań w zakresie organizacji turystyki np. dedykowanych aplikacji, promowania miasta, stworzenie produktów lokalnych, niedostateczna infrastruktura (ścieżki rowerowe, niedostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych)

brak zainteresowania kreowaniem nowoczesnych inicjatyw gospodarczych

zmienność krajowych regulacji prawnych (częste zmiany w prawie powodujące jego niestabilność)

najważniejsze inwestycje drogowe leżą w gestii zewnętrznych zarządców

sytuacja demograficzna kraju jako czynnik poważnie wpływający na przyszłe zobowiązania państw

niekorzystne skutki zmian klimatu

silna konkurencja między otaczającymi gminami dotycząca pozyskiwania środków na realizację nowych inwestycji, stwarzania dobrych warunków mieszkaniowych

odpływ młodych mieszkańców do większych miast

emigracja zarobkowa młodych i wykształconych osób

gospodarcze i społeczne następstwa pandemii wirusa SARS-CoV-2 (możliwość wystąpienia innych zagrożeń biologicznych)

rosnące koszty edukacji (w tym konieczność dostosowania do edukacji zdalnej)

pogłębianie się wykluczenia społecznego w kraju

region podkarpacki postrzegany jako obszar „ściany wschodniej”, co prowadzi do małego zainteresowania przedsiębiorców względem terenów inwestycyjnych

Dokonana analiza SWOT ukazuje, że Miasto Łańcut posiada wysoki potencjał rozwojowy, którego podwaliny stanowi korzystne położenie komunikacyjne, walory kulturowe oraz dostępna infrastruktura. Dzięki temu obszar ten ma predyspozycje do przyciągania turystów, przedsiębiorców oraz nowych mieszkańców, a tym samym może lokalnie zminimalizować postępujące starzenie się społeczeństwa. Ponadto rewitalizacja obecnej infrastruktury, dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców i wpłynie na postrzeganie miasta przez inne społeczności. Aktywne, świadome i odpowiedzialne szukanie oraz pozyskiwanie przez władze lokalne wsparcie dla budżetu Miasta Łańcut poprzez środki zewnętrzne pozwoli wzmocnić możliwości finansowe miasta.

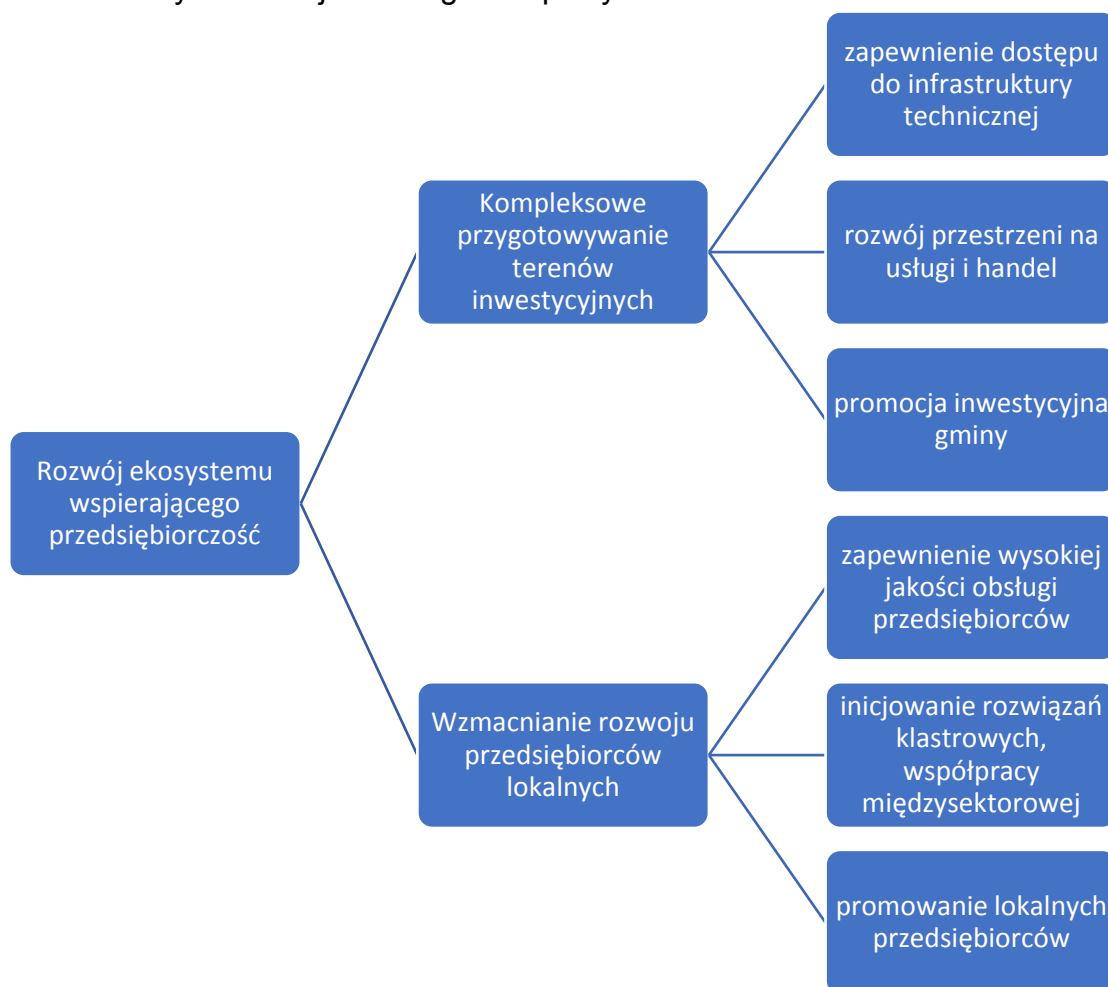
Po analizie silnych i słabych stron miasta oraz biorąc pod uwagę jego otoczenie zaproponowano bardziej szczegółowe rozwiązania. Wskazano szereg priorytetów, które będą miały na celu doprowadzić do pokonania barier i słabości miasta.

8. Priorytety rozwojowe

Aby osiągnąć wizję rozwoju Miasta Łańcuta na lata 2021 – 2027, należy skupić się na konkretnych celach strategicznych, do których przypisane zostały poszczególne cele operacyjne oraz kierunki działań. Ostateczny kształt celów, a także działań w ich zakresie, został określony na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej, konsultacji społecznych oraz analizy zmian w kraju. Nadrzędną ideą jest wykorzystanie potencjału oraz poprawa jakości życia mieszkańców.

Rozwój ekosystemu wspierającego przedsiębiorczość.

Rozwój przedsiębiorczości należy do podstawowych priorytetów rozwojowych każdego miasta. Przedsiębiorcy to osoby kreatywne i mające duży wpływ na swoje otoczenie. Potrafiący ponosić wyższe ryzyko oraz odnajdywać się szybciej w niesprzyjających okolicznościach. Są istotni dla każdego miasta z uwagi na tworzenie miejsc pracy tworząc tym samym budżet miasta. W związku z coraz bardziej zmieniającym się otoczeniem oraz wartościami które przedsiębiorcy reprezentują powinni oni być bardziej dostrzegani w polityce miasta.



Cel strategiczny I. Rozwój ekosystemu wspierającego przedsiębiorczość.

„Rozwój ekosystemu wspierającego przedsiębiorczość” polega na stworzeniu odpowiednich warunków do rozwoju poprzez przygotowanie terenów inwestycyjnych i wzmacnianie rozwoju lokalnych przedsiębiorców. Przez określone propozycje działań Miasto Łańcut może osiągnąć ten cel strategiczny i w ten sposób poprawić funkcjonowanie infrastruktury oraz zachęcić przedsiębiorców do dalszego rozwoju, a nawet tworzenia się nowych inwestycji na terenie miasta.

Cel został podzielony na kolejne dwa cele operacyjne, które porządkują podejście miasta do przedsiębiorczości:

Cel operacyjny 1.1: Kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych

Jest on częścią składową celu strategicznego. Realizuje działania bezpośrednio przyczyniające się do zwiększenia atrakcyjności terenu dla przyszłych inwestorów oraz rozwoju podmiotów aktualnych, lokalnych przedsiębiorców. Korzystając z potencjału przestrzennego i gospodarczego wyłoniono następujące propozycje działań.

Propozycje działań

- zapewnienie dostępu do infrastruktury technicznej
 - zespół działań zapewniających dostęp podstawowych urządzeń infrastruktury technicznej oraz w uzasadnionych przypadkach ciepła sieciowego lub szerokopasmowego internetu,
- promocja inwestycyjna gminy
 - istotna dla miasta będzie promocja istniejących i powstających terenów gospodarczych z uwagi na wysoką konkurencję z sąsiednimi gminami. Rozwiązaniem może być przygotowanie pakietów inwestycyjnych zapewniających dobrej jakości obsługę przedsiębiorców, szkolenia dla pracowników, ale również pokazujące bogatą kulturę i główne atuty miasta
- rozwój przestrzeni na usługi i handel
 - modernizacja parkingu oraz placu przy ul. Cetnarskiego w Łańcutie przy zachowaniu funkcji placu targowego,
 - działania zmierzające do stworzenia lub zaadaptowania przestrzeni na prowadzenie działalności usługowej, handlowej, okołoturystycznej lub informatycznej
- sporządzenie i aktualizacja dokumentów dot. planowania i zagospodarowania przestrzennego
- opracowanie gminnego programu rewitalizacji, przekształcenia planów miejscowych w plany zabudowy i zintegrowane programy inwestycyjne oraz

pozostałych dokumentów dot. planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Cel operacyjny 1.2: Wzmacnianie rozwoju przedsiębiorców lokalnych

Działania skupiają się głównie na ułatwieniu komunikacji pomiędzy administracją Miasta Łańcuta, a przedsiębiorcami. Prowadzą do wzajemnej współpracy i wypracowania wspólnej nici porozumienia.

Propozycje działań

- zapewnienie wysokiej jakości obsługi przedsiębiorców
 - udostępnienie możliwości korzystania z kontaktów za pomocą e- administracji,
 - szkolenia dla pracowników urzędu z dobrej jakości obsługi klienta
- inicjowanie rozwiązań klastrowych, współpracy międzysektorowej
 - opracowanie wspólnie z przedsiębiorcami i mieszkańcami aplikacji mobilnej skierowanej do turystów, potencjalnych mieszkańców, inwestorów i partnerów gospodarczych
- promowanie lokalnych przedsiębiorców
 - spotkania władz miasta z lokalnymi przedsiębiorcami,
 - wspieranie organizacji branżowych wydarzeń gospodarczych (np. kongres gospodarczy, konferencje, szkolenia, targi przedsiębiorczości itp.)
 - współpraca centrum z pozostałymi sektorami,
 - wspieranie wprowadzenia innowacyjnych rozwiązań do gospodarki.

Poniższe wskaźniki stanowią wyznaczniki realizacji celu strategicznego. Największy wpływ Miasto Łańcut ma na poprawę obsługi klienta poprzez szkolenia personelu (100%) oraz spotkania z przedsiębiorcami w ramach nowych form współpracy (85%). Następnie na powierzchnię obszarów inwestycyjnych. Wyznacznikiem w tym zakresie będzie zwiększenie powierzchni z 8,4ha do możliwie jak najwyższej.

Tabela 18 Wskaźniki do realizacji celu strategicznego nr 1 Rozwój ekosystemu wspierającego przedsiębiorczość

Nazwa celu operacyjnego	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wpływ władz miasta na realizację celu[%]
Kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych	Powierzchnia terenów inwestycyjnych	8,4 ha	wartość wyższa	85
Kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych	Wzrost średniego dochodu w mieście	3621 zł	90% średniej województwa	50
Kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych	Wzrost liczby przedsiębiorców średnich	24	30	50
Kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych	Wzrost stopy zatrudnienia	63%	65%	50
Wzmacnianie rozwoju przedsiębiorców lokalnych	Liczba spotkań z przedsiębiorcami w ramach nowych form współpracy	0	4	85
Wzmacnianie rozwoju przedsiębiorców lokalnych	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach z obsługi klienta	0	2	100

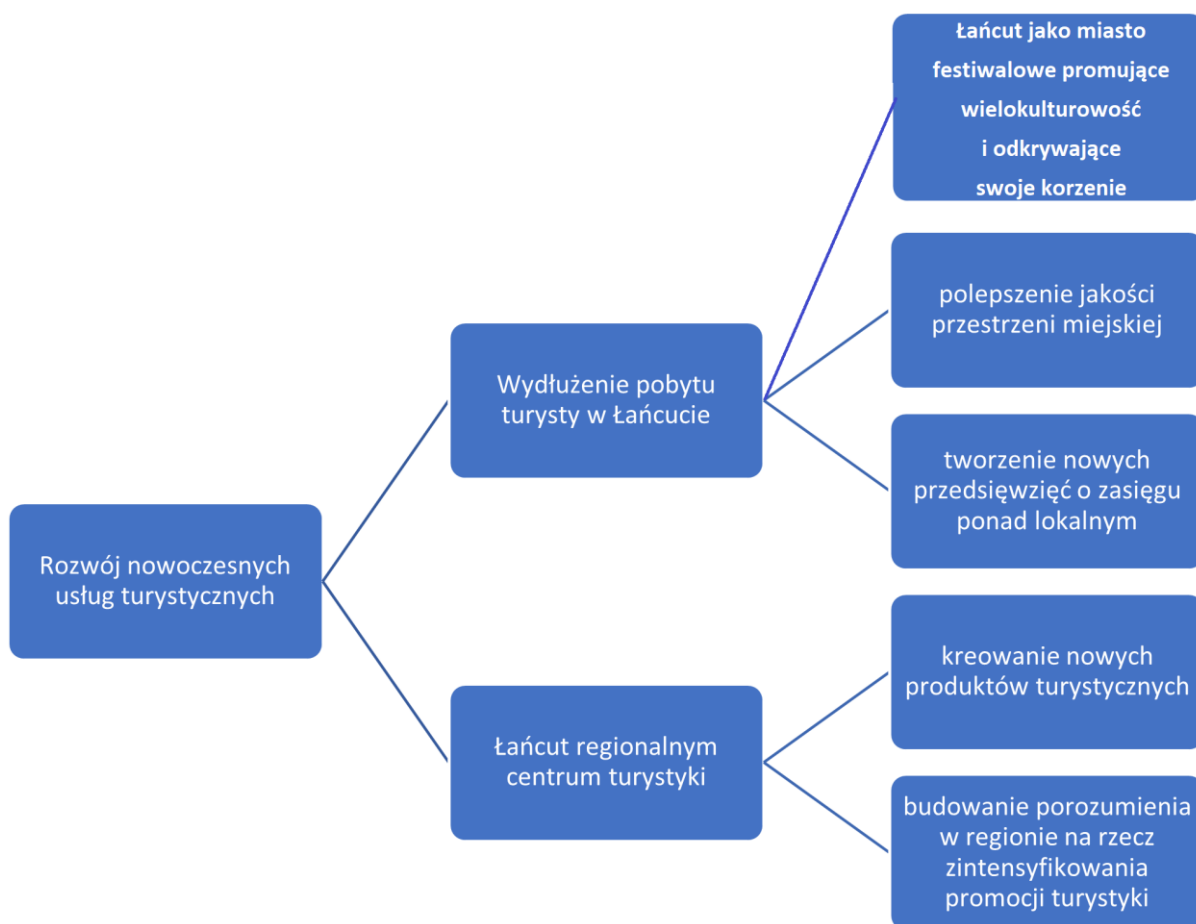
Źródło: opracowanie własne

Rezultatem celu strategicznego będzie nowy wygląd placu przy ul. Cetnarskiego, który jednocześnie zachowa swoje funkcje targowe. Przystosowanie powierzchni terenów inwestycyjnych przyczyni się do wzrostu ilości średnich przedsiębiorstw, a co za tym idzie wzrośnie stopa zatrudnienia w mieście. Skutkami podjętych działań będzie także polepszenie dialogu między przedsiębiorcami, tymi potencjalnymi jak i prosperującymi, a władzami miasta

w ramach nowych form współpracy. W wyniku tych działań władze lokalne pośrednio zyskają dwóch specjalnie w tym celu przeszkolonych pracowników, którzy podniosą swoje kompetencje i zdobędą nowe umiejętności, aby jak najlepiej prowadzić dialog z przedsiębiorcami.

Rozwój nowoczesnych usług turystycznych

Miasto Łańcut ze względu na Muzeum - Zamek oraz liczne inwestycje w tym zakresie jest najczęściej odwiedzanym miastem w województwie oraz jednym z miast w Polsce. Istotne dla rozwoju miasta jest odkrywanie bogatej historii i pokazywanie jej poprzez współtworzenie produktów turystycznych



Cel strategiczny II. Rozwój nowoczesnych usług turystycznych.

„Rozwój nowoczesnych usług turystycznych” polega na działaniach przyciągających potencjalnych turystów, a co za tym idzie zwiększenie atrakcyjności miasta również dla jego mieszkańców. Liczne festiwale i imprezy oraz ich promocja,

polepszenie jakości przestrzeni publicznej, a także stworzenie nowych miejsc pracy wpłynie pozytywnie na jakość życia mieszkańców.

Cel został podzielony na kolejne dwa cele operacyjne, które porządkują podejście miasta do rozwoju turystyki:

Cel operacyjny 2.1: Wydłużenie pobytu turysty w Łąncucie

Działania opierają się głównie na organizacji imprez, kreowaniu nowoczesnych rozwiązań oraz modernizacji przestrzeni publicznej promującej turystykę w mieście i dających szansę na dłuższy pobyt potencjalnych odwiedzających.

Propozycje działań

- polepszenie jakości przestrzeni miejskiej
 - w ramach współpracy przy modernizacji Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej budowa parkingu park&ride,
 - wytyczenie nowych ścieżek rowerowych, wykorzystanie ruchu turystycznego z Green Velo. Połączenie ścieżką rowerową z Rzeszowem,
 - rewitalizacja Stawu Browarnego, Rynku i terenów przyległych, Placu Sobieskiego jako miejsc potencjalnie sprzyjających wydłużeniu pobytu w mieście,
 - podwyższenie atrakcyjności pozostałych zabytków miejskich oraz zwiększenie ich rozpoznawalności,
 - przystosowanie przestrzeni miejskiej do potrzeb osób niepełnosprawnych (osoby niepełnosprawne potencjalnymi turystami)
- tworzenie nowych przedsięwzięć o zasięgu ponad lokalnym
 - korelacja kalendarza wydarzeń kulturalnych Miasta Łącuta i Muzeum – Zamek,
 - otwarcie na nowe rodzaje turystyki np. współpraca przy organizacji nowych przedsięwzięć,
 - włączenie do promocji turystycznej lokalnej gastronomii
- Łącut jako miasto festiwalowe promujące wielokulturowość i odkrywające swoje korzenie
 - przygotowanie atrakcyjnej oferty zwiedzania Synagogi – Gminy Żydowskiej,
 - organizacja wydarzeń w mieście związanych z kulturą żydowską np. odkrywające kulturę chasydzką,
 - utworzenie na cmentarzu żydowskim lapidarium,
 - organizacja różnorodnych festiwalów muzycznych, gastronomicznych.

Cel operacyjny 2.2: Łańcut regionalnym centrum turystyki

Poprzez tworzenie nowych produktów turystycznych, jakimi są żywność regionalna i szlaki turystyczne oraz wykorzystanie nowoczesnej technologii Łańcut ma szansę zostać regionalnym centrum turystyki. Także współpraca na szczeblu międzygminnym oraz pomiędzy regionami atrakcyjnymi turystycznie wpłynie na postrzeganie Miasta Łańcuta.

Propozycje działań

- kreowanie nowych produktów turystycznych
 - wykorzystanie istniejących szlaków turystycznych w regionie do promocji turystyki tematycznej np. szlak kultury szlacheckiej, szlak chasydzki,
 - wykorzystanie nowoczesnych technologii do stworzenia turystycznej aplikacji,
- budowanie porozumienia w regionie na rzecz zintensyfikowania promocji turystyki
 - podjęcie działań na rzecz stworzenia lokalnej działalności turystycznej,
 - współpraca z sąsiednimi samorządami w celu wspólnej promocji turystycznej regionu oraz tworzenia nowych produktów turystycznych.

Poniższe wskaźniki stanowią wyznaczniki realizacji celu strategicznego. Działania, na które miasto ma największy wpływ to tworzenie ścieżek rowerowych (100%), których zwiększenie długości jest pozytywnym wskaźnikiem osiągnięcia celu strategicznego. Następnie miasto ma wpływ (85%) na stworzenie nowych/rewitalizację istniejących obiektów o potencjale turystycznym oraz promocję nowych szlaków turystycznych. Te działania również pozytywnie oddziałują na lokalne społeczeństwo, dając możliwość rozwoju oraz poprawę warunków życia.

Tabela 19 Wskaźniki do realizacji celu strategicznego nr 2 Rozwój nowoczesnych usług turystycznych.

Nazwa celu operacyjnego	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wpływ władz miasta na realizację celu[%]
Wydłużenie pobytu turysty w Łańcucie	Liczba odwiedzających Łańcut	450000 os.	powyżej 0,5 mln	50
Wydłużenie pobytu turysty w Łańcucie	Długość ścieżek rowerowych	5,5 km	10 km	100
Wydłużenie pobytu turysty w Łańcucie	Stworzenie nowych/ rewitalizacja istniejących obiektów o potencjale turystycznym	0	2	85
Łańcut regionalnym centrum turystyki	Promocja nowych szlaków turystycznych	0	1	85

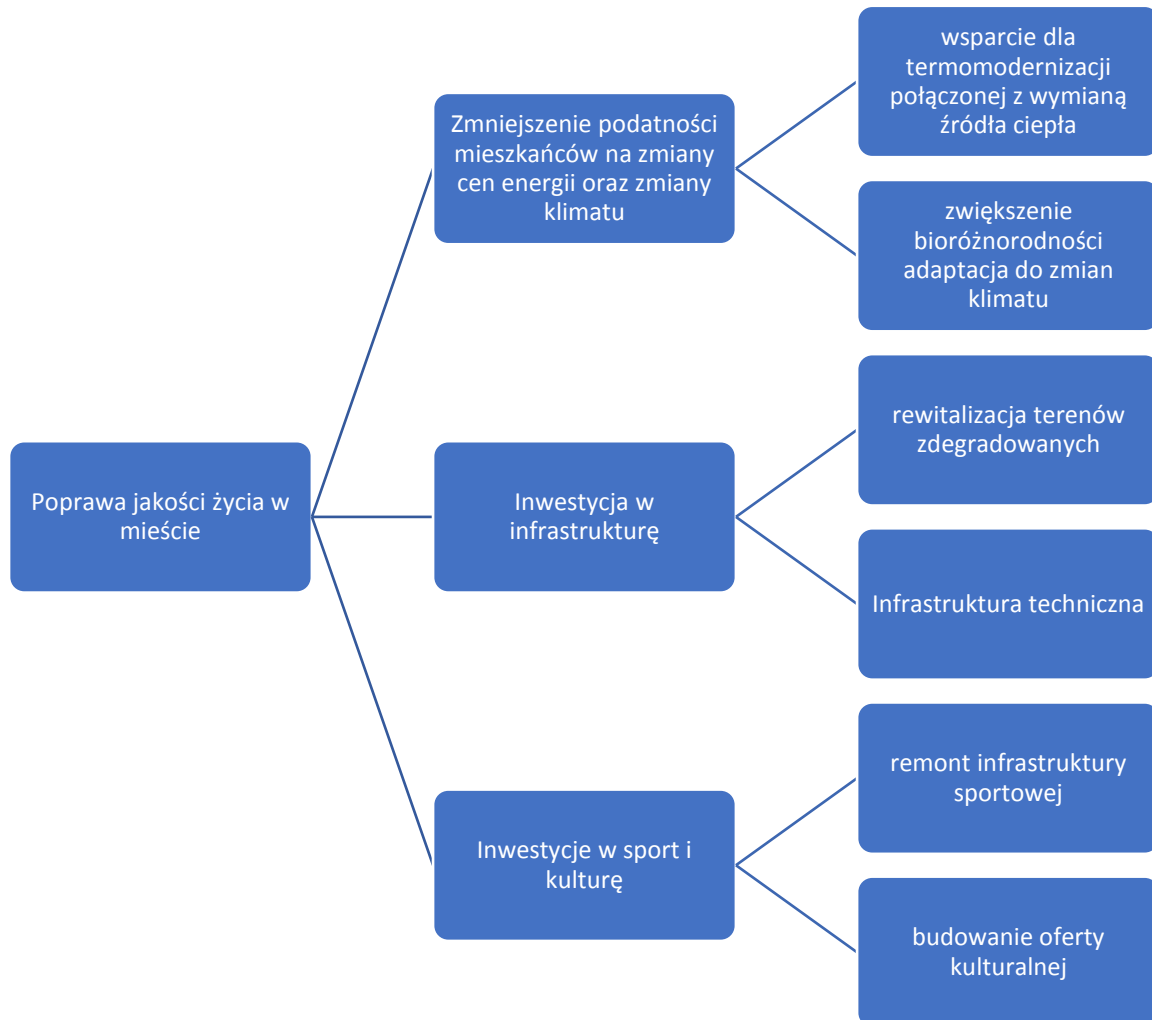
Źródło: opracowanie własne

Rezultatem celu strategicznego będzie z bogacenie się Miasta Łańcut o nowe ścieżki rowerowe, a także szlak turystyczny. Pozytywnym skutkiem będzie odnowienie wyglądu wybranych zabytków kulturalnych, które to wpłyną na postrzeganie miasta przez turystów i mieszkańców. Działania te przyniosą także ulgę dla osób niepełnosprawnych oraz z dysfunkcjami ruchu w normalnym funkcjonowaniu oraz korzystaniu z przestrzeni publicznej miasta.

Poprawa jakości życia w mieście:

Zagadnienie to wymaga wielokierunkowego podejścia, ponieważ jakość życia warunkowana jest poprzez eskalację warunków życia w mieście. Wpływa na nie

rozwój miasta, ciągła rozbudowa, modernizacja oraz rewitalizacja przestrzeni publicznej, a także dostęp do wydarzeń kulturalnych, sportowych i podstawowej opieki zdrowotnej. Nieodzownym elementem poprawy jakości życia w mieście jest stan środowiska przyrodniczego oraz wzrost świadomości społeczeństwa w tym zakresie.



Cel strategiczny III. Poprawa jakości życia w mieście.

W dążeniu do realizacji tego celu władze lokalne planują wdrożyć działania powodujące obniżenie kosztów związanych z użyciem energii, poprzez zastosowanie rozwiązań związanych odnawialnymi źródłami energii oraz zwiększyć tolerancję mieszkańców na zmiany klimatyczne poprzez wsparcie określonych dziedzin. Również poprzez inwestycję w infrastrukturę, sport i kulturę miasto osiągnie określoną wizję oraz zadowolenie mieszkańców.

Cel został podzielony na kolejne trzy cele operacyjne, które mają za zadanie zmniejszenie negatywnego wpływu na środowisko, adaptację do zmian klimatu oraz organizację przestrzeni publicznej i życia społeczeństwa:

Cel operacyjny 3.1: Zmniejszenie podatności mieszkańców na zmiany cen energii oraz zmiany klimatu

Wykorzystując odnawialne źródła energii, promując je oraz inwestując w termomodernizację Miasto Łańcut ma szansę na obniżenie kosztów związanych z energią. Poprzez poprawę stanu aktualnych lasów oraz działania związane z utrzymaniem tej postaci miasto poprawi bioróżnorodność swoich terenów, przez co staną się bardziej atrakcyjne dla mieszkańców oraz potencjalnych turystów i przyszłych mieszkańców.

Propozycje działań

- wsparcie dla termomodernizacji połączonej z wymianą źródła ciepła
 - promocja odnawialnych źródeł energii,
 - poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Łańcutie wykorzystaniem instalacji niskoemisyjnych i OZE (w tym budynki biblioteki, działalności kulturowej, OSP, świetlic, szkół itp.) – w zakresie montażu paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej oraz poprzez termomodernizacje
 - wymiana nieefektywnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych oraz lokalach komunalnych i poprawa efektywności energetycznej budynków poprzez termomodernizacje oraz z wykorzystaniem instalacji niskoemisyjnych i OZE,
 - wymiana oświetlenia dróg i przestrzeni publicznych z wykorzystaniem energooszczędnych technologii.
- zwiększenie bioróżnorodności, adaptacja do zmian klimatu
 - rewitalizacja Lasu Dębnyk poprzez zagospodarowanie terenu dla zachowania bioróżnorodności,
 - rewitalizacja Stawu Browarnego,
 - zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej w mieście,
 - tworzenie miejsc wykorzystujących zielono-niebieską infrastrukturę,
 - edukacja mieszkańców w zakresie kształtowania postaw proekologicznych.
- zeroemisyjny transport
 - zakup busów elektrycznych,
 - budowa stacji ładowania pojazdów dla busów oraz samochodów osobowych.

Cel operacyjny 3.2: Inwestycja w infrastrukturę

Poprzez inwestycję w rewitalizację zdegradowanych terenów oraz infrastrukturę techniczną podniesie się komfort korzystania z danego obszaru i zmodernizowanych urządzeń. Działania te prowadzą również do ingerencji w poprawę stanu środowiska naturalnego poprzez zwiększenie jakości powietrza oraz ziemi.

Propozycje działań

- rewitalizacja terenów zdegradowanych
 - rewitalizacja Stawu Browarnego oraz terenów przyległych,
 - rewitalizacja Rynku i terenów przyległych,
 - rewitalizacja obiektów przy ul. Pl. Sobieskiego 18 i 19,
 - rewitalizacja Placu Sobieskiego,
 - uporządkowanie rzeki Mikośka,
- infrastruktura techniczna:
 - poprawa jakości urządzeń wodno-kanalizacyjnych,
 - modernizacja wodociągu na terenie Miasta Łańcuta,
 - zastosowanie instalacji kogeneracyjnej w Ciepłowni Łańcut oraz dalsze uciepłownienie miasta,
 - zachęta ze strony miasta do korzystania z ciepła systemowego,
 - powstanie drugiej nitki magistrali wodociągowej,
 - budowa zbiornika retencyjnego.

Cel operacyjny 3.3: Inwestycje w sport i kulturę

Poprzez modernizację i przebudowę aktualnych obiektów sportowo-widowiskowych Miasto Łańcut osiągnie zadowolenie mieszkańców z przestrzeni przeznaczonej do rekreacji i miejsc potrzebnych do kontynuowania swoich pasji.

Propozycje działań

- przebudowa basenu otwartego wraz z otoczeniem przy ul. Składowej w Łańcutie dla potrzeb utworzenia Centrum Kultury Fizycznej,
- modernizacja stadionu miejskiego (trybuny, boiska treningowe),
- organizacja imprez sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz kontynuacja istniejących,
- budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 3.

Poniższe wskaźniki wskazują sposób w jaki Miasto Łańcut może sprawdzać realizację działań. Największy wpływ władze lokalne mają na uporządkowanie rzeki Mikośka (85%), która jest nieodzownym elementem krajobrazu tego obszaru, oraz wzrostu uciepłownienia miasta. Osiągnie to za pomocą zwiększenia długości przyłączy o 15%. Miasto ma także wpływ (85%) na poprawę infrastruktury sportowej i rewitalizację terenów zdegradowanych.

Tabela 20 Wskaźniki dla celu operacyjnego nr 3 Poprawa jakości życia w mieście

Nazwa celu operacyjnego	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wpływ władz miasta na realizację celu[%]
Zmniejszenie podatności mieszkańców na zmiany cen energii oraz zmian klimatu	poprawa jakości powietrza	występujące przekroczenia norm jakości powietrza	minimalne wartości przekroczeń	50
Zmniejszenie podatności mieszkańców na zmiany cen energii oraz zmian klimatu	udzielone wsparcie dla termomodernizacji	50 szt.	100 szt	50
Inwestycja w infrastrukturę	uporządkowanie rzeki Mikośka	0,2 km	0,5 km	85
Inwestycja w infrastrukturę	zwiększenie ucieplnienia miasta	0	wartość wyższa	85
Inwestycja w infrastrukturę	rewitalizacje terenów zdegradowanych	3	5	85
Inwestycje w sport i kulturę	poprawa infrastruktury sportowej i kulturalnej	2	3	85

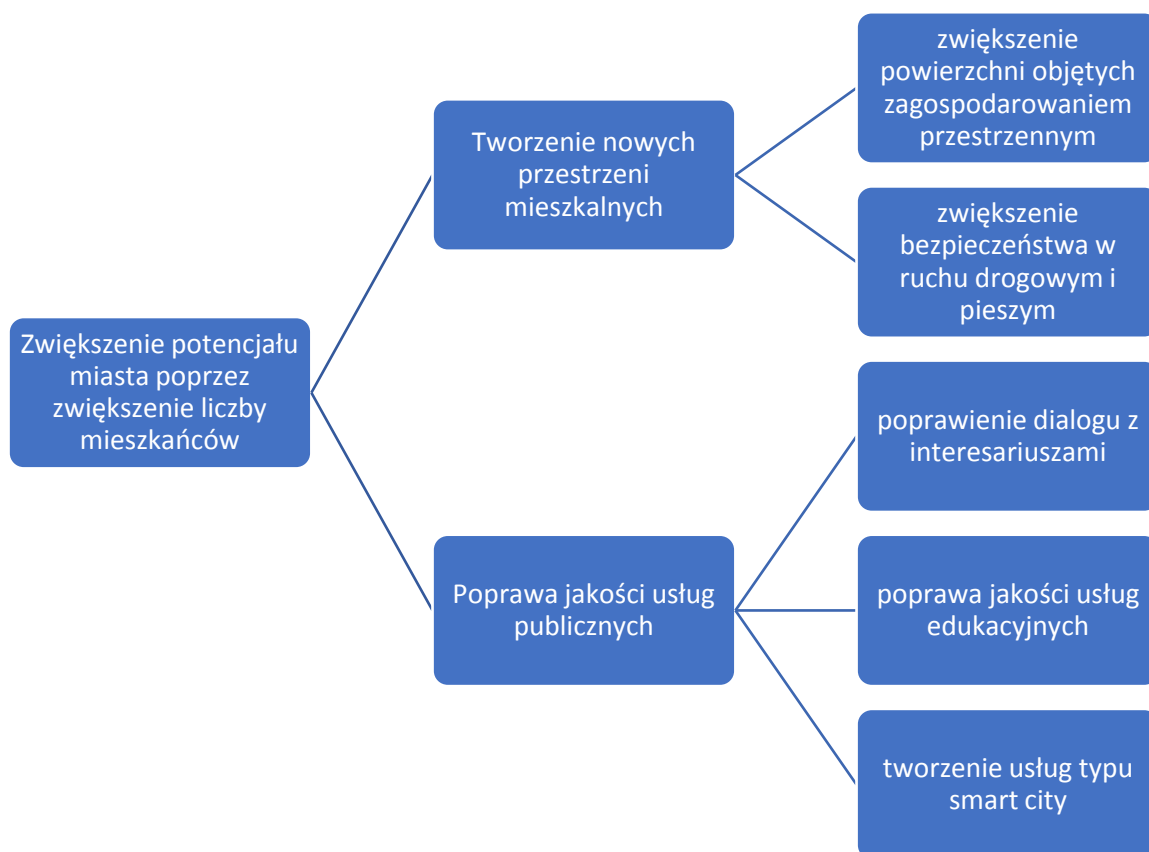
Źródło: opracowanie własne

Rezultatem osiągnięcia celu strategicznego będzie widoczne odświeżenie krajobrazu miasta Łańcut. Na realizacji działań nowy wizerunek zyska m.in. Las Dębny, Staw Browarny, rzeka Mikośka, Rynek, Plac Sobieskiego i obiekty z nim sąsiadujące. Ciepłownia Łańcut zyska na zabiegach termomodernizacji poprzez zastosowanie nowoczesnej instalacji kogeneracyjnej, a mieszkańcom miasta poprzez powstanie drugiej nitki magistrali wodociągowej oraz budowa zbiornika retencyjnego poprawi się jakość korzystania z danej infrastruktury. Rezultatem celu „Poprawa jakości życia w mieście” będzie podniesienie jakości kształcenia poprzez budowę hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 3, a także poprawa warunków do uprawiania

sportu i dbałości o tężyznę fizyczną przez mieszkańców poprzez modernizację stadionu miejskiego i przebudowę basenu otwartego przy ul. Składowej w Łąncucie.

Zwiększenie potencjału miasta poprzez zwiększenie liczby mieszkańców

Aby konkurować o nowych mieszkańców warto tworzyć nowe przestrzenie mieszkalne, w których można nie tylko mieszkać ale również wypocząć, skorzystać ze ścieżki rowerowej lub parku. Rozwój tego typu miejsc łączy się z koncepcją miasta inteligentnego. Obejmuje ono zarówno postęp w technologii cyfrowej, jak i nowe myślenie w dziedzinie relacji, społeczności, zrównoważenia środowiskowego, demokracji uczestniczącej. Często koncepcja inteligentnego miasta wiąże się z reurbanizacją miast, zachęcając mieszkańców do skupienia swojego czasu, energii i umiejętności na własnym mieście.



Cel strategiczny IV. Zwiększenie potencjału miasta poprzez zwiększenie liczby mieszkańców

Zwiększenie liczby mieszkańców jest trudnym zagadnieniem ze względu na ograniczony wpływ Miasta Łańcuta na wybory ludności. Oczywiście władze lokalne mogą przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności swoich terenów poprzez tworzenie nowych przestrzeni mieszkalnych i poprawę jakości usług publicznych, co może wpłynąć na decyzję mieszkańców odnośnie powiększenia rodziny lub osiedlenia się w danym miejscu. Zwiększenie liczby ludności wpłynie na zwiększenie potencjału miasta.

Cel został podzielony na kolejne dwa cele operacyjne, które porządkują podejście miasta do rozwoju miasta:

Cel operacyjny 4.1: Tworzenie nowych przestrzeni mieszkalnych

Składowe tego celu wpływają na ład i zagospodarowanie przestrzenne Miasta Łańcuta oddziałujące na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym i pieszym. Zmiany w tym obszarze miasta wpłyną na poczucie bezpieczeństwa wśród ludności, a tym samym poprawę jakości ich życia. Wpłyną także na decyzję o wyborze Miasta Łańcuta jako potencjalnego miejsca do osiedlenia się.

Propozycje działań

- zwiększenie powierzchni objętych zagospodarowaniem przestrzennym:
 - planowanie uwzględniające szerszy dostęp do przestrzeni mieszkalnych,
- zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym i pieszym:
 - przebudowa nawierzchni ulic wraz z modernizacją infrastruktury technicznej na obszarze Łańcuta,
 - współpraca z samorządem województwa podkarpackiego w zakresie budowy łącznika autostradowego z A4 i tunelu pod linią kolejową,
 - przebudowa ulic wraz z infrastrukturą techniczną,

Cel operacyjny 4.2: Poprawa jakości usług publicznych

W tym celu działania miasta zwracają się w kierunku informatyzacji usług, co czyni je bardziej dostępnymi. Także poprawa jakości usług edukacyjnych poprzez odpowiednie przystosowanie budynków szkolnych i ich zaplecza oraz nastawienie na pozyskiwanie nowych umiejętności przez uczniów zaowocuje w przyszłości polepszeniem ich jakości życia. Następnym działaniem miasta jest nawiązanie porozumienia i poprawienie relacji pomiędzy władzami lokalnymi, a przedsiębiorcami i społeczeństwem.

Propozycje działań

- poprawa dialogu z interesariuszami:
 - zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w procesie podejmowania decyzji,
 - zaangażowanie przedsiębiorców w życie miasta,
- poprawa jakości usług edukacyjnych:
 - polepszenie jakości nauczania, nastawienie na umiejętność wyszukiwania rzetelnych informacji,
 - zwiększenie zasobów cyfrowej infrastruktury szkół, w tym doposażenie w sprzęt komputerowy z oprogramowaniem, cyfryzacja procesu kształcenia,
 - budowa, przebudowa hal sportowych oraz przebudowa boisk sportowych przy łańcuckich szkołach (szczególnie budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 3 w Łąncucie),
- tworzenie usług typu Smart City
 - wdrażanie automatycznego odczytu ciepłomierzy, wodomierzy oraz analiza danych dotyczących przepływów,
 - e-usługi ułatwiające załatwianie spraw administracyjnych,
- poprawa jakości pracy pracowników samorządowych
 - doposażenie pracowników w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy zdalnie,
 - doposażenie pracowników w sprzęt zwiększający jakość pracy stacjonarnej.

Wskaźniki, jakimi miasto będzie posługiwać się w ocenie dążenia do celu, na które ma wpływ w 100%, to poprawa jakości usług publicznych poprzez budowę nowej hali sportowej (wpływ miasta 100%) oraz wdrożenia automatycznego odczytu wartości zużycia wody i ciepła ułatwi mieszkańcom życie w mieście, a co za tym idzie będzie ono dla nich bardziej atrakcyjne.

Tabela 21 Wskaźniki dla celu nr 4 Zwiększenie potencjału miasta poprzez zwiększenie liczby mieszkańców

Nazwa celu operacyjnego	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wpływ władz miasta na realizację celu[%]
Tworzenie nowych przestrzeni mieszkalnych	liczba ludności miasta	17 334	wartość wyższa	50

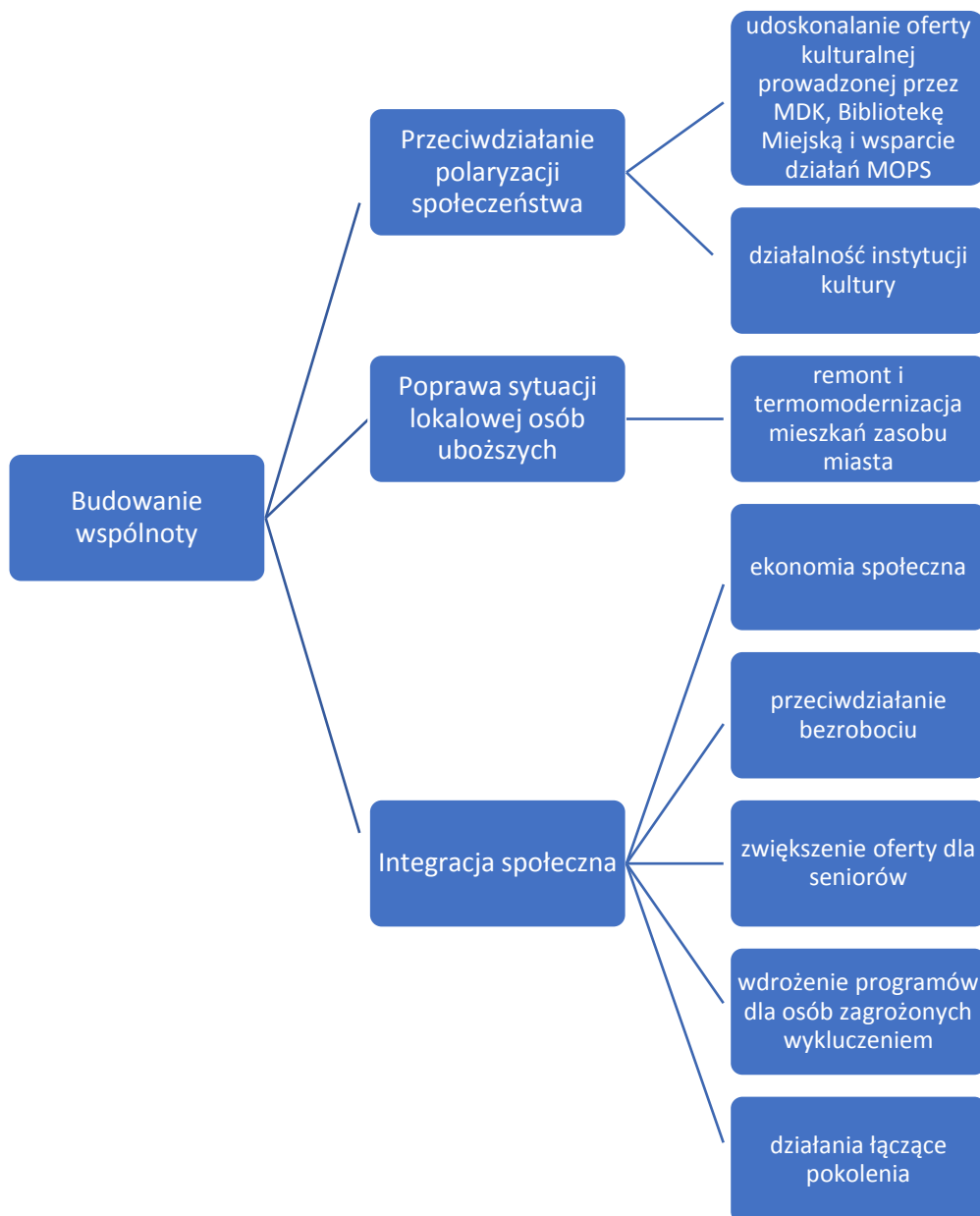
Nazwa celu operacyjnego	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wpływ władz miasta na realizację celu[%]
Tworzenie nowych przestrzeni mieszkalnych	zwiększenie ilości budynków w mieście	3618 budynków jednorodzinnych. 228 budynków wielorodzinnych.	wartość wyższa	50
Poprawa jakości usług publicznych	budowa hali sportowej	3	4	100
Poprawa jakości usług publicznych	wdrożenie automatycznego odczytu wodomierzy i ciepłomierzy	0	do maksymalnej możliwej wartości	100

Źródło: opracowanie własne

Rezultatem celu strategicznego „IV. Zwiększenie potencjału miasta poprzez zwiększenie liczby mieszkańców” będzie powstanie nowych budynków mieszkalnych w mieście, a także hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 3. Poprawa jakości infrastruktury drogowej zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców miasta, a co z tym idzie polepszy się jakość ich życia. Kolejnym działaniem będzie modernizacja dotycząca instalacji wodomierzy i ciepłomierzy, których odczyt będzie dokonywany zdalnie. Te działania pozwolą zwiększyć bezpieczeństwo mieszkańców miasta oraz polepszyć ich jakość życia.

Budowanie wspólnoty

Rozwój mediów społecznościowych oprócz wielkich możliwości do tworzenia nowych rynków niesie za sobą również zagrożenia. Badania pokazują, że media społecznościowe są głównym generatorem polaryzacji społecznej. Wśród osób starszych występuje coraz częściej zjawisko wykluczenia cyfrowego. Dzieci i młodzież wykazują oznaki uzależnienia od telefonów komórkowych i mediów społecznościowych. Co więcej zmienia się struktura społeczna, coraz więcej jest wśród nas osób starszych i coraz mniej dzieci. W przyszłości może pojawić wyzwanie związane również ze zmieniającą się strukturą etniczną. Wobec powyższych wyzwań bardzo istotna będzie silna wspólnota miejska, mieszkańcy którzy identyfikują się z miastem i chcą jego rozwoju.



Cel strategiczny V. Budowanie wspólnoty.

Wspólnota jest nieodzownym elementem dobrze prosperującego miasta. Jej łączenie i budowanie, a także dbanie o jej rozwój leży w gestii władz, ze względu na korzyści jakie daje dobrze zintegrowane społeczeństwo. Dzięki jedynomysłności i chęci dążenia do wspólnego celu grupa ta ma duże możliwości i potencjał rozwojowy, a także niweluje bariery związane z funkcjonowaniem społeczności.

Cel został podzielony na kolejne dwa cele operacyjne, które porządkują podejście miasta do wzmacniania wspólnoty miejskiej:

Cel operacyjny 5.1: Przeciwdziałanie polaryzacji społeczeństwa

Samorząd Miasta Łańcuta planuje w tym zakresie w najbliższych latach podjąć działania związane z modernizacją budynków instytucji kulturalnych. Poprzez ich realizację zostanie przedstawiona nowa oferta kulturalno-rozrywkowa, która będzie mieć na celu przede wszystkim integrację mieszkańców oraz niwelację różnic społecznych.

Propozycje działań

- wspieranie organizacji, udoskonalanie oferty kulturalnej prowadzonej przez MDK, Bibliotekę Miejską i wsparcie działań MOPS:
 - utworzenie centrum integracji społecznej, centrum aktywizacji i wsparcia dla osób bezrobotnych i wykluczonych,
- działalność instytucji kultury:
 - remont przebudowa i zakup wyposażenia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łańcucie.

Cel operacyjny 5.2: Poprawa sytuacji lokalowej osób uboższych

Nawet najmniejsze znielowanie różnic dotyczących sytuacji lokalowej w mieście przyczyni się do zjednoczenia społeczeństwa, zwłaszcza wśród najmłodszych mieszkańców miasta. Takie działania przyniosą też długofalowe skutki polegające na podniesieniu jakości życia mieszkańców.

Propozycje działań

- remont i termomodernizacja mieszkań zasobu miasta:
 - wykorzystanie ustawy o termomodernizacji i remontach w celu zmniejszenia kosztów remontów budynków komunalnych,
 - zmniejszenie skali ubóstwa energetycznego.

Cel operacyjny 5.3: Integracja społeczna

Dobrze zintegrowane społeczeństwo jest wizytówką danego miejsca. Poprzez aktywizację osób bezrobotnych, starszych oraz zagrożonych wykluczeniem miasto osiągnie równowagę w tym zakresie oraz stanie się miejscem przyjaznym do życia. Również poprzez wsparcie działań mających na celu łączenie pokoleń uzyska się harmonię i wzajemny szacunek grup społecznych.

Propozycje działań

- ekonomia społeczna:
 - stworzenie warunków do utworzenia spółdzielni socjalnej,
- przeciwdziałanie bezrobociu:
 - podnoszenie kwalifikacji osób cechujących się bezrobociem długotrwałym,

- promocja przedsiębiorczości,
- zwiększenie oferty dla seniorów:
 - wspieranie klubów seniora,
 - wspieranie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku,
 - działania kulturalne skierowane dla seniorów,
- wdrożenie programów dla osób zagrożonych wykluczeniem:
 - wspieranie form samoorganizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - rozwój infrastruktury pomocowej w szczególności w zakresie poradnictwa i wsparcia dziennego,
 - wzmacnianie miejskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz działań interdyscyplinarnych,
 - realizacja działań profilaktycznych w szczególności w środowisku dzieci i młodzieży,
 - utworzenie Klubu/Centrum Integracji Społecznej
- działania łączące pokolenia:
 - organizacja wydarzeń wspierających kultywowanie tradycji,
 - spotkania osób starszych z młodszymi i wymiana doświadczeń np. opowiadania o przeżyciach wojennych, wielkie czytanie, wspólne gotowanie czy nauka obsługi komputera,
 - wsparcie działalności istniejących klubów i kół artystycznych,
 - wsparcie organizacji pozarządowych,
 - organizacja spotkań informacyjnych dla mieszkańców miasta.

Miasto ma wpływ w 100% na działania związane z przeciwdziałaniu polaryzacji społeczeństwa poprzez zwiększenie ilości wniosków do funduszy małych grantów, co doskonale nadaje się na wskaźnik osiągnięcia celu. Również wdrożenie nowych programów dla osób wykluczonych jest dobrym wskaźnikiem na które miasto ma wpływ.

Tabela 22 Wskaźniki dla celu nr 5 Budowanie wspólnoty

Nazwa celu operacyjnego	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wpływ władz miasta na realizację celu[%]
Przeciwdziałanie polaryzacji społeczeństwa	liczba wniosków do funduszu małych grantów	10	15	100
Poprawa sytuacji	przeprowadzenie termomodernizacji	5	10 szt.	30

Nazwa celu operacyjnego	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wpływ władz miasta na realizację celu[%]
lokalowej osób uboższych				
Integracja społeczna	spadek bezrobocia	7%	5,5 %	50
Integracja społeczna	wdrożenie nowych programów dla osób wykluczonych	0	2	100

Źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny „V. Budowanie wspólnoty”. Modernizacja budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej wzbogaci ofertę w wymiarze kulturalnym i społecznym. Rezultatem działań będzie też odczuwalna zmiana jakości życia przez mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym, bezrobotnych, osób starszych oraz dzieci w zakresie czytelnictwa i spotkań integracyjnych. Poprzez tworzenie nowych programów społecznych i kontynuację obecnych oraz tworzenie nowej oferty będzie możliwa szersza integracja społeczeństwa i działalności jednostek kulturalnych, dzięki której zmniejszą się różnice występujące pomiędzy poszczególnymi grupami społecznymi, w wyniku czego nastąpi poprawa jakości życia mieszkańców.

9. Projekty strategiczne

W ramach niniejszej strategii przyjmuje się do realizacji projekty, które będą miały zasadniczy wpływ na kształtowanie przestrzeni miejskiej, kierunków rozwoju miasta.

- wpływające na budowanie wspólnoty:
 - utworzenie centrum integracji społecznej dla osób bezrobotnych i wykluczonych,
 - rozbudowa, przebudowa i zakup wyposażenia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łańcucie,
 - stworzenie warunków do utworzenia spółdzielni socjalnej na terenie Miasta Łańcuta,
- wpływające na ład przestrzenny i przestrzeń publiczną:
 - modernizacja parkingu oraz placu przy ul. Cetnarskiego w Łańcucie przy zachowaniu funkcji placu targowego,
 - przebudowa nawierzchni ulic wraz z modernizacją infrastruktury technicznej na obszarze Łańcuta,
 - utrzymanie potoku Mikośka w celu zwiększenia ochrony przeciwpowodziowej obszaru miasta Łańcuta,
 - rewitalizacja Rynku i terenów przyległych wraz towarzyszącą infrastrukturą dla potrzeb utworzenia traktów spacerowych, przestrzeni turystycznej, kulturalnej i edukacyjnej,
 - rewitalizacji i zagospodarowanie Stawu Browarnego w Łańcucie dla potrzeb utworzenia Centrum Wypoczynku i Rekreacji,
 - rewitalizacja Lasu Dębnyk poprzez zagospodarowanie terenu dla zachowania bioróżnorodności,
 - modernizacja budynków przy ul. Pl. Sobieskiego 18 (budynek Urzędu Miasta) i 19 (budynek dawnej KPP) - połączenie ich w jeden kompleks wraz z dostosowaniem do pełnienia funkcji administracji samorządowej oraz spraw społecznych,
 - rewitalizacja Placu Sobieskiego wraz towarzyszącą infrastrukturą dla potrzeb utworzenia traktów spacerowych, przestrzeni turystycznej, kulturalnej i edukacyjnej,
- wpływające na poprawę jakości życia w mieście:
 - poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Łańcucie ,w tym montaż instalacji OZE,
 - przebudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na obszarze miasta Łańcuta, budowa II nitki magistrali wodociągowej,
 - przebudowa basenu otwartego wraz z otoczeniem przy ul. Składowej w Łańcucie – utworzenie Centrum Kultury Fizycznej,
 - modernizacja stadionu miejskiego (trybuny, boiska treningowe),budowa, przebudowa hal sportowych oraz przebudowa boisk sportowych przy

łańcuckich szkołach (szczególnie budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 3 w Łańcucie),

- wymiana starych kotłów węglowych/pieców kaflowych na kotły gazowe w lokalach komunalnych oraz budynkach jednorodzinnych,
- montaż instalacji OZE na budynkach prywatnych.

Realizacja projektów strategicznych w głównej mierze przyczyni się do poprawy życia mieszkańców. Zrewitalizowane tereny będą również dawały szansę na rozwój społeczny i gospodarczy lokalnej ludności. Wszystkie działania, które miasto planuje do realizacji będą miały oddziaływanie na potencjał Miasta Łańcuta, czyniąc go miejscem przyjaznym dla środowiska, przedsiębiorczości oraz oferty turystycznej.

10. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej Miasta Łañcuta

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizj rozwoju miasta w latach 2021-2027. Planowane do realizacji zadania wynikają z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału Miasta Łañcuta z uwzględnieniem specyfiki i zróznicowania.

Punktem odniesienia dla modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej Miasta Łañcuta są zdefiniowane cele i priorytety rozwojowe oraz planowane projekty strategiczne.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Miasta Łañcuta została przedstawiona na poniższych mapach.

Mapa 6 Sieć ekologiczna Miasta Łańcuta

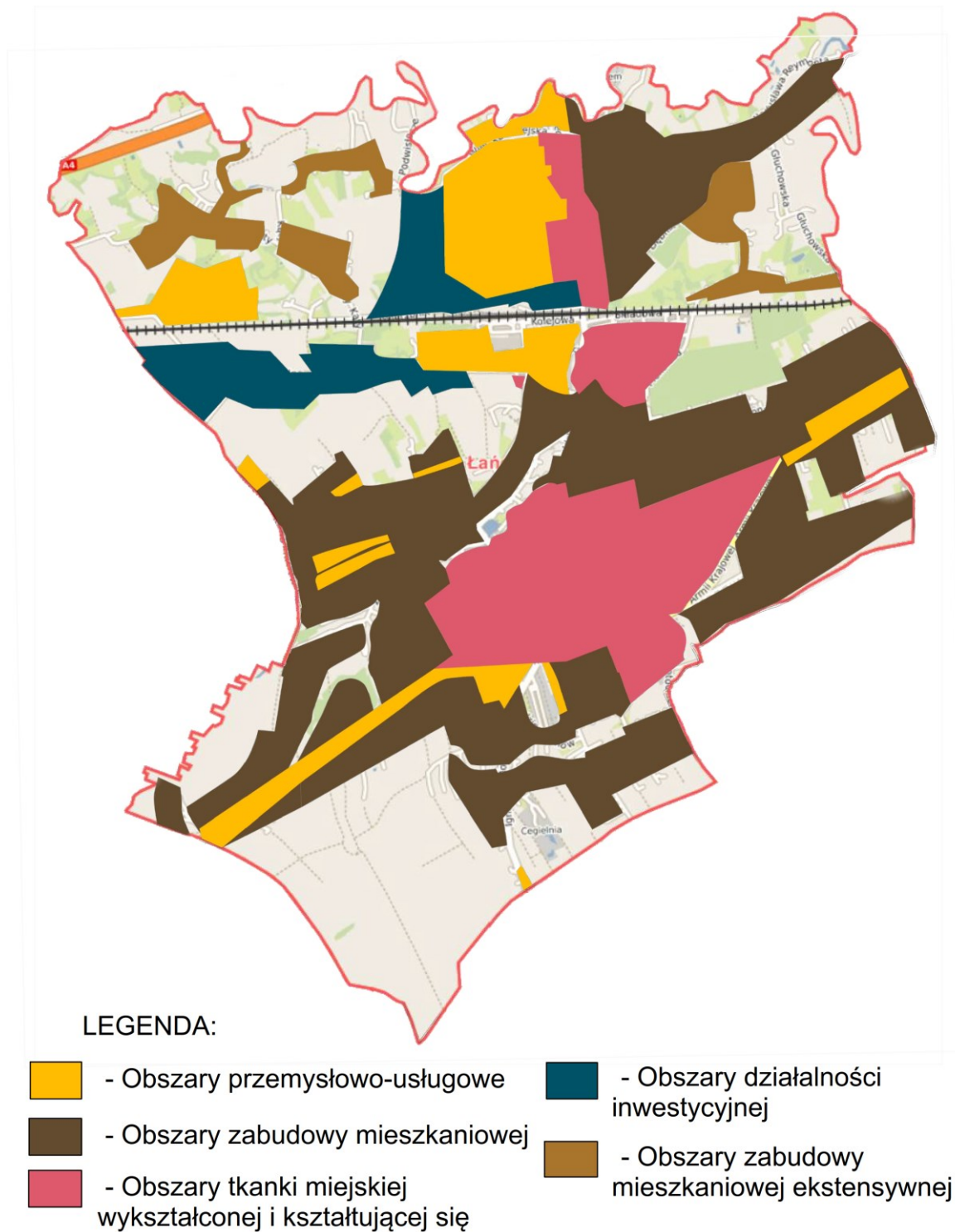


LEGENDA:

- Obszary ekologiczne
- Obszary wodne

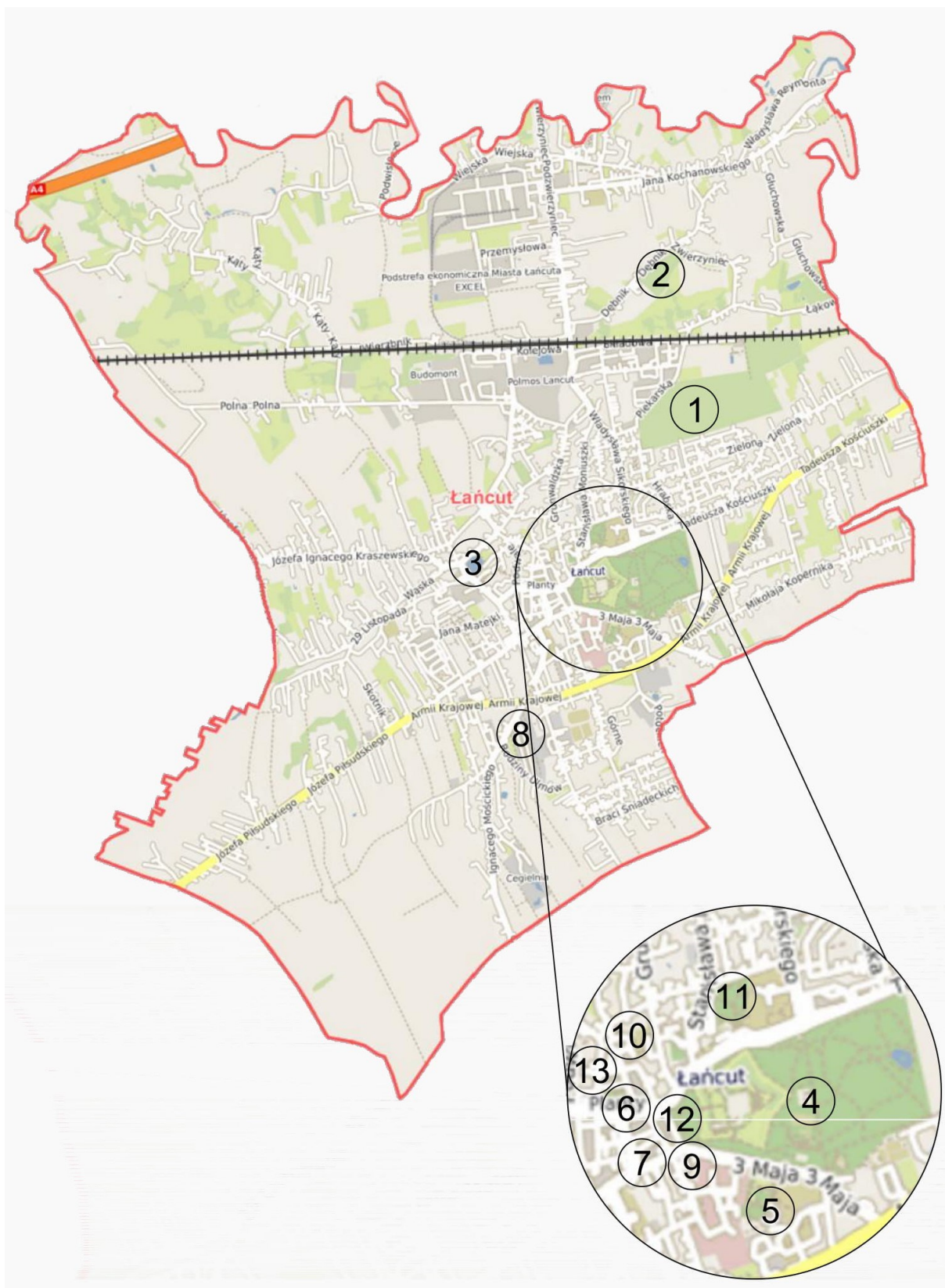
Źródło: opracowanie własne

Mapa 7 Struktura funkcjonalno - przestrzenna Miasta Łańcuta



Źródło: opracowanie własne

Mapa 8 Lokalizacja obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego na terenie Miasta Łącuta



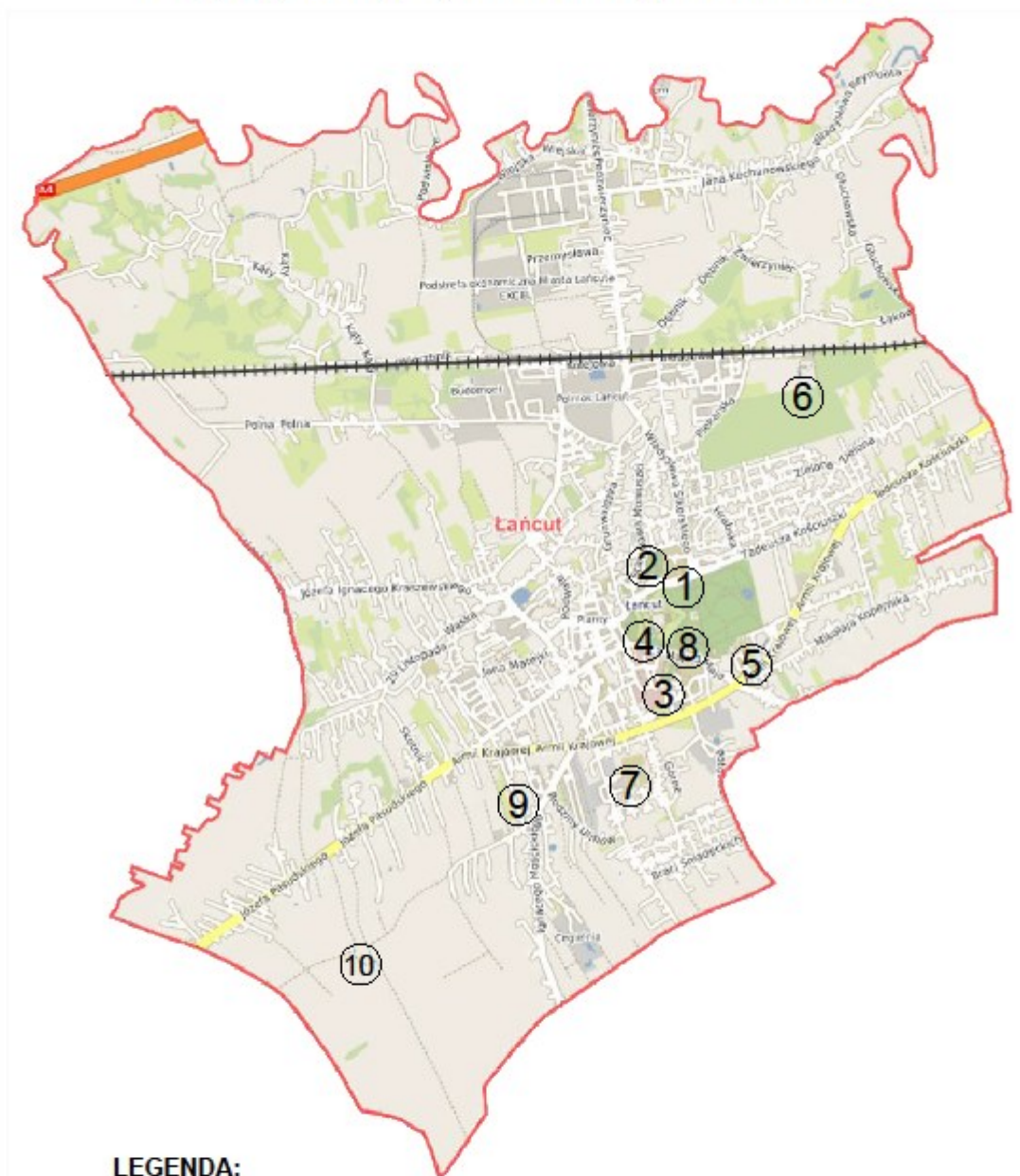
Źródło: opracowanie własne

LEGENDA:

1. Las komunalny Bązantarnia
2. Las komunalny Dębnik
3. Staw Browarny
4. Zespół zamkowo-parkowy
5. Powozownia
6. Rynek
7. Plac Sobieskiego (Ławeczka braci Cetnarskich)
8. Cmentarz Komunalny
9. Synagoga
10. Kościół pw. Św. Stanisława Biskupa
11. Park Angielski
12. Kasyno Urzędnicze Ordynacji Łańcuckiej
13. Dawny Klasztor o. Dominikanów

Mapa 9 Lokalizacja instytucji kultury, sportu i rekreacji na terenie Miasta Łańcuta

Instytucje kultury, sportu i rekreacji Miasta Łańcut

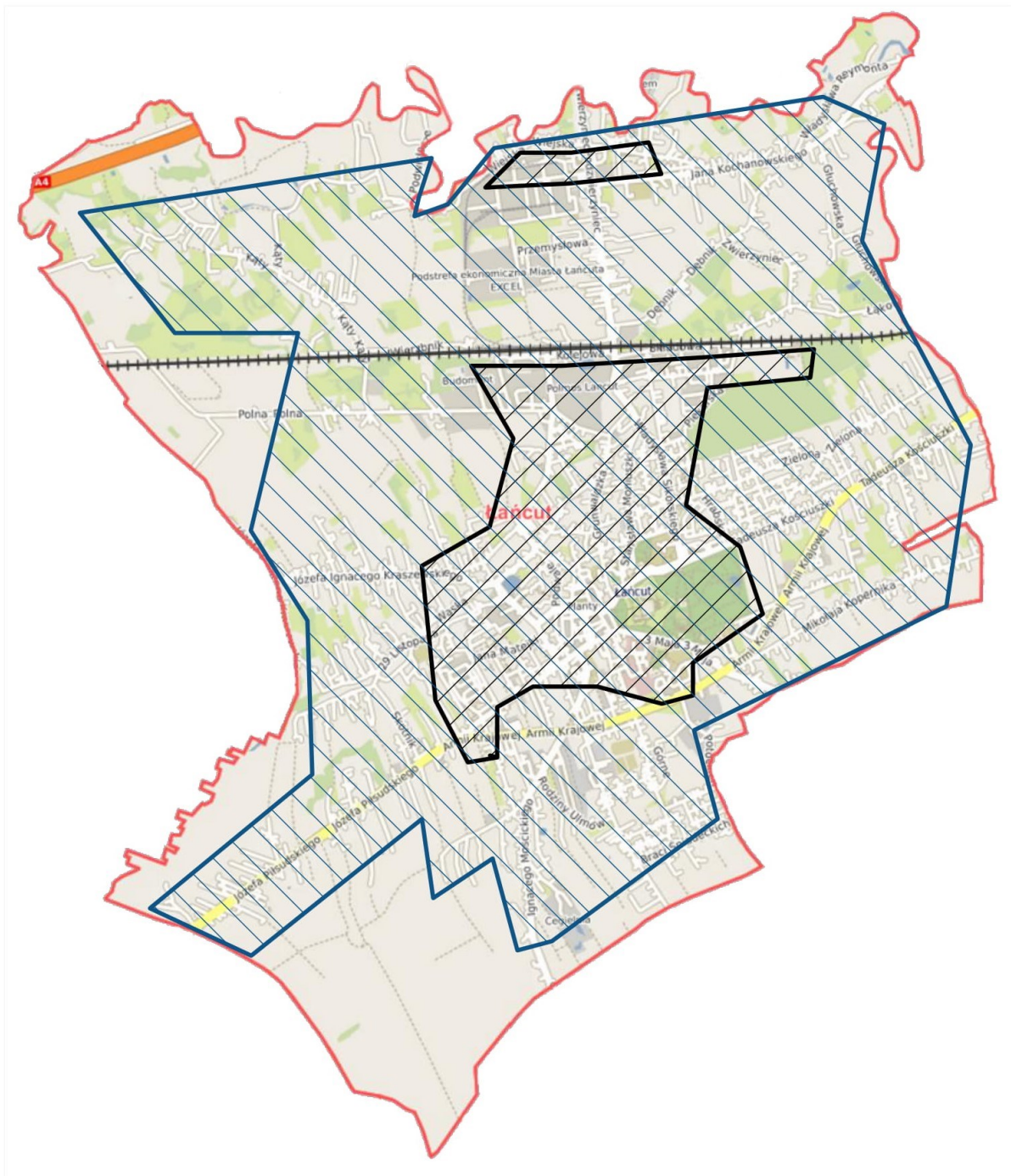


LEGENDA:



- | | |
|---------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|
| 1. Miejski Dom Kultury w Łańcutcie | 6. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji przy ul. Składowej w Łańcutcie |
| 2. Miejska Biblioteka Publiczna w Łańcutcie | 7. Stadion sportowy |
| 3. Maneż | 8. Korty tenisowe |
| 4. Muzeum-Zamek w Łańcutcie | 9. Klub Strzelecki LOK Zamek Łańcut |
| 5. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji przy ul. Armii Krajowej w Łańcutcie | 10. Łańcutcki Klub Strzelecki CEL |

Źródło: opracowanie własne

Mapa 10 Obszar zasięgu sieci ciepłowniczej i gazowej Miasta Łańcuta

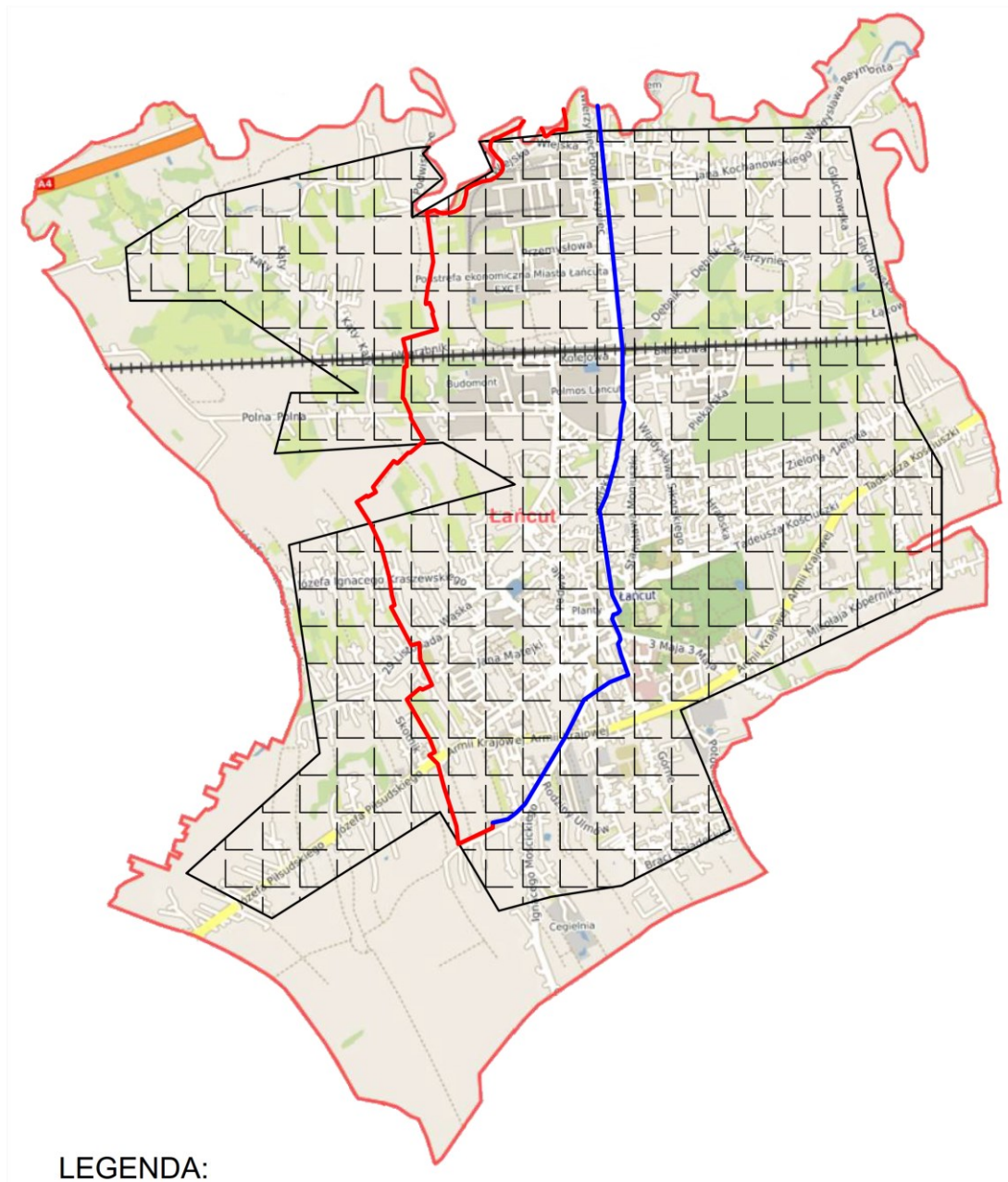


LEGENDA:

-  - Obszar zasięgu sieci ciepłowniczej
-  - Obszar zasięgu sieci gazowej

Źródło: opracowanie własne

Mapa 11 Obszar zasięgu sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie Miasta Łańcuta



LEGENDA:



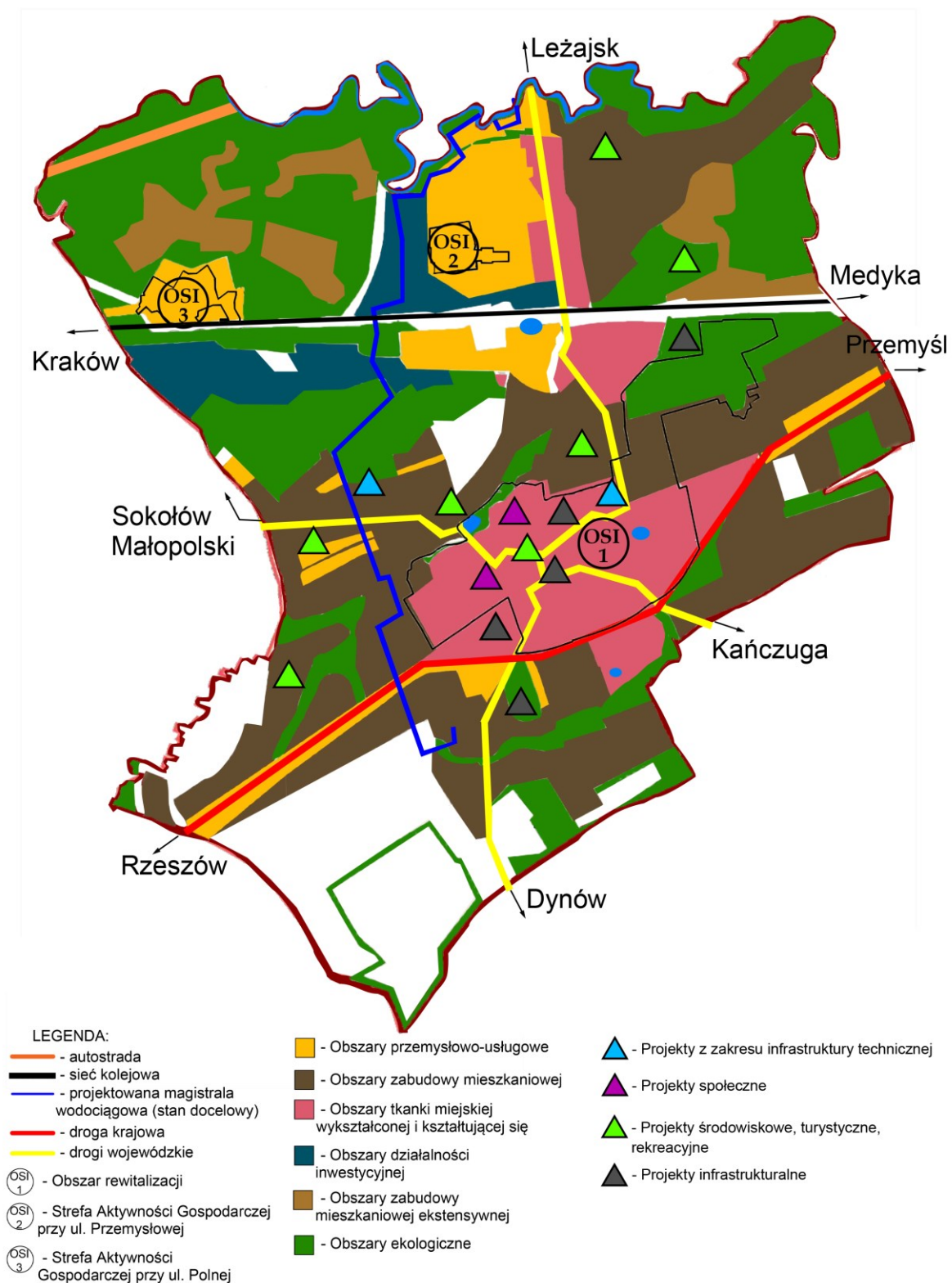
- obszar zasięgu sieci wodno-kanalizacyjnej (stan aktualny)

— - projektowana magistrala wodociągowa (stan docelowy)

— - istniejąca magistrala wodociągowa (stan obecny)

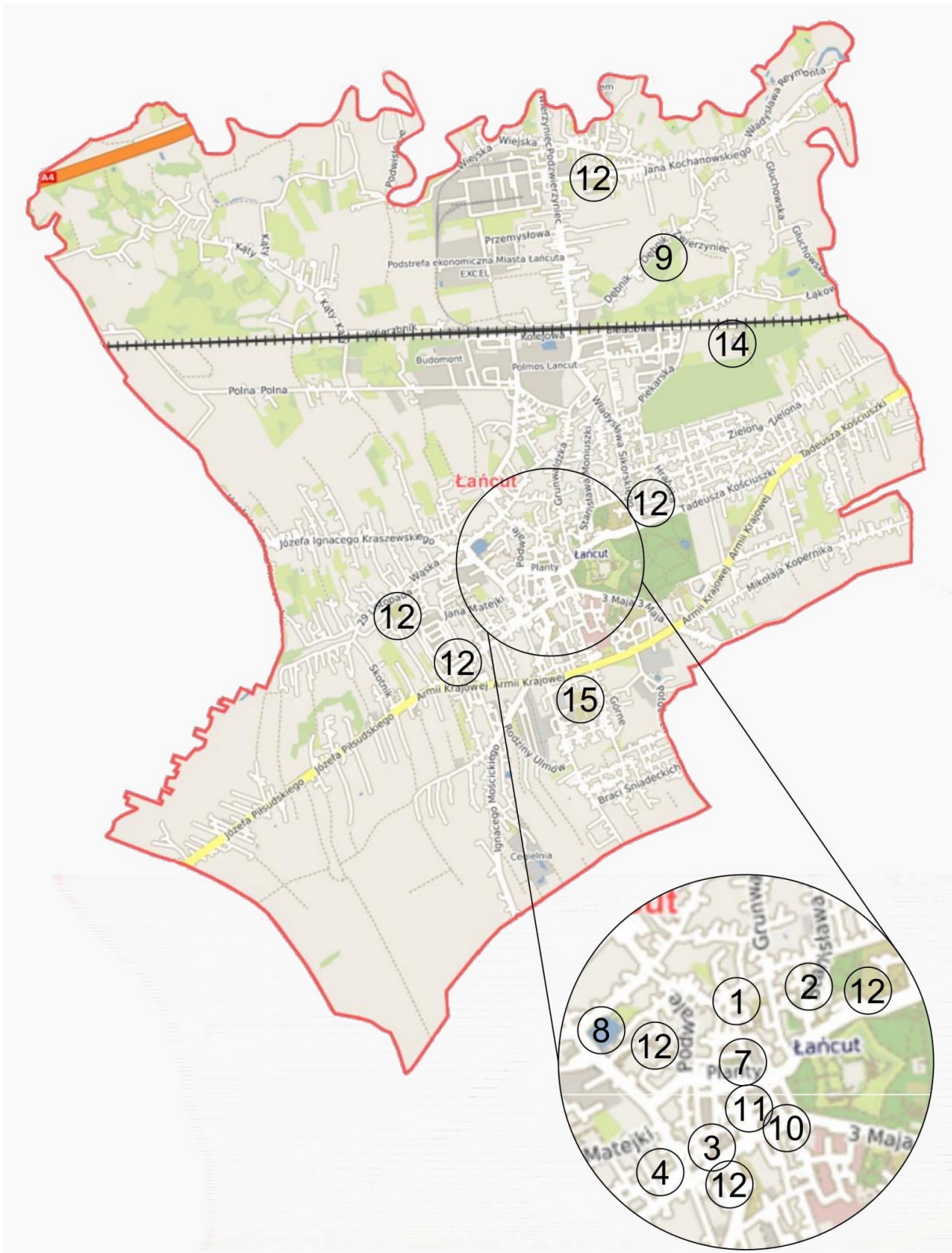
Źródło: opracowanie własne

Mapa 12 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Łańcuta wraz z OSI



Źródło: opracowanie własne

Mapa 13 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Łańcuta – kierunki interwencji



Źródło: opracowanie własne

LEGENDA:

1. Utworzenie centrum integracji społecznej dla osób bezrobotnych i wykluczonych,
2. Rozbudowa, przebudowa i zakup wyposażenia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łańcucie,
3. Stworzenie warunków do utworzenia spółdzielni socjalnej na terenie Miasta Łańcuta,
4. Modernizacja parkingu oraz placu przy ul. Cetnarskiego w Łańcucie przy zachowaniu funkcji placu targowego,
5. Przebudowa nawierzchni ulic wraz z modernizacją infrastruktury technicznej na obszarze Łańcuta,
6. Utrzymanie potoku Mikośka w celu zwiększenia ochrony przeciwpowodziowej obszaru Miasta Łańcuta,
7. Rewitalizacja Rynku i terenów przyległych wraz towarzyszącą infrastrukturą dla potrzeb utworzenia traktów spacerowych, przestrzeni turystycznej, kulturalnej i edukacyjnej,
8. Rewitalizacji i zagospodarowanie Stawu Browarnego w Łańcucie dla potrzeb utworzenia Centrum Wypoczynku i Rekreacji,
9. Rewitalizacja Lasu Dębnyk poprzez zagospodarowanie terenu dla zachowania bioróżnorodności,
10. Modernizacja budynków przy ul. Pl. Sobieskiego 18 (budynek Urzędu Miasta) i 19 (budynek dawnej KPP) - połączenie ich w jeden kompleks wraz z dostosowaniem do pełnienia funkcji administracji samorządowej oraz spraw społecznych,
11. Rewitalizacja Placu Sobieskiego wraz towarzyszącą infrastrukturą dla potrzeb utworzenia traktów spacerowych, przestrzeni turystycznej, kulturalnej i edukacyjnej,
12. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Łańcucie (inwestycja rozproszona),
13. Przebudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na obszarze miasta Łańcuta, budowa II nitki magistrali wodociągowej,
14. Przebudowa basenu otwartego wraz z otoczeniem przy ul. Składowej w Łańcucie - utworzenie Centrum Kultury Fizycznej,
15. Modernizacja stadionu miejskiego (trybuny, boiska treningowe), budowa, przebudowa hal sportowych oraz przebudowa boisk sportowych przy łańcuckich szkołach (szczególnie budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 3 w Łańcucie).
16. Wymiana starych kotłów węglowych/piecy kaflowych na kotły gazowe w lokalach komunalnych oraz budynkach jednorodzinnych,
17. Montaż instalacji OZE na budynkach prywatnych.

Inwestycje o numerach 5, 6, 13, 16, 17 dotyczą obszaru całego miasta.

Strategia Miasta Łańcuta na lata 2021-2027 określa szereg inwestycji będących odpowiedzią na zdiagnozowane problemy oraz braki w zakresie szeroko rozumianego rozwoju gminy.

Miasto Łańcut ze względu na swe walory historyczne i kulturowe ma duże możliwości rozwoju w zakresie turystyki, sportu i rekreacji, dlatego też planuje się szereg inwestycji poprawiających i poszerzających ofertę miasta w tym zakresie.

Ze względu na ścisły teren zabudowy w centrum miasta jednym z priorytetów jest zwiększenie dostępności do terenów zielonych oraz poprawa jakości powietrza.

Mało atrakcyjna oferta mieszkaniowa przyczyniła się do podjęcia przez miasto działań w kierunku jej poprawy. Na terenie miasta powstało oraz nadal powstają duże inwestycje mieszkaniowe w postaci osiedli budynków jedno- i wielorodzinnych oraz obiektów usługowych. Dzięki tym inwestycjom przewiduje się napływ nowych mieszkańców, a także poprawę komfortu życia lokalnej społeczności. Miasto Łańcut nadal będzie się rozwijać w obecnym obszarze terenu mieszkaniowego poprzez nową zabudowę, co jednak nie wyklucza możliwości budownictwa poza tym obszarem. W sytuacjach poprzedzonych analizami urbanistycznymi dopuszcza się możliwość przesunięcia kierunków rozwoju przestrzennego miasta.

Kolejną bardzo ważną inwestycją rozwojową dla miasta i jego mieszkańców jest planowana budowa II nitki magistrali wodociągowej, szczegółowo opisanej w rozdziale 4.1.3 oraz przedstawionej graficznie na mapie nr 11.

Podsumowując, wszystkie zaplanowane do realizacji inwestycje przyczynią się do prawidłowego i zrównoważonego rozwoju miasta oraz będą wywierać pozytywny wpływ w każdym aspekcie życia społecznego.

11. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Miasta Łańcuta

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Miasta Łańcut określono na podstawie stworzonego modelu funkcjonalno-przestrzennego oraz Obszarów Strategicznej Interwencji, w którego skład wchodzi: obszar rewitalizacji określony w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Łańcut na lata 2015-2023 (LPR), Strefa Aktywności Gospodarczej przy ul. Przemysłowej oraz Strefa Aktywności Gospodarczej przy ul. Polnej.

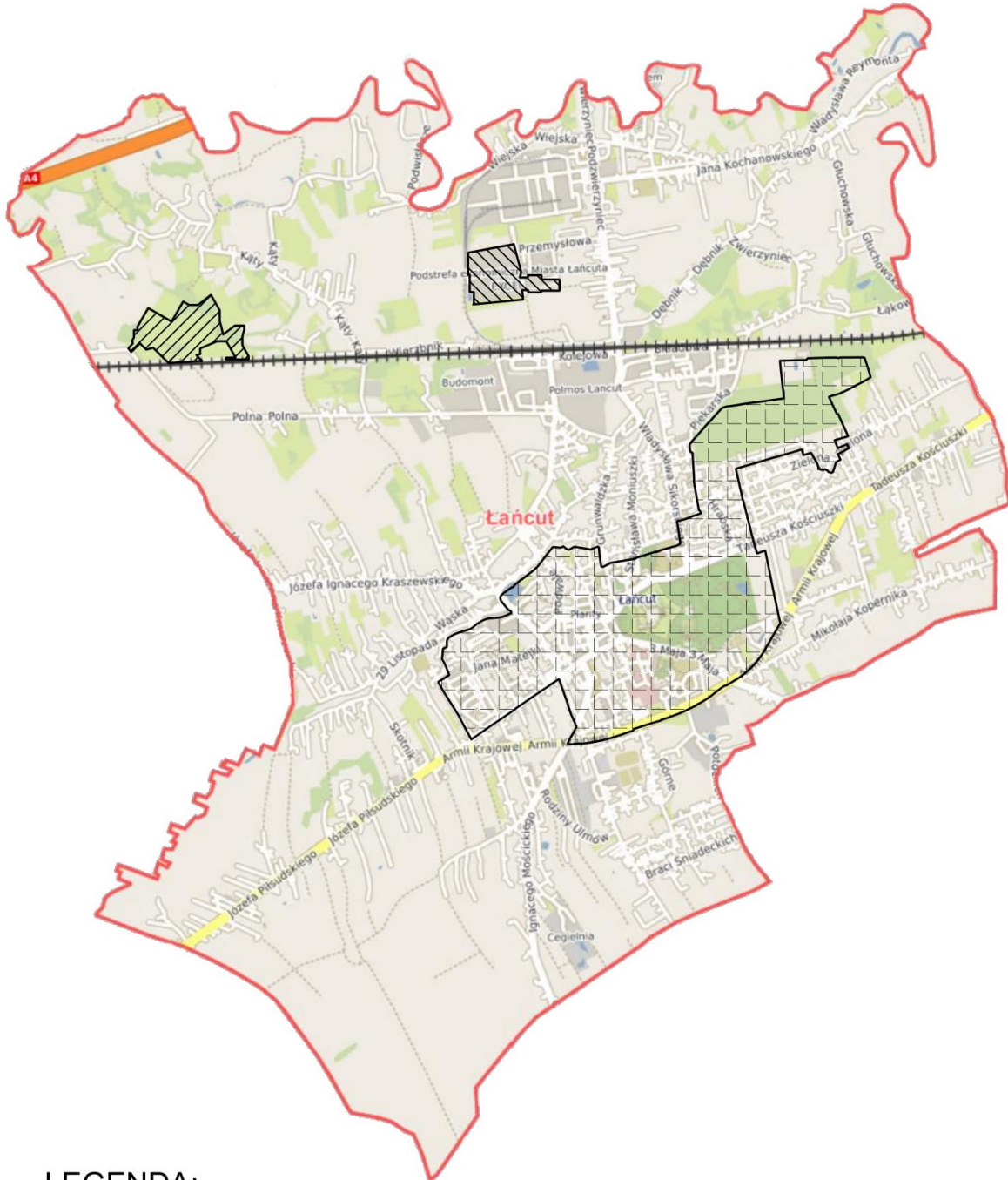
Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w Mieście Łańcut będzie realizowane według podstawowego założenia, że teren miasta jest obszarem wielofunkcyjnym. Przy powyższym założeniu rekomendacje dla polityki przestrzennej Miasta Łańcuta zdefiniowano następująco:

1. Kontrola procesów „żywiłowej suburbanizacji”
2. Zdefiniowanie przestrzeni o wyraźnie określonych funkcjach i granicach, zgodnie z kierunkami rozwoju strategicznego
3. Zdefiniowanie priorytetów (zasad pierwszeństwa działań - prymatu) i realne wdrożenie do praktyki planowania przestrzennego i zarządzania rozwojem miasta
4. Właściwe planowanie przestrzeni wielofunkcyjnych z zapewnieniem ochrony i ekspozycji krajobrazu kulturowego i naturalnego
5. Prowadzenie ładu przestrzennego w planowaniu przestrzeni miasta w aspekcie estetycznym, społecznym, gospodarczym, środowiskowym i funkcjonalnym
6. Zachowanie zrównoważonego rozwoju przestrzennego
7. Integracja planowania strategicznego (rozwój społeczno-gospodarczego) oraz planowania przestrzennego
8. Zachowanie spójności w planowaniu przestrzennym w układzie pionowym – szczebel lokalny spójny ze szczeblem regionalnym, wojewódzkim i krajowym oraz w układzie poziomym – z uwzględnieniem dokumentów planistycznych sąsiednich gmin
9. Poprawa atrakcyjności i jakości przestrzeni publicznych, w tym urbanistycznej, związanej z pełnieniem funkcji mieszkaniowej oraz usługowo-handlowej i rekreacyjnej
10. Uwzględnienie znaczenia społecznego przestrzeni, jako miejsc kontaktów społecznych dzięki obecnych w nich funkcjom handlowym, usługowym, spędzania wolnego czasu czy komunikacyjnym, w szczególności w tych miejscowościach gdzie ukształtowało się centrum związane np. z kościołem, zabytkiem lub ośrodkiem sportu

11. Prowadzenie działań w organizacji przestrzennej miasta przy współpracy z interesariuszami, w tym z instytucjami publicznymi, przedsiębiorcami, mieszkańcami, w sposób jawny i dostępny dla wszystkich
12. Wyznaczanie nieprzekraczalnego obszaru do zabudowy oraz strefy przyrodniczej miasta

12. Obszar strategicznej interwencji (OSI) Miasta Łańcut

Mapa 14 Obszary strategicznej interwencji Miasta Łańcuta



LEGENDA:

-  - Obszar rewitalizacji
-  - Strefa Aktywności Gospodarczej przy ul. Przemysłowej
-  - Strefa Aktywności Gospodarczej przy ul. Polnej

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 obszar strategicznej interwencji (OSI) to „wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”.

Z poziomu krajowego jako obszar strategicznej interwencji (OSI) województwa podkarpackiego, w tym Miasta Łańcuta wskazano Polskę Wschodnią. Natomiast w Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030, czyli z poziomu regionalnego obszar strategicznej interwencji (OSI), w którego skład wchodzi Miasto Łańcut wskazano Rzeszowski Obszar Funkcjonalny (ROF). Z poziomu lokalnego Miasto Łańcut wyznaczyło trzy obszary strategicznej interwencji: obszar rewitalizacji określony w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Łańcut na lata 2015 -2023 (LPR) jako obszar rewitalizacji i dwie Strefy Aktywności Gospodarczej: pierwsza zlokalizowana przy ul. Przemysłowej, druga przy ul. Polnej. W LPR wskazano obszary, na których przewiduje się zadania dla realizacji celów o znaczeniu lokalnym (ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk i procesów na obszarze Śródmieścia i terenów przyległych oraz wzmocnienie wewnętrznego potencjału tego obszaru w celu zrównoważonego rozwoju całego miasta) oraz ponadlokalnym (powiązanie projektów, które wzajemnie dopełniają się a są realizowane zarówno na obszarze Miasta Łańcut, jak i poza jego granicami).

Strategia rozwoju województwa - Podkarpackie 2030 zdefiniowała tematyczne obszary wsparcia w odniesieniu do realizacji celów i kierunków działań przyjętych w Strategii na obszary strategicznej interwencji (OSI).

Regionalne Obszary Strategicznej Interwencji wyznaczone w Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego to:

- 7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego.
- 7.2. Funkcje metropolitarne Rzeszowa oraz jego obszaru funkcjonalnego.
- 7.3. Obszary wymagające szczególnego wsparcia w kontekście równoważenia rozwoju
- 7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku.

Działania opisane w Strategii Rozwoju Miasta Łańcuta na lata 2021-2027 wpisują się działanie 7.1 oraz 7.2. Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030.

7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego:

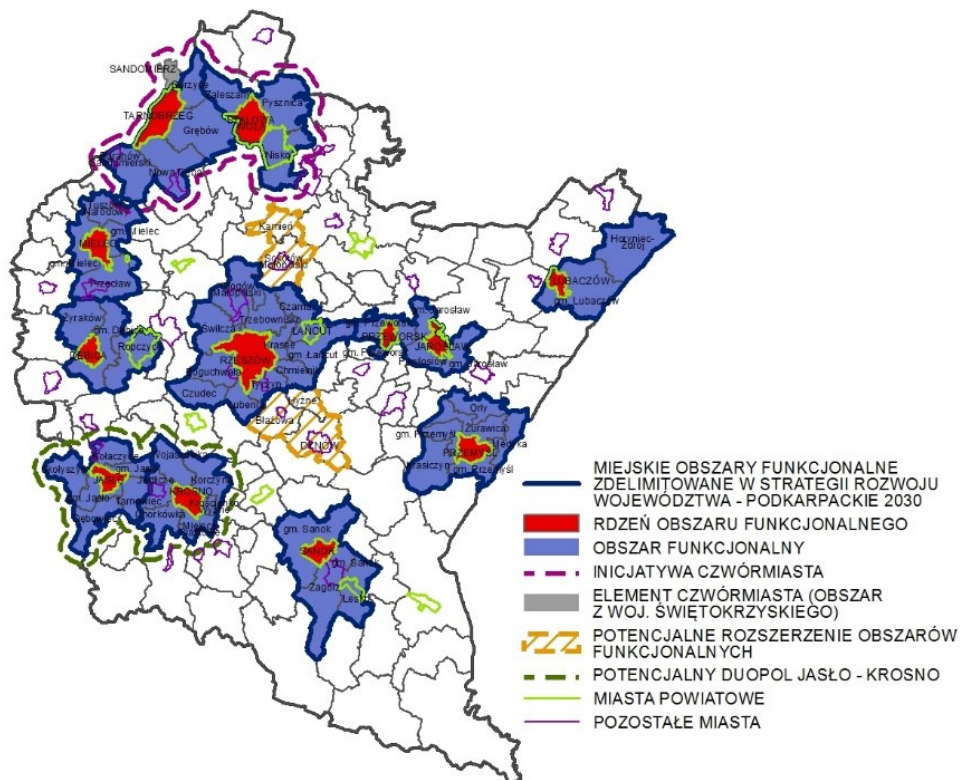
7.1.3. Rozwój powiązań komunikacyjnych wewnątrz obszarów funkcjonalnych biegunów wzrostu.

Zakładane działania:

- zwiększenie spójności terytorialnej obszarów funkcjonalnych budowę, rozbudowę oraz modernizację infrastruktury kolejowej,

- modernizacja i rozwój infrastruktury dróg lokalnych w celu zwiększenia spójności obszarów funkcjonalnych miast,
- rozwój transportu publicznego, w tym poprzez modernizację i rozwój infrastruktury w celu efektywniejszego przemieszczania się wewnątrz obszarów funkcjonalnych oraz między nimi,
- rozwój zintegrowanej sieci ścieżek rowerowych, tras rowerowych, jako alternatywy dla przemieszczania się na krótkich odcinkach oraz służących rekreacji.

Mapa 15 Miejskie Obszary Funkcjonalne



Źródło: Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030

7.1.4. Rozwój miast powiatowych i miast mniejszych.

Zakładane działania:

- modernizacja przestrzeni miejskiej umożliwiającej wykorzystanie potencjałów i zasobów miast, w tym turystycznych i wypoczynkowo-rekreacyjnych,
- poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wzrost dostępu do usług publicznych,
- poprawa jakości zarządzania poprzez współpracę z innymi samorządami terytorialnymi,
- podejmowanie działań w zakresie ochrony przyrody i poprawy stanu środowiska,
- kreowanie instrumentów przyciągających do osiedlania się w miastach, w szczególności osób młodych i wykształconych,

- rozwój zintegrowanej sieci ścieżek rowerowych, tras rowerowych, jako alternatywy dla przemieszczania się.

7.2. Funkcje metropolitarne Rzeszowa oraz jego obszaru funkcjonalnego:

7.2.1. Tworzenie korzystnych warunków do trwałego wzrostu gospodarczego w Rzeszowie i jego obszarze funkcjonalnym ROF.

Zakładane działania:

- dostosowanie realizacji wyzwań gospodarczych do zmian klimatu i zachowania dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i krajobrazowego ROF,
- usprawnienie systemu drogowego Rzeszowa i ROF poprzez budowę, przebudowę i modernizację dróg wszystkich kategorii w celu zwiększenia poziomu bezpieczeństwa, skrócenia czasu dojazdu, zmniejszenia poziomu emisji zanieczyszczeń i hałasu oraz poprawy dostępności do obszarów istotnych dla rozwoju i funkcjonowania Rzeszowa i ROF.

7.2.3. Zapewnienie dobrej jakości życia i realizacji funkcji publicznych w Rzeszowskim Obszarze Funkcjonalnym (ROF).

Zakładane działania:

- rozwój gospodarczy ROF-u poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych w turystyce i rolnictwie,
- zapewnienie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej na całym obszarze ROF-u,
- kształtowanie i promocja dziedzictwa kulturowego regionu w tym ochrona i odnowa zasobów zabytkowych,
- zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańców ROF-u,
- zwiększenie aktywności zawodowej w tym wsparcie w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców ROF,
- dywersyfikacja źródeł energii poprzez rozwój OZE na obszarze ROF,
- podejmowanie działań na rzecz poprawy czystości powietrza,
- rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego,
- podniesienie jakości usług: zdrowotnych, społecznych, opiekuńczych i edukacyjnych poprzez rozwój nowoczesnej infrastruktury użyteczności publicznej na obszarze ROF,
- ochrona środowiska przyrodniczego na obszarze ROF,
- wprowadzenie rozwiązań wpisujących się w koncepcję „zielonych miast”,
- rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

7.2.4. Rozwój powiązań komunikacyjnych i zintegrowanego systemu transportu publicznego łączących Rzeszów z jego obszarem funkcjonalnym ROF.

Zakładane działania:

- zapewnienie spójnego systemu tras rowerowych gwarantujących bezpieczeństwo w poruszaniu się po mieście i obszarze ROF,
- zapewnienie zrównoważonego systemu obejmującego transport zbiorowy i rowerowy na obszarze Rzeszowa i ROF z wykorzystaniem intermodalnych węzłów powiązanych z transportem rowerowym tj. P&R, B&R, K&R,

- zmniejszenie zatłoczenia dróg miejskich i dróg wlotowych/wylotowych oraz zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.

7.2.5. Gospodarka przestrzenna Rzeszowa i obszaru funkcjonalnego.

Zakładane działania:

- zrównoważone i racjonalne zagospodarowanie przestrzenne i architektoniczne terenu miasta i ROF dzięki koordynacji dokumentów planistycznych poszczególnych JST w celu efektywnego wykorzystania przestrzeni,
- rewitalizacja obszarów zdegradowanych w celu przywrócenia, bądź nadania im nowych funkcji społecznych oraz gospodarczych lub przestrzennych lub technicznych lub środowiskowych,
- ujęcie w koncepcjach architektoniczno-urbanistycznych miasta klinów napowietrzających wpływających na ruchy mas powietrza i zapobiegających smogowi.

Adekwatne obszary dla uwarunkowań i mające bezpośredni wpływ na kierunki rozwoju Miasta Łańcut zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 23 Kluczowe rekomendacje Miasta Łańcuta przypisane do poszczególnych regionalnych obszarów strategicznej interwencji (OSI) określonych w Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030

Projekty strategiczne Miasta Łańcuta	REGIONALNE OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI					
	7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego		7.2. Funkcje metropolitalne Rzeszowa oraz jego obszaru funkcjonalnego			
	7.1.3.	7.1.4.	7.2.1.	7.2.3.	7.2.4.	7.2.5.
Utworzenie centrum integracji społecznej dla osób bezrobotnych i wykluczonych						
Rozbudowa, przebudowa i zakup wyposażenia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łańcutcie						
Stworzenie warunków do utworzenia spółdzielni socjalnej na terenie Miasta Łańcuta						
Modernizacja parkingu oraz placu przy ul. Cetnarskiego w Łańcutcie przy zachowaniu funkcji placu targowego						

Przebudowa nawierzchni ulic wraz z modernizacją infrastruktury technicznej na obszarze Łańcuta						
Utrzymanie potoku Mikośka w celu zwiększenia ochrony przeciwpowodziowej obszaru miasta Łańcuta						
Rewitalizacja Rynku i terenów przyległych wraz towarzyszącą infrastrukturą dla potrzeb utworzenia traktów spacerowych, przestrzeni turystycznej, kulturalnej i edukacyjnej						
Rewitalizacji i zagospodarowanie Stawu Browarnego w Łańcucie dla potrzeb Utworzenia Centrum Wypoczynku i Rekreacji						

Rewitalizacja Lasu Dębnik poprzez zagospodarowanie terenu dla zachowania bioróżnorodności						
Modernizacja budynków przy ul. Pl. Sobieskiego 18 (budynek Urzędu Miasta) i 19 (budynek dawnej KPP) - połączenie ich w jeden kompleks wraz z dostosowaniem do pełnienia funkcji administracji samorządowej oraz spraw społecznych						
Rewitalizacja Placu Sobieskiego wraz towarzyszącą infrastrukturą dla potrzeb utworzenia traktów spacerowych, przestrzeni turystycznej, kulturalnej i edukacyjnej,						

Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Łąncucie						
Przebudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na obszarze miasta Łąncuta, budowa II nitki magistrali wodociągowej						
Przebudowa basenu otwartego wraz z otoczeniem przy ul. Składowej w Łąncucie – utworzenie Centrum Kultury Fizycznej						
Modernizacja stadionu miejskiego (trybuny, boiska treningowe), budowa , przebudowa hal sportowych oraz przebudowa boisk sportowych przy łańcuckich szkołach (szczególnie budowa hali						

sportowej przy Szkole Podstawowej nr 3 w Łąncucie),						
Wymiana starych kotłów węglowych/piecy kaflowych na kotły gazowe w lokalach komunalnych oraz budynkach jednorodzinnych						
Montaż instalacji OZE na budynkach prywatnych						

Źródło: opracowanie własne

W Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030 określone zostały również cztery obszary tematyczne: gospodarka i nauka, kapitał ludzki i społeczny, infrastruktura dla zrównoważonego rozwoju i środowiska oraz dostępność usług. Miasto Łańcut poprzez realizację swoich kluczowych projektów będzie realizowało założenia w zakresie ww. obszarów tematycznych.

13. Oddziaływanie Strategii Rozwoju Miasta Łańcuta na środowisko

Charakter działań przewidzianych w dokumentach strategicznych, o których mowa w art. 46 i art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 247) w szczególności powinien określać:

- stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć,
- powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach,
- przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska,
- powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska.
Rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko, w szczególności:
- prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań,
- prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych i transgranicznych,
- prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.

Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w szczególności:

- obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystane terenu,
- formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 247) organ opracowujący projekt dokumentu może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeśli uzna, że realizacja postanowień dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Na tej podstawie Burmistrz Miasta Łańcuta w dniu 22.03.2021 r. wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie z wnioskiem o wyrażenie zgody na odstąpienie

od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Miasta Łańcuta na lata 2021-2027”.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie pismem znak: WOOS.410.1.13.2021.AP.2 z dnia 22.04.2021 r., działając na podstawie art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji i środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 247) na podstawie analizy projektu dokumentu stwierdził, iż dokument nie wyznacza ram dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko co w świetle art. 49 ww. ustawy umożliwia ustalenie odstąpienia od przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wyraził opinię, iż dla projektu dokumentu nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Rzeszowie pismem znak: SNZ.9020.1.48.2021.AG z dnia 02.04.2021 r., uwzględniając fakt, iż dokument nie wyznacza ram dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu unormowań rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacznie oddziaływać na środowisko oraz w związku z tym, iż dokument określa cele długoterminowe w sposób ogólny postanowił uznać, że „Strategia Rozwoju Miasta Łańcuta na lata 2021-2027” nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisku i tym samym opiniowania przez państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego.

Zgodnie z pismem RZ.RPP.610.47.2021.MC z dnia 15.04.2021 Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie z siedzibą w Rzeszowie zgłosiło uwagę dotyczącą wprowadzenia zapisów do Strategii Rozwoju Miasta Łańcut na lata 2021-2027 w zakresie uwzględnienia obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Zastosowano się do uwagi, poprzez wprowadzenie informacji o zagrożeniu powodziowym w pkt. 4.1.4 Zagrożenie powodziowe. Dokument został poddany ponownej opinii. Zgodnie z pismem znak RZ.RPP.610.47.2021.MC z dnia 20.05.2021 r. Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie zaopiniował dokument strategii bez uwag.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania określone w art. 49 ustawy o udostępnianiu informacji i środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, a także charakter działań przewidzianych w dokumencie, istnieje możliwość, aby odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

Najważniejsze przesłanki decydujące o odstąpieniu od przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko to:

- Forma i cel dokumentu – strategia ma przede wszystkim zapewnić zrównoważony rozwój Miasta, zarówno w strefie przestrzennej, jak również w gospodarczej i społecznej. Planowane inwestycje i zadania przyczynią się w zdecydowany sposób do poprawy jakości środowiska na terenie gminy szczególnie w zakresie poprawy jakości powietrza.
- Zasięg geograficzny strategii - dokument dotyczy tylko i wyłącznie miasta Łańcuta
- Oddziaływanie przedsięwzięć zawartych w strategii na środowisko - negatywne oddziaływanie przedsięwzięć zawartych w Strategii ograniczać się będzie do czasowego ich występowania na etapie realizacji inwestycji (prace termomodernizacyjne, remonty i modernizacja dróg, wykonanie ścieżek pieszo-rowerowych), których realizacja wiąże się z podwyższoną emisją hałasu, emisją spalin z maszyn budowlanych, emisją pyłów. Wskazane negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze związane z etapem realizacji inwestycji są oddziaływaniami krótkotrwałymi, odwracalnymi, o charakterze lokalnym.

Co więcej strategia poprzez zaproponowane polityki i realizację zadań będzie przyczyniała się do polepszenia jakości powietrza, zwiększenia różnorodności biologicznej oraz zwiększenia adaptacji miasta do zmian klimatu:

- Rewitalizacja Rynku,
- Przebudowa, rozbudowa, remont budynków przy ul. Plac Sobieskiego 18 i 19,
- Rewitalizacja Lasu Dębik,
- Rewitalizacja Placu Sobieskiego,
- Budowa hali sportowej przy szkole podstawowej nr 3,
- Rozbudowa, przebudowa i zakup wyposażenia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łańcutcie,
- Rewitalizacja Stawu Browarnego.

14. Konsultacje społeczne

Projekt niniejszego dokumentu został poddany procedurze konsultacji społecznych. W konsultacjach społecznych może brać każda osoba powiązana, w jakiś sposób z Miastem Łańcut. Jedną z grup interesariuszy są mieszkańcy miasta, którzy na co dzień korzystają z jego dobrodziejstw i wiedzą czego aktualnie im potrzeba, co pokrywa się z celem strategii jakim jest poprawa jakości życia w mieście. Ważną społecznością są też przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe, które inwestują w Łańcut i wspierają jego rozwój gospodarczy. Także jednostki organizacyjne miasta mogą brać udział w konsultacjach społecznych. Następną grupą są kluby i stowarzyszenia oraz ośrodki kultury, które największy wpływ mają na rozwój turystyki, sportu i kultury. Nie należy zapominać też o osobach, które przybywają do Łańcuta z gmin ościennych w celu skorzystania z usług jakie oferuje miasto i jego mieszkańcy. Ich bezstronny pogląd może wnieść w trakcie konsultacji nowe spojrzenie na strategię. Projekt strategii został poddany również konsultacjom z władzami i mieszkańcami ościennych gmin, Stowarzyszeniem Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego, lokalnymi partnerami gospodarczymi i społecznymi oraz z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie- wszystko zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2019 poz. 1295 tj.).

Uwagi zgłaszane w trakcie trwania konsultacji będą analizowane. Każda z nich będzie indywidualnie rozważona. Zostanie sporządzony raport z konsultacji społecznych, dzięki któremu zostaną one usystematyzowane. Następnie uwzględni się je w dalszym opracowaniu dokumentu jakim jest „Strategia Rozwoju Miasta Łańcut na lata 2021 – 2027”.

Etap konsultacji społecznych ze względu na trwający w Polsce stan epidemiologiczny oraz wzmożoną liczbę zachorowań został przeprowadzony w formie zdalnej. Konsultacje społeczne odbyły się zgodnie z Uchwałą Nr XVI/130/2012 Rady miasta Łańcuta z dnia 21 czerwca 2012 roku w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Miasta Łańcuta. Ogłoszenie o konsultacjach zamieszczone zostało:

- na stronie internetowej www.lancut.pl w aktualnościach oraz w zakładce Strategia Rozwoju Miasta Łańcuta,
- w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Łańcuta w zakładce obwieszczenia,
- na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Łańcuta,

Załącznikiem do ogłoszenia był projekt dokumentu Strategia Rozwoju Miasta Łańcuta na lata 2021-2027 oraz formularz zgłaszania uwag. Osoby zainteresowane powstawaniem dokumentu oraz planami rozwojowymi miasta mogły zgłaszać swoje

uwagi i propozycje w czasie trwania konsultacji tj. od 29.03.2021 r. do 02.05.2021 r. za pomocą wspomnianego formularza.

Wypełniony oraz podpisany formularz należało:

- przesłać drogą elektroniczną na wskazany w ogłoszeniu adres,
- złożyć osobiście do skrzynki wystawionej w siedzibie Urzędu Miasta Łańcuta,
- przesłać drogą pocztową na adres siedziby Urzędu Miasta Łańcuta.

Z przeprowadzonych konsultacji opracowany został Raport, który szczegółowo opisuje ich przebieg.

Dokument spełnia standardy przygotowywania i publikowania treści oraz projektowania serwisów internetowych zgodnie z wytycznymi WCAG 2.1 na poziomie AA. Dzięki czemu również osoby z niepełnosprawnościami będą mogły zapoznać się z jego treścią.

15. Monitorowanie Strategii Rozwoju Miasta Łańcuta

Strategia Rozwoju Miasta Łańcuta na lata 2021 – 2027 jest podstawowym dokumentem długookresowym, brany pod uwagę przy planowaniu działań rozwojowych w sferze społecznej i gospodarczej. Cele w niej zawarte podlegają monitorowaniu na podstawie zachodzących zjawisk i zmian, co pozwala na określenie skuteczności i postępów realizacji tych celów. Dzięki temu możliwe jest również zauważenie nieuwzględnionych wcześniej czynników, a także nieprzewidzianych zjawisk i tym samym dokonanie korekty. Jednymi z dokumentów, które pozwolą na określenie poziomu zaawansowania wdrażanych zmian w skali krótko i średniookresowej są doroczne przeglądy budżetów i Wieloletnich Prognoz Finansowych. Dokumenty te powinny zawierać wszystkie zadania zaplanowane do realizacji i wymagające wieloletnich inwestycji. Aktualne dokumenty są dostępne na stronie BIP Miasta Łańcuta. Efekty Strategii będą ukazywane w raporcie sporządzanym, co trzy lata, w celu monitorowania i wdrażania dokumentu w życie.

Monitoring strategii służy do kontroli postępu realizacji programów, projektów i zadań strategicznych, weryfikacji osiągniętych rezultatów i porównywaniu ich zgodności z celami strategicznymi oraz bieżące działania naprawcze. Ma on na celu również uchwycenie zmian sytuacji społeczno-gospodarczej miasta oraz uwarunkowań i trendów występujących w otoczeniu miasta, które mogą zdecydować o korekcie sposobu, terminu i zakresu realizacji konkretnych działań.

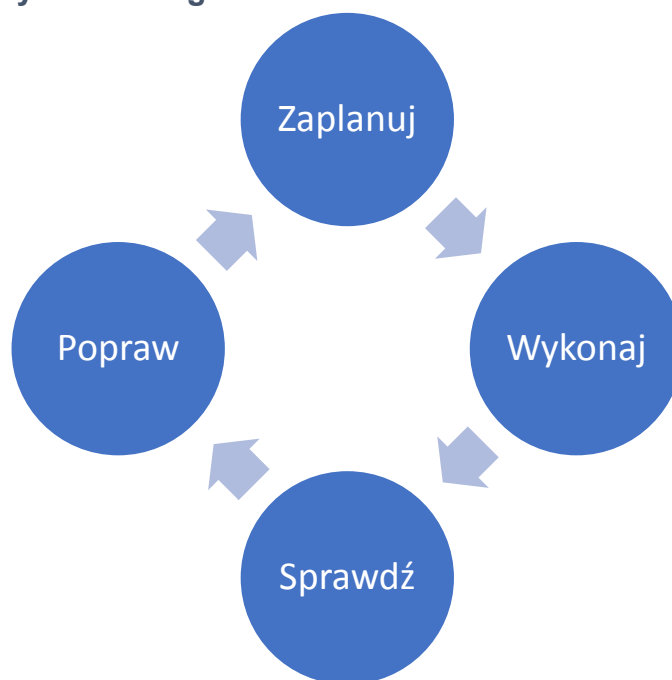
Wielopodmiotowość procesu wdrażania strategii (wspólnotowy wymiar) wymaga stworzenia takiego systemu monitoringu, który pozyskiwałby usystematyzowane dane z niezależnych źródeł. Należą do nich:

- system statystyki publicznej (Główny Urząd Statystyczny, Wojewódzki Urząd Statystyczny w Rzeszowie);
- systemy mapowe (udostępniane zasoby w gestii Starostwa Powiatowego, Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii);
- informacje gromadzone przez podmioty wykonujące zadania publiczne na obszarze Łańcuta, np. w sferze sektora wspierania biznesu, czy sferze wspierania organizacji pozarządowych;
- informacje pochodzące z badań własnych (np. uzyskane na podstawie ankiet wśród grup docelowych społeczności lokalnej) w ramach przedsięwzięć prowadzonych przez władze miasta.

Proponuje się w celu badania aktualności wykonywanie corocznego raportu z wdrażania Strategii, co stworzy warunki do ewentualnego wprowadzenia modyfikacji pod kątem możliwości finansowania założeń ze względu na brak aktualnych dokumentów programowych UE. Warto na bieżąco kontrolować

aktualność strategii w tym celu proponuje się wykorzystanie monitoringu na zasadzie cyklu Deminga²⁵.

Rysunek 7 Schemat cyklu Deminga



Źródło: opracowanie własne

Zaplanuj - ustal cele i procesy wymagane do osiągnięcia pożądaných rezultatów. Działania w tym zakresie będzie wykonywał wydział odpowiedzialny za planowanie rozwoju oraz we współpracy z komórką odpowiedzialną za realizację inwestycji i działem finansów. Do zadań związanych z tym etapem należeć będą:

- aktualizacja dokumentów strategicznych,
- aktualizacja harmonogramów projektów.

Wykonaj - zrealizuj zaplanowane cele. Zadania z tego cyklu będą wykonywać komórki odpowiedzialne za: inwestycje, finanse oraz jednostki organizacyjne miasta.

Sprawdź - podczas tej fazy dane i wyniki zebrane w fazie wykonania podlegają ocenie i porównaniu z oczekiwanymi wynikami. Sprawdza się również, czy w fazie planowania zaszły jakieś zmiany w stosunku do pierwotnego testu utworzonego. Na tym etapie będą wykonywane następujące działania:

- monitoring projektów podejmowanych na rzecz wdrożenia strategii,

²⁵Plan-Do-Check-Act lub cykl P-D-S-A z ang. Plan-Do-Study-Act lub koło Deminga – schemat ilustrujący podstawową zasadę ciągłego ulepszania (ciągłego doskonalenia, kaizen, stworzoną przez Williama Edwardsa Deminga, amerykańskiego specjalistę statystyka pracującego w Japonii.

- monitoring wskaźników przyjętych do oceny efektywności podejmowanych działań – obserwacja wielkości i ich zgodności z założonymi wartościami docelowymi lub tendencjami tj. długookresowymi skłonnościami do jednokierunkowych zmian (wzrostu/spadku) wartości badanej zmiennej,
- proces wdrażania strategii będzie podlegał ciągłej obserwacji. Monitorowana będzie realizacja przewidzianych projektów, a także ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza miasta,
- co trzy lata będą zbierane i analizowane dane, służące wyliczeniu wartości wskaźników realizacji celów zapisanych w strategii.

Za realizację cyklu „Sprawdź” odpowiedzialny będzie Burmistrz Miasta, do którego obowiązków będzie należało sporządzanie corocznych raportów z wynikami monitoringu i osiągniętych wskaźników określonych w Strategii oraz opracowanie raportu końcowego z realizacji Strategii, w którym zostanie zaprezentowana analiza wskaźników oraz zakres osiągniętych celów. Za wkład merytoryczny odpowiadał będzie wydział realizujący zadania związane z planowaniem rozwoju. Bieżące wartości wskaźników poddane zostaną weryfikacji pod kątem postępów w dochodzeniu do wartości docelowej lub utrzymania założonej tendencji rozwojowej. Pozwoli to na ocenę skuteczności zaproponowanych interwencji.

Popraw- faza zwana również „dostosowywaniem”, to etap ulepszania procesu. Zapisy z faz „wykonaj” i „sprawdź” pomagają zidentyfikować problemy procesu. Kwestie te mogą obejmować problemy, niezgodności, możliwości ulepszeń, nieefektywności i inne kwestie, które powodują, że wyniki są ewidentnie mniej niż optymalne. Podstawowe przyczyny takich problemów są badane, znajdowane i eliminowane poprzez modyfikację procesu. Pod koniec działań w tej fazie proces ma lepsze instrukcje, standardy lub cele. Praca w kolejnej fazie nie powinna powodować ponownego wystąpienia zidentyfikowanych problemów. Na tym etapie będą wykonywane następujące działania:

- inicjowanie zmian na poziomie projektów,
- inicjowanie zmian na poziomie przyjętej strategii,
- wdrożenie działań naprawczych w przypadku braku realizacji wskaźników,
- badanie powiązań między projektami i ich wzajemnego wpływu na siebie.

Realizacją tego cyklu będzie zajmował się wydział odpowiedzialny za planowanie rozwoju przy współpracy z wydziałem inwestycji, jednostkami organizacyjnymi oraz wydziałem finansowym, który ustali, w jakim zakresie będą wprowadzone zmiany w istniejących projektach lub strategii.

Monitoring skutków wdrażanych interwencji, stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów oraz sytuacji społeczno-gospodarczej pozwoli na formułowanie wniosków i rekomendacji będących podstawą do podjęcia decyzji o aktualizacji

dokumentu lub przygotowaniu nowej strategii. Poniższa tabela prezentuje wskaźniki osiągnięcia celów strategicznych.

Tabela 24 Wskaźniki ujęte w celach strategicznych

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa
I. Rozwój ekosystemu wspierającego przedsiębiorczość.	Kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych	powierzchnia terenów inwestycyjnych	8,4 ha	wartość wyższa
I. Rozwój ekosystemu wspierającego przedsiębiorczość.	Kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych	wzrost średniego dochodu w mieście	3621zł	90% średniej województwa
I. Rozwój ekosystemu wspierającego przedsiębiorczość.	Kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych	wzrost liczby przedsiębiorców średnich	24	30
I. Rozwój ekosystemu wspierającego przedsiębiorczość.	Kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych	wzrost stopy zatrudnienia	63%	65%
I. Rozwój ekosystemu wspierającego przedsiębiorczość.	Wzmacnianie rozwoju przedsiębiorców w lokalnych	liczba spotkań z przedsiębiorcami w ramach nowych form współpracy	0	4
I. Rozwój ekosystemu wspierającego przedsiębiorczość.	Wzmacnianie rozwoju przedsiębiorców w lokalnych	liczba osób uczestniczących w szkoleniach z obsługi klienta	0	2
II. Rozwój nowoczesnych usług turystycznych	Wydłużenie pobytu turysty w Łąncucie	liczba odwiedzających Łąncut	450000 os.	Powyżej 0,5 mln
II. Rozwój nowoczesnych	Wydłużenie pobytu turysty w Łąncucie	długość ścieżek rowerowych	5,5km	10km

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa
usług turystycznych				
II. Rozwój nowoczesnych usług turystycznych	Wydłużenie pobytu turysty w Łańcucie	stworzenie nowych/rewitalizacja istniejących obiektów o potencjale turystycznym	0	2
II. Rozwój nowoczesnych usług turystycznych	Łańcut regionalnym centrum turystyki	promocja nowych szlaków turystycznych	0	1
III. Poprawa jakości życia w mieście	Zmniejszenie podatności mieszkańców na zmiany cen energii oraz zmiany klimatu	poprawa jakości powietrza	występujące przekroczenia norm jakości powietrza	minimalne wartości przekroczeń
III. Poprawa jakości życia w mieście	Zmniejszenie podatności mieszkańców na zmiany cen energii oraz zmiany klimatu	udzielone wsparcie dla termomodernizacji	50 szt.	100 szt.
III. Poprawa jakości życia w mieście	Inwestycja w infrastrukturę	uporządkowanie rzeki Mikośka	0,2 km	0,5 km
III. Poprawa jakości życia w mieście	Inwestycja w infrastrukturę	zwiększenie ucieplnienia miasta	0	wartość wyższa
III. Poprawa jakości życia w mieście	Inwestycja w infrastrukturę	rewitalizacja terenów zdegradowanych	3	6
III. Poprawa jakości życia w mieście	Inwestycje w sport i kulturę	poprawa infrastruktury sportowej	2	3
IV. Zwiększenie potencjału miasta poprzez	Tworzenie nowych	liczba ludności miasta	17 334	wartość wyższa

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa
zwiększenie liczby mieszkańców	przestrzeni mieszkalnych			
IV. Zwiększenie potencjału miasta poprzez zwiększenie liczby mieszkańców	Tworzenie nowych przestrzeni mieszkalnych	zwiększenie ilości budynków w mieście	3618 budynków jednorodzinnych 228 budynków wielorodzinnych.	wartość wyższa
IV. Zwiększenie potencjału miasta poprzez zwiększenie liczby mieszkańców	Poprawa jakości usług publicznych	budowa hali sportowej	3	4
IV. Zwiększenie potencjału miasta poprzez zwiększenie liczby mieszkańców	Poprawa jakości usług publicznych	wdrożenie automatycznego odczytu wodomierzy i ciepłomierzy	0	maksymalna możliwa wartość
V. Budowanie wspólnoty	Przeciwdziałanie polaryzacji społeczeństwa	liczba wniosków do funduszu małych grantów	10	15
V. Budowanie wspólnoty	Poprawa sytuacji lokalowej osób uboższych	przeprowadzenie termomodernizacji	5	10
V. Budowanie wspólnoty	Integracja społeczna	spadek bezrobocia	7%	5,5%
V. Budowanie wspólnoty	Integracja społeczna	wdrożenie nowych programów dla osób wykluczonych	0	2

Źródło: opracowanie własne

16. Potencjalne źródła finansowania realizacji Strategii Rozwoju Miasta Łańcuta

Realizacja Strategii Rozwoju Miasta Łańcuta na lata 2021-2027 wymaga poniesienia określonych nakładów finansowych. Wynika to z zamierzonych działań inwestycyjnych itp. przez które ma się poprawić jakość życia mieszkańców miasta. Koszty wynikające ze Strategii są w zasięgu budżetu miasta, którego wysokość uzależniona jest od dochodów własnych, subwencji i dotacji celowych z budżetu państwa. Miasto Łańcut może też wykorzystać zwrotne źródła finansowania, jakimi są m.in. pożyczki, kredyty, obligacje przychodowe i komunalne itd.

Popularnym źródłem finansowania inwestycji i zadań są środki pozyskane z funduszy Unii Europejskiej dzięki programom krajowym i międzynarodowym. Ważnym źródłem finansowania inwestycji i zadań są środki pozyskane z funduszy Unii Europejskiej dzięki programom regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Budżet przewidziany dla Polski w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 dzieli środki na 16 regionalnych programów operacyjnych (RPO), dla województwa podkarpackiego są to *Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027* oraz krajowe programy operacyjne, a także komponent pomocy technicznej w ramach programów krajowych, ponadregionalnych i regionalnych. Maksymalna wysokość dofinansowania w perspektywie 2021-2027 to 55% dla województwa śląskiego i wielkopolskiego, 40% dla województwa mazowieckiego oraz 70% dla pozostałych województw.

W perspektywie finansowej na lata 2021-2027 funkcjonują następujące krajowe programy operacyjne, będące potencjalnym źródłem finansowania realizacji Strategii Rozwoju Miasta Łańcuta na lata 2021-2027:

- **Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027** – program wspiera inwestycje z zakresu łagodzenia zmian klimatycznych, poprawę dostępności komunikacyjnej oraz projekty ukierunkowane na transformację w kierunku gospodarki obiegu zamkniętego. Wsparcie ukierunkowane zostanie także na pomoc dla przedsiębiorców oraz wykorzystanie technologii cyfrowych i rozwoju Gospodarki 4.0.
- **Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS)** – ma na celu rozwój gospodarki niskoemisyjnej, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, inwestycje transportowe, w ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe.
- **Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)** – wspiera realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność gospodarki.
- **Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS)** – wspiera projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad

dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

- **Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)** – ma na celu zwiększenie dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnienie zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnienie cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwój gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwój współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparcie rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego i przedsiębiorców.
- **Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)** – koncentruje się na: wzmocnieniu konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, energii i ochronie klimatu, spójnej sieci transportowej i zwiększeniu dostępności transportowej oraz aktywizacji kapitału społecznego, rozwoju turystyki i usług uzdrowiskowych. Oprócz województwa podkarpackiego wsparciem objęte są również województwa: lubelskie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie, mazowieckie (bez Warszawy i dziewięciu otaczających ją powiatów).
- **Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich** – priorytetami programu są skuteczne instytucje, skuteczni beneficjenci i skuteczna komunikacja (środki są przeznaczone m.in. na: szkolenia dla beneficjentów korzystających z Funduszy Europejskich, rozwój krajowego systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych, działania informacyjno-promocyjne zwiększające wiedzę o Funduszach w Polsce).

Innym sposobem pozyskania funduszy na realizację założeń Strategii jest bezzwrotna pomoc finansowa dzięki Mechanizmowi Finansowemu EOG oraz Norweskiemu Mechanizmowi Finansowemu (tzw. fundusze norweskie). Środki te pochodzą z Norwegii, Islandii oraz Lichtensteinu- krajów należących do Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu. Są one również członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Mechanizmy te zostały objęte jednolitymi zasadami oraz procedurami i podlegają jednemu systemowi zarządzania i wdrażania w Polsce.

Gmina może pozyskać środki także z programów priorytetowych, realizowanych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który jest także krajowym operatorem Systemu Zielonych Inwestycji. Aby uzyskać wsparcie ze wspomnianych funduszy, należy spełnić określone warunki dofinansowania oraz kryteria.

Miasto Łańcut może także pozyskać środki poprzez kredyt, pożyczki czy emisję obligacji komunalnych, które oferują np. Bank Światowy, Bank Rozwoju Rady Europy, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Bank Gospodarstwa Krajowego, a także banki komercyjne. Decydując się na skorzystanie ze zwrotnych źródeł finansowania należy wziąć pod uwagę koszty pozyskania środków oraz warunki współpracy z daną instytucją finansową.

Środki finansowe mogą być również pozyskane z budżetu państwa w ramach poszczególnych programów rządowych. Szansą dla Miasta może być także partnerstwo publiczno-prywatne, które objęte korzystną dla Miasta umową oraz odpowiednią oceną ryzyka, może pozwolić na realizację inwestycji bez nadmiernego obciążania budżetu Miasta.

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego Miasto Łańcut może realizować swe zadania ustawowe we współpracy z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w ramach sporządzonego przez niego „Programu Opieki nad Zabytkami w Województwie Podkarpackim na lata 2018-2021”. Program ten uwzględnia instrumenty wdrażania oraz źródła finansowania działań w różnorodnych obszarach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego, a więc w sferze materialnej (np. konserwacja i renowacja zabytków, ich zabezpieczanie) oraz niematerialnej (np. edukacja i popularyzacja wiedzy).

Ramy finansowe Strategii Rozwoju Miasta Łańcuta na lata 2021-2027 określono z uwzględnieniem źródeł finansowania przewidzianych do realizacji przedsięwzięć. Analizując powyższe rozwiązania w zakresie możliwości pozyskania środków finansowych oraz biorąc pod uwagę sytuację finansową gminy wskazują się możliwość realizacji założeń ujętych Strategii Rozwoju Miasta Łańcuta w latach 2021-2027.

Spis rysunkó

Rysunek 1 Użytkowanie terenów Miasta Łańcuta	29
Rysunek 2 Użytkowanie przestrzeni na terenie Miasta Łańcuta	30
Rysunek 3 Tereny ochrony konserwatorskiej w Mieście Łańcut	31
Rysunek 4 Układ drogowy w powiecie łańcuckim	32
Rysunek 5 Rodzaje zabudowy na terenie powiatu łańcuckiego	34
Rysunek 6 Schemat cyklu Deminga	144

Spis map

Mapa 1 Położenie Miasta Łańcuta na tle podziału administracyjnego powiatu łańcuckiego..	24
Mapa 2. Rzeki lub odcinki rzek, dla których sporządzono MZP i MRP w II cyklu planistycznym.....	40
Mapa 3. Obszary zagrożenia powodziowego	41
Mapa 4. Obszary objęte ryzykiem zagrożenia powodziowego.....	41
Mapa 5 Przeciętne miesięczne przychody netto na 1 osobę w gospodarstwach domowych	67
Mapa 6 Sieć ekologiczna Miasta Łańcuta	114
Mapa 7 Struktura funkcjonalno - przestrzenna Miasta Łańcuta	115
Mapa 8 Lokalizacja obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego na terenie Miasta Łańcuta.....	116
Mapa 9 Lokalizacja instytucji kultury, sportu i rekreacji na terenie Miasta Łańcuta	117
Mapa 10 Obszar zasięgu sieci ciepłowniczej i gazowej Miasta Łańcuta	119
Mapa 11 Obszar zasięgu sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie Miasta Łańcuta.....	120
Mapa 12 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Łańcuta wraz z OSI	121
Mapa 13 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Łańcuta – kierunki interwencji	122
Mapa 14 Obszary strategicznej interwencji Miasta Łańcuta.....	127
Mapa 15 Miejskie Obszary Funkcjonalne	129

Spis schematów

Schemat 1 Etapy opracowania Strategii	7
---------------------------------------------	---

Spis tabel

Tabela 1 Zgodność z dokumentami na różnych szczeblach.....	11
Tabela 2 Budynki w mieście Łańcutie na tle powiatu w relacji do liczby ludności	33
Tabela 3 Budynki w mieście Łańcutie na tle powiatu łańcuckiego w relacji do powierzchni.....	34
Tabela 4. Podstawowe dane demograficzne	42
Tabela 5 Dane dotyczące rynku pracy Miasta Łańcuta	43
Tabela 6 Szkolnictwo i wychowanie przedszkolne w Mieście Łańcutie	47
Tabela 7. Liczba uczniów poszczególnych szkół w latach 2019/2020 i 2020/2021 ..	51
Tabela 8. Szkoły i placówki oświatowe w Mieście Łańcut	52

Tabela 9 Współczynnik skolaryzacji brutto w 2018 roku dla szkół podstawowych według wybranego terytorium.....	55
Tabela 10 Ilość nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON podmiotów gospodarki narodowej w mieście Łańcucie wg grup w latach 2015 – 2019	63
Tabela 11 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2015 – 2019.....	64
Tabela 12 Rozkład podmiotów gospodarki narodowej na terenie miasta Łańcucie według klas wielkości	64
Tabela 13 PKB na mieszkańca wg. Województw	66
Tabela 14 PKB na mieszkańca według wybranych jednostek terytorialnych.....	68
Tabela 15 Bezrobocie w mieście Łańcucie w latach 2015 – 2019.....	69
Tabela 16 Pracujący według innego podziału niż PKD w Mieście Łańcucie w latach 2015 – 2019.....	69
Tabela 17 Całoroczne turystyczne obiekty noclegowe i liczba miejsc w 2015 r i 2019 r.	73
Tabela 18 Wskaźniki do realizacji celu strategicznego nr 1 Rozwój ekosystemu wspierającego przedsiębiorczość	94
Tabela 19 Wskaźniki do realizacji celu strategicznego nr 2 Rozwój nowoczesnych usług turystycznych.	98
Tabela 20 Wskaźniki dla celu operacyjnego nr 3 Poprawa jakości życia w mieście	102
Tabela 21 Wskaźniki dla celu nr 4 Zwiększenie potencjału miasta poprzez zwiększenie liczby mieszkańców	105
Tabela 22 Wskaźniki dla celu nr 5 Budowanie wspólnoty	109
Tabela 23 Kluczowe rekomendacje Miasta Łańcut przypisane do poszczególnych regionalnych obszarów strategicznej interwencji (OSI) określonych w Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030	132
Tabela 24 Wskaźniki ujęte w celach strategicznych	146

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców miasta Łańcuta z podziałem na kategorię na koniec 2019 roku.....	43
Wykres 2 Wskaźnik obciążenia demograficznego Miasta Łańcuta.....	44
Wykres 3 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w mieście Łańcucie według sekcji PKD 2007 w 2019	65
Wykres 4 Ocena aspektów życia w mieście Łańcucie – procent pozytywnych odpowiedzi.....	79
Wykres 5 Najważniejsze kierunki rozwoju miasta Łańcuta zdaniem ankietowanych	80
Wykres 6 Priorytetowe inwestycje według ankietowanych. Najczęściej pojawiające się odpowiedzi.	81
Wykres 7 Prowadzenie działalności gospodarczej w mieście Łańcucie	82
Wykres 8 Plany przedsiębiorców co do prowadzonej działalności w perspektywie najbliższego roku do 2 lat.	83

Przewodniczący Rady: Mirosław Rzeszółko